

ΜΑΡΓΚΡΕΤΕ ΒΕΣΤΑΓΚΕΡ

Να στηριχθεί η βιομηχανία της Ε.Ε.

Επείγουσα ανάγκη χαρακτηρίζει τη στήριξη της ευρωπαϊκής βιομηχανίας η επίτροπος Ανταγωνισμού Μαργκρέτε Βεστάγκερ. Με επιστολή της προς τους υπουργούς Οικονομικών των κρατών-μελών της Ε.Ε. η επίτροπος Βεστάγκερ τάσσεται υπέρ της πρότασης για τη σύσταση ευρωπαϊκού ταμείου κρατικών ενισχύσεων για στήριξη όλων των χωρών με ισότιμο τρόπο. **Σελ. 8**

ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΔΝΤ

Οι ΗΠΑ θα αποφύγουν την ύφεση

Ακροβατούν οι μεγάλες οικονομίες των ΗΠΑ, της Βρετανίας και της Γερμανίας καθώς «φλερτάρουν» από καιρό με την ύφεση. Υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις ότι οι ΗΠΑ μπορούν να αποφύγουν την ύφεση τη χρονιά αυτή και να επιτύχουν «ομαλή προσγείωση» της αμερικανικής οικονομίας. Την εκτίμηση εξέφρασε η επικεφαλής του ΔΝΤ Κρισταλίνα Γκεοργκίεβα. **Σελ. 12**

ΚΡΙΣΤΙΝ ΛΑΓΚΑΡΝΤ

Ερχεται νέα αύξηση επιτοκίων

Η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού στην Ευρωζώνη, ο οποίος υποχώρησε στο 9,2% τον Δεκέμβριο, δεν αναμένεται να πείσει την ΕΚΤ να βάλει φρένο στις αυξήσεις επιτοκίων. Η Κριστίν Λαγκάρντ, κατά τη συνεδρίαση του Δεκεμβρίου, είχε δηλώσει ξεκάθαρα πως θα ακολουθήσουν «σημαντικές αυξήσεις» επιτοκίων και μάλιστα της τάξης των 50 μονάδων βάσης. **Σελ. 9**

Δείκτης & Ογκος του ΧΑΚ

Τρωτά στις τράπεζες εντοπίζει ο SSM

Παρά την πρόοδο που έχουν σημειώσει υπάρχουν ακόμα πολλές αδυναμίες και πρέπει να κάνουν πολλά ακόμη

Οι κυπριακές τράπεζες έχουν κάνει πολλά, αλλά πρέπει να κάνουν ακόμα περισσότερα για να συγκριθούν με την κανονικότητα και τις άλλες τράπεζες του ευρωπαϊκού χώρου. Σε έκθεση του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (SSM),

αναφέρεται ότι έγιναν τομές την τελευταία δεκαετία που σε τίποτα δεν θυμίζουν τις τράπεζες που βρέθηκαν εντός της τραπεζικής κρίσης του 2013. Προστίθεται, ωστόσο, ότι εξακολουθούν να έχουν προβλήματα τα οποία καλού-

νται να αντιμετωπίσουν. Βάσει των δεδομένων που παρουσιάζει ο SSM, οι κυπριακές τράπεζες έχουν πολύ χαμηλή απόδοση ιδίων κεφαλαίων (ROE), μεγάλο κόστος προς τα έσοδα (cost to income) και ποσοστό μη εξυπηρετού-

μενων δανείων που παρά την μεγάλη πρόοδο με πωλήσεις, διαγραφές και οργανική μείωση, παραμένει ως ποσοστό το μεγαλύτερο σε σχέση με όλες τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Το χειρότερο δείκτη από όλες τις τράπεζες

στην Ευρώπη σε σχέση με το κόστος, έχουν οι κυπριακές. Βάσει των δεδομένων που έχει ενώπιόν του ο SSM, οι τράπεζες στην Κύπρο είχαν στο τρίτο τρίμηνο του 2022 κόστος προς έσοδα της τάξης του 84,7%. **Σελ. 3**

ΚΙΝΑ

Μέτοχος σε εταιρείες Διαδικτύου το Πεκίνο

Το Πεκίνο επιχειρεί να διατηρήσει τον έλεγχο στις εταιρείες του Διαδικτύου αγοράζοντας τις λεγόμενες «χρυσές μετοχές» τους. Αγοράζοντας το 1% μιας εταιρείας μπορεί να ελέγχει το περιεχόμενο που θα αναρτάται από αυτές στο Ιντερνέτ. Γίνεται έτσι μέτοχος στα μεγαλύτερα ονόματα του Ιντερνέτ στην Κίνα όπως τις Alibaba και Tencent και άλλες. **Σελ. 9**

ΑΥΞΗΣΗ 12%

Πιο ακριβά τα πακέτα διακοπών για Ελλάδα

Συμφωνίες για πακέτα διακοπών με τιμές αυξημένες κατά 12% κλείνουν οι Έλληνες ξενοδοχείοι με tour operators. Οι ξένοι ταξιδιωτικοί πράκτορες θεωρούν ότι παρά το υψηλότερο κόστος θα πουλήσουν περισσότερα πακέτα για την Ελλάδα. Οι έρευνες στις βασικές αγορές δείχνουν πως η διάθεση για διακοπές είναι ισχυρή παρά τις επιπτώσεις του πληθωρισμού. **Σελ. 16**

1.900 ΔΟΛ. Η ΟΥΓΓΙΑ

Σε τροχιά ανόδου η τιμή του χρυσού

Σε ανοδική πορεία που θυμίζει το άλμα του 2020 έχει μπει η τιμή του χρυσού εδώ και δύο μήνες, καθώς το λαμπρότερο των πολύτιμων μετάλλων έχει σημειώσει άνοδο 15% από τις αρχές Νοεμβρίου. Η τιμή του αγγίζει τα 1.900 δολάρια η ουγγιά και είναι στο υψηλότερο επίπεδο που έχει σημειώσει από τον Απρίλιο του περασμένου έτους. **Σελ. 11**

5 291296 000378

Αφίξεις 3,2 εκατ. τουριστών και αύξηση εσόδων το 2022

Με αφίξεις 3,2 εκατομμυρίων τουριστών έκλεισε το 2022, γύρω στο 20% πιο κάτω σε σύγκριση με το 2019, αλλά σημαντικά ενισχυμένο σε σχέση με το 2019. Από τα στοιχεία προκύπτει ότι ποσοστό γύρω στο 80% προέρχεται από ευρωπαϊκές αγορές. Οι αγορές με τις περισσότερες αφίξεις ήταν το Ηνωμένο Βασίλειο, το Ισραήλ, η Πολωνία, η Ελλάδα, και η Γερμανία. Αν και το 2022 δεν έφτασε τα επίπεδα του 2019, εντούτοις, μέσα στην χρονιά καταγράφηκαν ρεκόρ σε επίπεδο εσόδων. Για παράδειγμα ο Οκτώβριος 2022 ήταν ο πιο προσοδοφόρος, σε επίπεδο εικασίας με έσοδα ύψους 319,8 εκατ. ευρώ, και καταγράφοντας αύξηση 6,81% σε σύγκριση με τον αντίστοιχο μήνα του 2019.

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Παγκόσμιες προκλήσεις

Το παγκόσμιο οικονομικό φόρουμ στο Νταβός της Ελβετίας, λαμβάνει χώρα αυτή την εβδομάδα με γενικό τίτλο συνεργαζόμενοι σε έναν κατακερματισμένο κόσμο και δίνει το στίγμα των προβληματισμών που οι παγκόσμιοι ηγέτες αναπτύσσουν αυτή την περίοδο. Η ετήσια σύνοδος στο αλπικό χωριό που έχει τις ρίζες της στο 1973 οπότε και δημιουργήθηκε το ομώνυμο μανιφέστο, προσελκύει ηγέτες από το παγκόσμιο πολιτικό και επιχειρηματικό στερέωμα. Σε κάθε τέτοια συνάντηση όπως θα συμβεί και φέτος, η σύνοδος θα ασχοληθεί με τις οικονομικές προβλέψεις και θα θέσει την ατζέντα για τα θέματα που αναμένεται να απασχολήσουν το 2023.

Μέρος της κριτικής που ασκείται για το παγκόσμιο οικονομικό φόρουμ,

πέραν των χαρακτηρισμών ως μια σύναξη των ελίτ, αφορά και στην κατηγορία για αστοχίες σε προβλέψεις που διατυπώθηκαν στο παρελθόν. Κλασική περίπτωση η περσινή περίοδος όπου η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία αποτέλεσε την αφορμή για να διατυπωθεί η άποψη εκ μέρους της Citigroup ότι η οικονομία της Ευρώπης θα μπει σε ύφεση, κάτι όμως που η πορεία των εξελίξεων δεν επαλήθευσε. Αντίστοιχη ήταν και περίπτωση του 2018 όπου ο παγκοσμίου φήμης επενδυτής George Soros πρόβλεψε ότι εκείνη θα ήταν η χρονιά που οι ΗΠΑ θα εμπλέκονταν σε μια πυρηνική σύγκρουση με την βόρεια Κορέα.

Φέτος, την δίσταση αναμένεται να απασχολήσει ο πόλεμος στην Ουκρανία που καταγράφει ένα χρόνο

συγκρούσεων, η ενεργειακή κρίση και η κατάσταση της παγκόσμιας οικονομίας που προβλέπεται πως το 2023 θα εισέλθει σε ύφεση. Τα προβλήματα στις εφοδιαστικές αλυσίδες ελέω επανόδου της πανδημίας με τα γνωστά προβλήματα στην Κίνα αποτελούν επίσης κρίσιμα αρνητικά παράγοντα στην προσπάθεια αποκλιμάκωσης του πληθωρισμού, όπως θα ήταν το αναμενόμενο λόγω της ύφεσης στην οικονομία. Σύμφωνα με την επικεφαλής του ΔΝΤ, το ένα τρίτο του πλανήτη το 2023 θα βιώσει συνθήκες οικονομικής ύφεσης. Η Παγκόσμια Τράπεζα με την σειρά της προβλέπει πως η οικονομική κρίση όπως εξελίσσεται θα προκαλέσει μεγάλες στερήσεις στους πληθυσμούς της Υποσαχάριας Αφρικής, εκεί όπου διαμένει το 60% του πα-

γκόσμιου πληθυσμού των φτωχών.

Η φετινή σύνοδος συνοδεύεται και από ένα ρεκόρ καθώς μεταξύ των 2.500 συμμετεχόντων παρευρίσκονται 56 υπουργοί οικονομικών και 19 κεντρικοί τραπεζίτες. Εν μέσω πανδημίας, ενεργειακής κρίσης, αυξημένου πληθωρισμού και γεωπολιτικών κρίσεων οι ηγέτες καλούνται να συνεργαστούν προκειμένου να αλλάξουν την πορεία των γεγονότων. Το μεγάλο στοίχημα αυτής της συνόδου βρίσκεται στο ζήτημα της παγκοσμιοποίησης και συγκεκριμένα πως αυτή θα μπορέσει να επαναλειτοουργήσει προσφέροντας λύσεις σε έναν εντελώς διαφορετικό κόσμο από την προηγούμενη φορά.

Το παγκόσμιο οικονομικό φόρουμ που θα διαρκέσει μέχρι την Παρασκευή, θα απασχολήσει μια ευρεία

θεματολογία που περιλαμβάνει θέματα όπως η ανθεκτικότητα, η νέα παγκοσμιοποίηση, η ανάγκη για συμπεριληψη και διαφορετικότητα, η βιωσιμότητα και η οικονομία του διαστήματος. Οι παγκόσμιοι ηγέτες τις επόμενες μέρες θα ξετυλίξουν το όραμά τους για το πώς θα καταστεί εφικτό εν μέσω εξωτερικών πιέσεων να οικοδομηθεί μια ανθεκτική οικονομία που θα είναι βιώσιμη και παράλληλα συμπεριληπτική.

Με υψόμετρο στα 1560 μέτρα, η ελβετική πόλη του Νταβός επιφυλάσσει φέτος ένα πρωτόγνωρο σκηνικό για τους εκλεκτούς επισκέπτες καθώς οι θερμοκρασίες του φετινού χειμώνα και η απουσία χιονιού στις ψηλές κορυφές θα θυμίζει σε όλους ότι πρώτα και κύρια θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε την κλιματική κρίση.

Έχεις κάρτα της
Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή
χρημάτων!

Κατέβασε το Myle Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

«Hydor_is_Land»: Μία εικαστική καταβύθιση

Η Κλίσσα Αντωνίου παρουσίασε στο Θέατρο Πόλνς/Nimac στη Λευκωσία την εικαστική εγκατάστασή της με τίτλο «Hydor_is_Land», ένα έργο που είναι μέρος της Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Μεσογειακών Νησιών και του Marlands Project, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Creative Europe της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Θέμα της εγκατάστασής της είναι η «λεσσεψιανή μετανάστευση», η εισβολή δηλαδή αλλόχθονων θαλασσιών ειδών στη Μεσόγειο ως αποτέλεσμα της κλιματικής αλλαγής και των επεμβάσεων του ανθρώπου στη γεωγραφία της Μεσογείου, απειλώντας την περιβαλλοντική και οικολογική της ισορροπία. Η μετακίνηση θαλασσίων ειδών από την Ερυθρά Θάλασσα στη Μεσόγειο μέσω της Διώρυγας του Σουέζ καθιστά την Κύπρο αρκετά ευάλωτη σε αυτό το είδος λαθραίας βιολογικής μετανάστευσης. Η

Κλίσσα Αντωνίου καταφέρνει με το έργο της αυτό νομίζω να καταβυθίσει ηχητικά τον θεατή στον πυθμένα της θάλασσας, και ταυτόχρονα να του προβάλλει εικόνες του βυθού και των θαλασσίων ειδών που λάθρα... εισέρχονται στα νερά της Μεσογείου.

Οι μεγάλοι πιθόι και η ηχοποιητική τους χρήση λειτουργούν άψογα μαζί με τη βιντεοπροβολή, όπου οι λεσσεψιανοί μεταναστεύουν αντικρίζονται από τον επισκέπτη σαν μέσα από ένα καλειδοσκόπιο, ή τραβηγμένα από μία θερμική κάμερα, να διαγωνίζονται για την κυριαχία του βυθού.

Αφίνοντας ο θεατής τον εαυτό του ελεύθερο μπορούσε να βιώσει ένα άλλο σύμπαν, και συνδυάζοντας ήχο και εικόνα να μεταφερθεί στα νερά της Μεσογείου. Η εικαστική εγκατάσταση της Κλίσσας Αντωνίου καταφέρνει χωρίς εικαστική φλυαρία –θεωρώ– να δείξει στον θεατή ένα περίεργο δυστοπικό περιβάλλον, να τον αψήσει να κολυμπήσει νοερά μεταξὺ των εισβολέων, να ακούσει τον ήχο του βυθού, δίνοντας ταυτότητα στο έργο της με τους πίδακες, κυπριακά πιθάρια. Στη δική μου ανάγνωση οι πιθόι αυτοί ενείκων

και ρόλο κρυψώνας των αυτοχθόνων ειδών και αναγέννησής τους ή ακόμα και παγίδευσής τους ή αλιευσής τους, όπως γίνεται με τα πηλινα αγγεία, μια παραδοσιακή μέθοδο ψαρέματος χταποδιών. Η παρουσίαση της εικαστικής εγκατάστασής της Αντωνίου εν ολίγοις καταφέρει όχι μόνο να δείξει ένα ανοίκειο περιβάλλον, αλλά και να τονίσει την ευθραυστότητά του, λόγω της λεσσεψιανής μετανάστευσης, η οποία είναι αποτέλεσμα της ανθρώπινης παρέμβασης στη γεωγραφία. Αυτή η παρέμβαση, η διάνοηξη της Διώρυγας του Σουέζ, που εξυπηρετεί τον άνθρωπο, βλάπτει το οικοσύστημα, και οι άνθρωποι παρέρμβασεις δεν σταματούν και ο έκων ότα θεατής μέσα από το «Hydor_is_Land» μπορεί να σκεφτεί τι άλλο κάνουμε οι άνθρωποι εις βάρος της φύσης.

Αν μεταφράζω και ερμηνεύω σωστά τον τίτλο της εγκατάστασης «Hydor_is_Land», το νερό είναι κόμμα, ουσιαστικά η Αντωνίου μιλάει για την ιδιουστοσία του ίδιου του ανθρώπου, της ίδιας της Γης, νερό και κόμμα, τα δύο συστατικά της ανθρώπινης ύπαρξης. Φιλοσοφικά δύο μείζονα στοιχεία, από νερό ο άνθρωπος κατά τον Θαλή, από πηλό ο άνθρωπος κατά τη χριστιανική παράδοση ή και παλαιότερα, κατά τους Σουμέριους, άρα η εικαστική εγκατάσταση της Αντωνίου μιλάει για τον άνθρωπο που σχεδόν τα βάζει με την ίδια την ύπαρξή του, παίρνοντας στα πολύ σοβαρά το «κατακυριεύσατε αυτής και άρχετε των ιχθύων της θάλασσας».

Στο Marlands Project εκτός από την Κλίσσα Αντωνίου επιλεγμένοι καλλιτέχνες είναι οι Edgar Sarin, Lucy Orta, Max Fouchy και Olga Sabko. Για το έργο αυτό, η Κλίσσα Αντωνίου σημειώνει ότι συνεργάστηκε με τους Dr Jose Rafael Garcia March (επιστημονικός σύμβουλος), Γιώργο Λάζογλου (τεχνολογικός σχεδιασμός), Ruben Solar Ru (ηχητική σύνθεση) Κυριάκο Κουσουλίδη (επιμέλεια βίντεο). Το έργο στήριχθηκε από την Art Seen Gallery και το CYENS Centre of Excellence.

Συνέντευξη στον ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Μαζί με ακόμη πέντε ταινίες η ταινία του σκηνοθέτη Σάββα Σταύρου «Buffer Zone», σε σκηνοθεσία και σενάριο δικό του (παραγωγοί οι Peter Stephanou, Sophie Reynolds, Thomas Hawkins και συμπαραγωγοί οι Sholeh Zahraei, Kamil Saldun, Andros Achilles), θα ανοίξει το πρόγραμμα του σπουδαίου διεθνούς Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Clermont-Ferrand, πριν από την καινούργια ταινία της Sally Potter με τους Javier Bardem και Chris Rock.

Ο Σάββας Σταύρου είπε στην «Καθημερινή» ότι πρόκειται για μεγάλη τιμή, αφού το Φεστιβάλ κάλεσε τους δημιουργούς να προβάλλουν την ταινία τους στην τελετή έναρξης του Φεστιβάλ, η πρόσκληση ήλθε, όπως είπε ο Σάββας, μιας και η ταινία είχε συμμετάσχει στο «Euroconnection 2021», ενώ είχαν κάνει αίτηση και για το διεθνές αγωνιστικό τμήμα, «οι διοργανωτές ήθελαν να προβάλλουν την ταινία και με αυτό τον τρόπο το κάνουν. Επικοινωνήσαμε μαζί του διευθυντής του φεστιβάλ και με ρώτησε

Ο Σάββας Σταύρου λέει πως δεν σκέφτηκε καθόλου τις όποιες αντιδράσεις που πιθανόν να έρθουν: «Η κάθε κοινότητα γίνεται δυνατότερη από τις ιστορίες που λέει και την αφορούν.

αν θα δεχόμουν να δείξουν την ταινία και φυσικά αμέσως είπα ναι». Η ταινία έχει ένα πολύ κυπριακό θέμα, αφού μιλάει για την Πρόσκληση Γραμμής, αφορά και Ε/κ και Τ/κ και θίγει επίσης θέματα LGBT+ μου λέει ο Σάββας.

Οι δυσκολίες που αντιμετώπισαν προκειμένου να γυριστεί η ταινία, μιας και συνέπεσε με τα διάφορα lockdown και το κλείσιμο των οδοφραγμάτων ήταν πολλές, όπως μου λέει. «Νιώθω πως κατά κάποιο τρόπο, δουλεύοντας αυτή την ταινία, κατά κάποιο τρόπο ζήσαμε και το κυπριακό πρόβλημα, πολλές φορές παρουσιάζονταν εμπόδια από το πουμενά... και αισθανόμασταν πως δεν θα γυριστεί ποτέ».

Τα προβλήματα, όπως αναφέρει ο Σάββας δεν ήταν μόνο τεχνικής φύσης, αλλά είχαν προβλήματα και με τους ηθοποιούς, αναφέροντας πως ο 18χρονος Τ/κ ηθοποιός που είχε βρει και είχε όλα εκείνα τα στοιχεία που τον καθιστούσαν τον κατάλληλο, τελικά δεν μπόρεσε να συμμετάσχει καν στις οντισιόν, γιατί οι γονείς έμαθαν για την ιστορία της ταινίας, με τους δύο στρατιώτες να ερωτεύονται, και δεν τον επέτρεψαν να λάβει μέρος τελικά. Τελικά, ο Τ/κ που επιλέχνη είναι

«**Ήξερα** από την αρχή ότι πιθανόν να υπάρξουν αντιδράσεις και ότι ίσως παραπνευθούν κάποιοι, αλλά η ιδέα είναι κάνοντας την ταινία να ανοίξουμε έναν διάλογο και για τα θέματα της LGBT+ κοινότητας, αλλά και για το ίδιο το Κυπριακό» λέει ο σκηνοθέτης Σάββας Σταύρου.

ο Adnan Mustafa, ηθοποιός που ζει στο Λονδίνο και είναι ο Adnan. Ο Ε/κ πρωταγωνιστής είναι, όπως μου λέει ο Σάββας, είναι ένας νέος ηθοποιός, ο Αντρέας Μάρκου. Ο τρίτος ηθοποιός είναι ο Χαράλαμπος Δαμιανός.

Η ταινία είναι μια δικονομική συνεργασία, αφού στους συντελεστές και δημιουργούς περιλαμβάνονται τόσο Έλληνοκύπριοι όσο και Τουρκοκύπριοι. Ο Σάββας σημειώνει πως η ταινία γυρίστηκε με την υποστήριξη των Η.Ε. και της Εθνικής Φρουράς.

Το «Buffer Zone» χρηματοδοτήθηκε από το BFI (British film institute), η πρώτη ταινία μικρού μήκους από Κύπρο που έχει εξασφαλίσει αυτή τη συνεργασία. Η ταινία έλαβε και ενίσχυση από τη ΣΕΚΙΝ, του υφυπουργείου Πολιτισμού, μέσω του Προγράμματος Ενίσχυσης Ανεξάρτητων Παραγωγών.

Το «Buffer Zone» είναι μουσικά με τραγούδια της Kate Bush, Radiohead και Bon Jovi και Δέσποινα Βανδή, που υποστήριξαν το πρότζεκτ από το 2019, δίνοντας την άδεια τους για να χρησιμοποιηθούν τα τραγούδια τους και πρόκειται για μια ιστορία αγάπης μεταξύ δύο νεοσυλλέκων, ενός Ε/κ και ενός Τ/κ, που υ-

πηρετούν ένθεν και ένθεν της πράσινης γραμμής, οι οποίοι δέχονται μπουλινγκ και ενώ δεν μπορούν να μιλήσουν την ίδια γλώσσα, επικοινωνούν μέσα από μουσική με γνωστά αγαπημένα τους τραγούδια. «Δύο άνθρωποι με τόσα πολλά να τους χωρίζουν και να τους διαφοροποιούν, βρίσκουν κοινό έδαφος επικοινωνίας τη μουσική».

Το «Buffer Zone» είναι κατά κάποιο τρόπο το προίμιο, της πρώτης ταινίας μεγάλου μήκους που θέλει να γυρίσει ο Σάββας Σταύρου, με παρόμοιο θέμα, επίσης μουσικά, «ξέρω ότι είναι μια δύσκολη ταινία, που χρειάζεται πολύς καιρός για να είναι έτοιμη, και έτσι σκέφτηκα να κάνω μία μικρού μήκους που να αγγίζει μερικά από τα θέματα της μεγάλης, όπως ο στρατός και την γκέι εμπειρία μέσα στον στρατό και πιστεύω πως είναι μια ιστορία που πρέπει οπωσδήποτε να ειπωθεί, και όπως το ζούμε εμείς στην Κύπρο, το ζουν και πάρα πολλά άλλα άτομα σε όλον τον κόσμο».

Ο Σάββας μου λέει πως δεν σκέφτηκε καθόλου τις όποιες αντιδράσεις που πιθανόν να έρθουν: «Η κάθε κοινότητα γίνεται δυνατότερη από τις ιστορίες που λέει και την αφορούν, είμαστε οι ιστορίες

της κοινότητάς μας. Δεν πρέπει να φοβόμαστε να λέμε τις ιστορίες μας με τον τρόπο που θέλουμε να τις πούμε επειδή οποιοςδήποτε μπορεί να θυμώσει, έτσι δεν θα προχωρήσουμε ποτέ. Ήξερα από την αρχή ότι πιθανόν να υπάρξουν αντιδράσεις και ότι ίσως παραπνευθούν κάποιοι, αλλά η ιδέα είναι κάνοντας την ταινία να ανοίξουμε έναν διάλογο και για τα θέματα της LGBT+ κοινότητας, αλλά και για το ίδιο το Κυπριακό. Πολλές φορές με ρωτάει ο κόσμος, όταν ταξιδεύω στο εξωτερικό, είσαι Ε/κ ή Τ/κ, δεν μπορούμε απλώς να λέμε ότι είμαστε Κύπριοι; Και αυτό είναι μία συζήτηση που ελπίζω να ανοίξει».

Για το επόμενο διάστημα ο Σάββας μου λέει πως θα αρχίσουν να κάνουν αιτήσεις για τη συμμετοχή του «Buffer Zone» σε διάφορα φεστιβάλ ταινιών μικρού μήκους, και φυσικά στο Διεθνές Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους Κύπρου, και ελπίζουν η πρεμιέρα να γίνει στην Κύπρο μέσω αυτού του Φεστιβάλ. «Θα ήθελα να γίνουν και παγκύπριες προβολές, αλλά και στο Σπίτι της Συνεργασίας, που μας είχε βοηθήσει, και εκεί να συζητηθούν τα διάφορα θέματα της ταινίας μας» καταλήγει ο Σάββας.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

kouroupakis@kathimerini.com.cy

«Φύλαйна»

Στον Κινηματογράφο Πάνθεον προβάλεται από τις 12 Ιανουαρίου η ταινία «Φύλαйна» σε σκηνοθεσία Ντάρεν Αρονόφσκι και σενάριο βασισμένο στο ομώνυμο θεατρικό έργο του Σάμιουελ Ντ. Χάντερ. Πρωταγωνιστούν οι: Μπρένταν Φρέιζερ, Χονγκ Τσάου, Σέιτι Σινκ, Σαμάνθα Μόρτον, Τάι Σίμπκινς. Ένας ερμηνεύς καθηγητής αγγλικών που πάσχει από σοβαρή παχυσαρκία, προσπαθεί να συνδεθεί ξανά με την αποξενωμένη κόρη του, σε μία τελευταία απόπειρα να εξιλεωθεί. **Προβολές** μέχρι την Τρίτη 24 Ιανουαρίου 2023, ώρα 8:30 και το Σαββατοκύριο στις 6:00 μ.μ. Κ-Cineplex σε όλη την Κύπρο και Κινηματοθέατρο Πάνθεον, Διαγόρου 29, Λευκωσία.

«Λυσοσαμένη Γάτα»

Ανέβηκε στην Κεντρική Σκηνή του ΘΟΚ το έργο «Λυσοσαμένη Γάτα» του Αμερικανού συγγραφέα Τενεσί Ουίλιαμς, σε σκηνοθεσία Πάρι Ερωτοκρίτου. Γραμμένο στα μέσα της δεκαετίας του 1950, η «Λυσοσαμένη γάτα» είναι μια από τις πιο γνωστές κι αγαπημένες θεατρικές επιτυχίες του Αμερικανού δραματουργού. Ο Τενεσί Ουίλιαμς φέρνει στην επιφάνεια τη βία των κοινωνικών κανόνων και των παραβιασμένων συναισθημάτων, συλλαμβάνοντας ένα έργο που εστιάζει στο εύθραυστο των οικογενειακών και διαπροσωπικών σχέσεων, την υποκρισία και το ψεύδος. Το πλούσιο αυτό δραματουργικό υλικό επεξεργά-

ζεται, με την ιδιαίτερη προσωπική σκηνοθετική οπτική του, ο Πάρις Ερωτοκρίτου, ο οποίος σημειώνει ότι «οι θεματικές του έργου είναι πολλές, όμως ιδιαίτερως χρήσιμες για εξερεύνηση είναι η σχέση του ανθρώπου με τον χρόνο και τα φαντάσματα που στοιχειώνουν χώρες, οικογένειες, σχέσεις κι άτομα». Παίζουν (με σειρά εμφάνισης): Μαρία Σκουλά (Μάγκι), Γιώργος Κριθάρας (Μπρικ), Μαρία Φιλίππου (Μέι), Έρικα Μπενέτη (Μπέρτα), Χάρνς Πισίας (Πατέρας), Ανδρέας Βούλγαρης (Αιδεσιμότατος Τούκερ/Σκίπερ), Μάριος Μεττής (Γκούπερ), Σοφία Ιωάννου (Δόκτωρ Μίω). Μουσικοί επί σκηνής: Χρίστος Γερολατίτης, Αναστασία Δημητριάδου (Nama Dama), Κυριάκος Κέστας, Όμηρος Μιλτιάδους. Συμμετέχουν τα παιδιά: Κωνσταντίνος Μπέλλο, Αλίκη Παπαγεωργίου, Σωτηρία Σπύρου, Αντρέας Χρίστου.

Παραστάσεις: Λευκωσία: Θέατρο ΘΟΚ, Κεντρική Σκηνή, Αίθουσα Εύης Γαβριηλίδης κάθε Παρασκευή στις 20:00, Σάββατο στις 19:00 και Κυριακή στις 18:00. Η παράσταση είναι ακατάλληλη για άτομα κάτω των 18 ετών. Πληροφορίες / Εισιτήρια: Ηλεκτρονικά στη σελίδα www.thoc.org.cy ή Ταμείο Θεάτρου ΘΟΚ, τηλ. 77772717.

Παρουσίαση βιβλίου

Ο Όμιλος Λογοτεχνίας και Κριτικής και οι εκδόσεις Επίκεντρο παρουσιάζουν το βιβλίο της Βασιλικής Σελιώτη που τιμήθηκε με το «Κρατικό Βραβείο Μελέτης (Μονογραφίας)» Δοκίμιου για τη

Ανέβηκε στην Κεντρική Σκηνή του ΘΟΚ το έργο «Λυσοσαμένη Γάτα» του Αμερικανού συγγραφέα Τενεσί Ουίλιαμς, σε σκηνοθεσία Πάρι Ερωτοκρίτου.

Λογοτεχνία 2021» από το Υφυπουργείο Πολιτισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας: «Λογοτεχνία και Τραύμα. Το 1974 στην κυπριακή και ελλαδική λογοτεχνία» την Τετάρτη 18 Ιανουαρίου 2023 στο Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπεζής Κύπρου. Για το βιβλίο θα μιλήσουν οι: Γιώργος Γεωργιάς, καθηγητής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου, πρώην πρόεδρος, Αφροδίτη Αθανασοπούλου, αναπληρώτρια καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και Γιώργος Μύρνης, φιλόλογος-ερευνητής. Χαιρετισμό θα

Η The O Gallery στη Λάρνακα παρουσιάζει την έκθεση με πρώιμα έργα του καλλιτέχνη Ανδρέα Καραγιάν, κάτω από τον τίτλο «Είδωλα».

απευθύνουν οι: Αλέξανδρος Κώνστας, Σύμβουλος Προσβείας Α', Ελληνική Προβεία και δρ Λεωνίδα Γαλάζης, Πρόεδρος του Ο.Α.Κ. Αντιφώνηση από τη συγγραφέα Δρα Βασιλική Σελιώτη. Παρουσίαση: Σταυρούλα Μπίου, δρ Νεοελληνικής Φιλολογίας, Μέλος του Ο.Α.Κ.

Πληροφορίες: Τετάρτη 18 Ιανουαρίου 2023, 7:00 μ.μ. Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπεζής Κύπρου, Φανερωμένης 86-90, Λευκωσία.

Έκθεση φωτογραφίας

Παρουσιάζεται στο Κέντρο Φωτο-

γραφίας 6x6 η έκθεση «Ο Καθρέφτης της Σύγκρουσης» του Βέλγου πανεπιστημιακού καθηγητή Nico Carpentier. Οι 93 φωτογραφίες αναφέρονται στα μνημεία της Κύπρου και πώς αυτά διασταυρώνονται με τις επικρατούσες ιδεολογίες στο νότιο και βόρειο τμήμα του νησιού. Είναι μια ακαδημαϊκή και καλλιτεχνική διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο τα μνημεία επικοινωνούν κυρίαρχους τρόπους σκέψης, αλλά και πώς μερικές φορές ασκούν κριτική σε αυτούς τους κυρίαρχους τρόπους. **Εγκαίνια** Παρασκευή 20 Ιανουαρίου 2023, 6:00 μ.μ. Κέντρο Φωτογραφίας 6x6, Βασιλείου Μακεδόνος 30, Λεμεσός.

Παρουσίαση δίσκου

Το experimental folk rock σχήμα «Ιδαίον Project» κυκλοφόρησε το πρώτο ομώνυμο album του και ξεκινά τις ζωντανές παρουσιάσεις του στη Λευκωσία. Το συγκρότημα που σμίγει τις παραδοσιακές μουσικές της Κρήτης και της Μεσογείου με το stoner, το metal και το rock, παρουσιάζει τα κομμάτια του πρώτου του δίσκου που κυκλοφόρησε πρόσφατα σε φυσική και ψηφιακή μορφή και στον οποίο συνεργάστηκαν μεταξύ άλλων με καταξιωμένους καλλιτέχνες όπως ο βιρτουόζος πολυοργανίστας Efrén L. pez από την Ισπανία και ο δεξιοτέχνης της ιρλανδικής γκάιντας Loïc Bléjean από τη Βρετανία της Γαλλίας. Τη ζωντανή παρουσίαση των κομματιών από τους τρεις μουσικούς του σχήματος - Βαγγέλι Γέττο, Hugo

Enrique Olivos και Αλέξη Γιαγκουλλά - θα συνοδεύουν για πρώτη φορά τα ατμοσφαιρικά background videos που δημιούργησε ειδικά για το σχήμα ο graphic artist Σταύρος Κωστιδάκης. Το «Ιδαίον Project» μέσα από τις πρωτότυπες συνθέσεις που αποτυπώνονται στο album, τοποθετεί τους ήρωες και τις ηρωίδες της δικής του δημιουργικής μυθολογίας σε έναν εκλεκτικό διάλογο όπου οι ετερόκλητες μουσικές και ιστορίες μπλέκονται με τρόπο υπερβατικό.

Σάββατο 21 και 28 Ιανουαρίου 2023, ώρα 8:30 μ.μ. ARTOS House, Αγίων Ομολογητών 64, Λευκωσία. Κρατήσεις: 96130158 (sms ή με κλήση)

Ανδρέας Καραγιάν | Είδωλα

Με την ευκαιρία των 80 χρόνων του καλλιτέχνη Ανδρέα Καραγιάν, η The O Gallery στη Λάρνακα παρουσιάζει την έκθεση με πρώιμα έργα του καλλιτέχνη από το 1967-1968, καθώς και έργα σε χαρτί από τις δεκαετίες 1980, 1990 και τις αρχές του 2000, κάτω από τον τίτλο «Είδωλα». Θα παρουσιαστεί επίσης το απαγορευμένο βίντεο του καλλιτέχνη όταν εκπροσώπησε την Κυπριακή Δημοκρατία στη 49η Μπιενάλε Βενετίας το 2001.

Εγκαίνια τη Παρασκευή 13.01.2023 στις 19:00. Διάρκεια έκθεσης μέχρι τις 3 Φεβρουαρίου 2023. The O Gallery, Ιωάννου Γλάδωνος 11, κατάσταση 3, Λάρνακα. Πληροφορίες: Τηλέφωνο 99659202, www.the-ogallery.com

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτήτρια
**«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»**

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιολ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρπόλου 2, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Πρόοδος αλλά με αστερίσκους για τις τράπεζες

Εκθεση SSM : Αγκάθια το κόστος προς τα έσοδα, η απόδοση ιδίων κεφαλαίων, το ποσοστό των ΜΕΔ και το κόστος του ρίσκου

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Πρόοδο έχουν σημειώσει οι κυπριακές τράπεζες όπως καταγράφεται σε σχετική έκθεση του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού (SSM), αλλά υπάρχουν ακόμα πολλοί αστερίσκοι. Οι κυπριακές τράπεζες έχουν κάνει πολλά, αλλά πρέπει να κάνουν ακόμα περισσότερα για να συγκριθούν με την κανονικότητα και τις άλλες τράπεζες του ευρωπαϊκού χώρου και του επιπέδου που βρίσκονται. Έχουν κάνει τομές την τελευταία δεκαετία, που σε τίποτα δεν θυμίζουν τις τράπεζες που βρέθηκαν εντός της τραπεζικής κρίσης του 2013 και όπως φαίνεται εξακολουθούν να έχουν προβλήματα τα οποία καλούνται να αντιμετωπίσουν. Βάσει των δεδομένων που παρουσιάζει ο SSM,

Ενώσω οι κυπριακές τράπεζες έχουν πλεονάζουσα ρευστότητα κατατεθειμένη στις κεντρικές τράπεζες, με τη σημερινή συγκυρία των επιτοκίων, δημιουργείται ευνοϊκό σκτάτους.

οι κυπριακές τράπεζες έχουν πολύ χαμηλή απόδοση ιδίων κεφαλαίων (ROE), μεγάλο κόστος προς τα έσοδα (cost to income) και ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων που παρά την μεγάλη πρόοδο με πωλήσεις, διαγραφές και οργανική μείωση, παραμένει ως ποσοστό το μεγαλύτερο σε σχέση με όλες τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Σύμφωνα με τα δεδομένα της απόδοσης ιδίων κεφαλαίων (ROE) του SSM για το τρίτο τρίμηνο του 2022, η Κύπρος βρίσκεται στις χαμηλότερες θέσεις, με το ποσοστό να φτάνει μόλις στο 0,32%. Χαμηλότερα από την Κύπρο βρίσκεται μόνο η Μάλτα, έχοντας αρνητικό ROE, στο 1,36%. Από εκεί και πέρα, στο δείκτη που αποδεικνύει κατά πόσο χρησιμοποιούν οι κυπριακές τράπεζες τα κεφάλαιά τους για να παράξουν κέρδη, οι τράπεζες από άλλα 16 κράτη αποδεικνύονται πιο ικανές. Το

Ο SSM συγκέντρωσε στοιχεία για 111 τράπεζες ώστε να εξαγάγει αποτελέσματα για το τρίτο τρίμηνο του 2022.

χαμηλότερο είναι το 3,22% των ιρλανδικών τραπεζών και το υψηλότερο το 18,8% των τραπεζών από την Σλοβενία. Το χειρότερο δείκτη από όλες τις τράπεζες στην Ευρώπη σε σχέση με το κόστος, έχουν οι κυπριακές. Βάσει των δεδομένων που έχουν ενώπιόν τους οι επόπτες του SSM, οι τράπεζες στην Κύπρο είχαν στο τρίτο τρίμηνο του 2022 κόστος προς έσοδα (cost to income) της τάξης του 84,7%. Δεύτερη χειρότερη επίδοση έχουν οι τράπεζες του Λουξεμβούργου με 79,9% και τρίτη χειρότερη έχουν οι ιρλανδικές με 69,4%. Η Κύπρος έχει μειώσει τα ΜΕΔ της από το υψηλό των 28 δισ. ευρώ το 2014 στο 2,85 δισ. ευρώ εντός του 2022. Ναι, μεν έχει επιδείξει πολύ καλή προσπάθεια, ωστόσο η Κύπρος παραμένει η χώρα με τα περισσότερα μη εξυπηρετούμενα δάνεια σε σχέση με τον συνολικό δανεισμό

που έχει παραχωρήσει. Το ποσοστό των ΜΕΔ στις κυπριακές τράπεζες ανέρχεται στο 7,5% που είναι η χειρότερη επίδοση, με τη δεύτερη χειρότερη επίδοση να έχουν οι ελληνικές τράπεζες στο 6,82%. Ακολουθούν οι πορτογαλικές με 3,51%, οι ισπανικές με 3,31% και οι ιταλικές με 3,15%. Τα λιγότερα ΜΕΔ αναλογικά έχουν οι εσθονικές τράπεζες στο 0,85%, οι λιθουανικές στο 0,91% και οι λετονικές στο 1,18%. Πέραν των παραπάνω δεδομένων, η Κύπρος έχει και το μεγαλύτερο κόστος του ρίσκου (COR). Σύμφωνα με την αρνητική επίδοση που καταγράφουν οι κυπριακές τράπεζες, το κόστος του ρίσκου (COR) ανέρχεται στο υψηλό 1,13%, με την αμέσως επόμενη χειρότερη επίδοση να καταγράφεται από τις ισπανικές με 1,03%. Στην τρίτη χειρότερη θέση σε σχέση με το κόστος του ρίσκου βρί-

σκονται οι ελληνικές τράπεζες με 0,89%. Στην καλύτερη θέση βρίσκονται οι τράπεζες από την Ιρλανδία, την Εσθονία, τη Λιθουανία και το Λουξεμβούργο. **Θετικά και «μπούμερανγκ»** Οι κυπριακές τράπεζες έχουν και τον δεύτερο χειρότερο δείκτη δανείων προς τις καταθέσεις. Γιατί όμως βρίσκεται αυτή η πρόταση κάτω από το μεσοτίτλο «και τα θετικά» και δεν συμπεριλαμβάνεται στο κεφάλαιο των αρνητικών επιδόσεων; Γιατί αν και οι κυπριακές τράπεζες έχουν δείκτη δανείων προς τις καταθέσεις (Loan to deposit ratio) στο 52,86%, η χρονική συγκυρία της αύξησης των επιτοκίων τις ευνοεί. Συγκεκριμένα, οι κυπριακές τράπεζες λόγω ακριβώς αυτού του ποσοστού αποδεικνύεται πως έχουν μεγάλη ρευστότητα, ρευστότητα που έχουν κατατεθειμένη

στις κεντρικές τράπεζες. Μέχρι πριν λίγα χρόνια οι κυπριακές τράπεζες πλήρωναν για να αποθηκεύεται, για περίπου 1,5 – 2 χρόνια, το κόστος αυτό το μετακύλιαν στους πελάτες τους, ενώ τώρα γύρισε «μπούμερανγκ» και θα έχουν κέρδη από την αύξηση των επιτοκίων που αποφάσισε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Όπως διαφαίνεται λοιπόν, ενώ το ποσοστό του 52,86% «deposit to loan ratio» είναι «κακό», με τη σημερινή συγκυρία δημιουργείται ευνοϊκό στάτους για τις κυπριακές τράπεζες. Τη χειρότερη επίδοση στο δείκτη δανείων προς καταθέσεις έχει η Μάλτα με 52,51%, ενώ στον αντίποδα, την καλύτερη επίδοση έχει η Γερμανία με 121%. Αμέσως καλύτερη έχουν οι ολλανδικές τράπεζες με 114,98% και οι γαλλικές τράπεζες με 108,4%. Πέραν των αρνητικών επιδόσεων

των κυπριακών τραπεζών, οι κυπριακές τράπεζες, όπως προαναφέρθηκε, έχουν επιδείξει μεγάλη πρόοδο σε δομικούς τομείς, όπως για παράδειγμα στον κεφαλαιακό δείκτη, ή αλλιώς στον συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας (CAD). Τα στοιχεία του SSM θέλουν οι κυπριακές τράπεζες να έχουν κεφάλαια ύψους 20,94% την 5η καλύτερη επίδοση σε σχέση με όλες τις τράπεζες χωρών που εποπτεύει ο Μηχανισμός. Το μεγαλύτερο συνολικό δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας έχουν οι εσθονικές τράπεζες με 24,07%, οι λετονικές με 23,98%, οι τράπεζες από τη Μάλτα με 21,92% και οι ιρλανδικές με 21,15%. Το χαμηλότερο δείκτη CAD τον έχουν οι ισπανικές τράπεζες, στο 16,24%. Η ρευστότητα (Liquidity Coverage Ratio - LCR), είναι ένα άλλο «δυνατό χαρτί» των κυπριακών τραπεζών. Σύμφωνα με τα στοιχεία των εποπτών του SSM, η Κύπρος έχει δείκτη LCR στο 354,68%, το δεύτερο μεγαλύτερο από τις άλλες χώρες. Οι τράπεζες από τη Μάλτα έχουν 390,6% δείκτη ρευστότητας, οι λετονικές στο 304,93%, οι πορτογαλικές στο 276,88%, οι λιθουανικές στο 270,75% και οι οσλοβένικες στο 244,32%. Στα «χαμηλά» βρίσκουμε τις τράπεζες από το Λουξεμβούργο με 149,17%, τις ολλανδικές με 160,28% και τις αυστριακές και φινλανδικές με 163,50% και 163,68% αντίστοιχα. **Ανάμεσα σε 111 τράπεζες** Ο SSM συγκέντρωσε στοιχεία για 111 τράπεζες ώστε να εξαγάγει αποτελέσματα για το τρίτο τρίμηνο του 2022. Σύμφωνα με τους μέσους όρους των ευρωπαϊκών τραπεζών που εποπτεύει, ο μέσος όρος των τραπεζών σχετικά με την απόδοση των ιδίων κεφαλαίων (ROE) ανέρχεται στο 7,55%. Το μέσο κόστος προς έσοδα (Cost to income) ανέρχεται στο 61,43% και το κόστος του ρίσκου (COR) στο 0,48%. Ο μέσος όρος των κεφαλαίων των ευρωπαϊκών τραπεζών (CET 1 ratio) ανέρχεται σε 14,74% και ο μέσος όρος του δείκτη ΜΕΔ στις τράπεζες είναι στο 2,29%. Ο μέσος όρος δανείων προς καταθέσεις (loan to deposit ratio) ανέρχεται ανάμεσα σε 111 τράπεζες στο 104,8% και ο δείκτης ρευστότητας στο 162,03%.

5 Φεβρουαρίου

Προεδρικές Εκλογές 2023

Ψηφίζουμε και συμμετέχουμε στην Ιστορία

Μετά την ανακοίνωση του νέου σχεδίου, θα περάσει ξανά από τον έλεγχο της Περιβαλλοντικής Αρχής, ώστε να δοθεί και η τελική γνωμάτευση.

Πριν από τις εκλογές το τοπικό σχέδιο Ακάμα

Βλέπει σύντομα οριστικοποίηση του θέματος ο Υπουργός Περιβάλλοντος, συζητείται σήμερα ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου τίθεται σε σημερινή του συνεδρία, το θέμα του τοπικού σχεδίου για τον Ακάμα. Ένα θέμα το οποίο είναι ακόμη αντικείμενο διαφωνίας μεταξύ του Υπουργείου Εσωτερικών και του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, κάτι που αποτυπώνεται και στις συζητήσεις των εκπροσώπων των δύο πλευρών, στο Πολεοδομικό Συμβούλιο. Υπενθυμίζεται ότι, περί τα τέλη Αυγούστου, δημοσιεύτηκε και η σχετική Γνωμάτευση Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) από την Περιβαλλοντική Αρχή. Από τότε και πέντε μήνες αργότερα, δεν κατέστη δυνατή η ετοιμασία του τελικού σχεδίου. Μιλώντας στην «Κ» ο υπουργός Γεωργίας Κώστας Καδής, ανέφερε ότι υπάρχει διαφορετική οπτική γωνία των δύο υπουργείων σε σχέση με την γνωμάτευση του Τμήματος Περιβάλλοντος. Οι θέσεις και των δύο πλευρών θα συζητηθούν στην σημερινή σύσκεψη και στην βάση της συζήτησης που θα γίνει, θα αποφασιστεί αν θα υπάρξει άμεσα η δημοσίευση του σχεδίου, ή κατά πόσο θα δοθεί ως προίκα στην επόμενη κυβέρνηση.

Οι δεσμευτικοί όροι

«Πιστεύω ότι θα μπορούσε να ανακοινωθεί η τελική πρόταση του Πολεοδομικού Συμβουλίου μέχρι τέλος Ιανουαρίου», επισήμανε ο κ. Καδής. Στη συνέχεια θα κατατεθεί εκ νέου στο Τμήμα Περιβάλλοντος, ώστε να δώσει εκ νέου γνωμάτευση επί του τελικού σχεδίου - θα εξεταστεί κατά πόσο είναι συμβατό με τους όρους που είχε θέσει στην προηγούμενη γνωμάτευση. Ω-

Κατά την συζήτηση του θέματος στο Υπουργικό, αναμένεται ότι θα εξεταστούν όλες οι πτυχές του τοπικού σχεδίου, καθώς και το κατά πόσο θα ανακοινωθεί το τοπικό σχέδιο μαζί με τα αντισταθμιστικά μέτρα, που θα δοθούν στις κοινότητες Ακάμα οι οποίες χάνουν αναπτυξιακά δικαιώματα.

στόσο, υπέδειξε ότι θα πρέπει να εφαρμοστούν οι ουσιώδεις όροι της γνωμάτευσης ώστε να μην κτυπήσει καμπανάκι από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Πηγές από το Πολεοδομικό Συμβούλιο αναφέρουν ότι πολλές από τις πρόνοιες στερούν υφιστάμενα αναπτυξιακά δικαιώματα που εφαρμόζονται σήμερα από τις κοινότητες. Για παράδειγμα, σήμερα με βάση την δήλωση πολιτικής,

υπάρχει η δυνατότητα για μεμονωμένη κατοικία, ενώ η Ειδική Έκθεση Οικολογικής Αξιολόγησης έρχεται να την καταργήσει. Η άποψη που διαφωνεί για το περιεχόμενο της Ειδικής Έκθεσης αναφέρεται σε περιορισμό των αναπτυξιακών δικαιωμάτων των κοινοτήτων και σε αναιρέση ζωνών και πολιτικών που ισχύουν σήμερα με βάση την δήλωση πολιτικής. «Ως Υπουργείο

Περιβάλλοντος θεωρούμε ότι οι δυνατότητες ανάπτυξης παρέχονται μέσα στις κοινότητες και όχι μέσα στον Ακάμα, σημείωσε ο Κ. Καδής, προσθέτοντας ότι σε αυτό το σημείο έγκειται η διαφορετική φιλοσοφία μεταξύ των δύο Υπουργείων». Οι δύο διαφορετικές φιλοσοφίες θα συζητηθούν στο Υπουργικό Συμβούλιο, καθώς επίσης και οι θέματα των αντισταθμιστικών μέτρων-

τι θα δοθεί ανάλογα με τις τελικές ρυθμίσεις. «Η όποια ανακοίνωση, το final draft το οποίο θα τεθεί στο Τμήμα Περιβάλλοντος για την τελική αξιολόγηση, θα πρέπει να σταλεί πριν από τις εκλογές, ώστε να είναι δεοντολογικά και ηθικά σωστό», τόνισε ο κ. Καδής. Εξέφρασε την εκτίμηση ότι η κατάθεση του σχεδίου στο Τμήμα Περιβάλλοντος, στην ουσία σημαίνει και το τέλος της διαδικασίας, εφόσον δεν αναμένεται το κείμενο να είναι ασύμβατο με τους όρους της γνωμάτευσης Αυγούστου.

Συμφωνούν για αντισταθμιστικά

Την ανάγκη δημοσίευσης του σχεδίου πριν την λήξη της παρούσας διακυβέρνησης υπογραμμίζει με ανακοίνωσή του ο Σύνδεσμος Ιδιοκτητών Γης Ακάμα. Στην επιστολή, τονίζεται ότι μετά από 10 χρόνια διακυβέρνησης και

προστασία της Φύσης Βιοποικιλότητας και Εθνικού Δασικού Πάρκου Ακάμα». Τονίζεται ως μόνη προϋπόθεση, ότι μετά τις εκλογές του Φεβρουαρίου σε συνεργασία με τους ιδιοκτήτες γης Ακάμα και τις κοινότητες θα δοθεί σε όλους τους επηρεαζόμενους ιδιοκτήτες, οι οποίοι θα στερούνται η στερήθηκαν για 33 χρόνια την ανάπτυξη στα τεμάχια τους και όντως είχαν αναπτυξιακά δικαιώματα και τα απώλεσαν η θα τα απώλεσουν από το Νέο Τοπικό Σχέδιο δικαία αντισταθμιστικά για την αποζημίωση τους με βάση την νομική γνωμάτευση η οποία όπως αναφέρει, έχει εξασφαλιστεί και επιδοθεί στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τους Υπουργούς Εσωτερικών κ. Νουρή και Υπουργό Γεωργίας κ. Καδή. Υπενθυμίζεται ότι αντιδράσεις εκφράζονται και από πλευράς των κοινοτήτων Ακάμα, κυρίως δε της Ίνειας και του Κάθηκα, οι οποίες ζητούν την διατήρηση της υφιστάμενης κατάστασης με βάση την δήλωση πολιτικής και είναι στοίχημα κατά πόσο τα αντισταθμιστικά μέτρα που θα δοθούν θα είναι ικανά για να αλλάξουν στάση.

Δημοσίευση τώρα

Και το ΕΤΕΚ, εκφράζει την θέση ότι η καθυστέρηση στην ολοκλήρωση των εργασιών του Πολεοδομικού Συμβουλίου για το Τοπικό Σχέδιο Ακάμα μετά τη γνωμάτευση της Περιβαλλοντικής Αρχής δεν είναι ωφέλιμη και ενέχει κινδύνους. Σε γραπτή δήλωση του προέδρου του Επιμελητηρίου Κωνσταντίνου Κωνσταντή, τονίζεται ότι «η μόνη αναμενόμενη δήλωση από μέρους της Κυβέρνησης θα ήταν η ενθάρρυνση της ολοκλήρωσης της εξέτασης του Τοπικού Σχεδίου, με βάση τη γνωμάτευση της Περιβαλλοντικής Αρχής και η άμεση δημοσίευση του Σχεδίου».

Καλά νέα DBRS για ΜΕΔ στην Κύπρο το 2023

Η μικρή, προσανατολισμένη στις υπηρεσίες οικονομία, είναι πιο ευάλωτη σε εξωτερικούς κλυδωνισμούς

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Κατά γενική ομολογία, ο DBRS Morningstar, ο Οίκος αξιολόγησης από τον Καναδά, προβλέπει μία σταθερή (stable) χρονιά σε σχέση με τις μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις το 2023 για την Κύπρο και δεν βλέπει ιδιαίτερους κινδύνους. Ο Οίκος τονίζει πως, στο δεύτερο εξάμηνο του 2022, ομοιόμορφα, σε ολόκληρη την Ευρώπη, το αυξημένο κόστος δανεισμού, ο υψηλός πληθωρισμός και οι αυξημένοι λογαριασμοί ενέργειας συμβάλλουν στην επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης και επιβαρύνουν επιπλέον τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, ενώ τα αυξανόμενα επιτόκια ασκούν καθοδικές πιέσεις στις αξίες των ακινήτων.

Όπως καταγράφει ο ένας εκ των τεσσάρων σημαντικότερων Οίκων Αξιολό-

Αν και η κυπριακή οικονομία ανέκαμψε καλά από την πανδημία το 2022, η πρόβλεψη για το 2023 έχει μειωθεί στο 1,8% από 4,6%, λέει ο DBRS.

Μεταξύ του 2017 και του τρίτου τριμήνου του 2022, υπήρξε μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων κατά 17,8 δισ. ευρώ.

γησης, σε συγκεκριμένο «ριπόρτ» για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια κρατών, η κυπριακή οικονομία ανέκαμψε έντονα από το σοκ του κορωνοϊού, αλλά η μικρή, προσανατολισμένη στις υπηρεσίες οικονομία της, ήταν πιο ευάλωτη σε εξωτερικούς κλυδωνισμούς. Η οικονομία θα μπορούσε να αντιμετωπίσει περαιτέρω αναταράξεις που συνδέονται με τη σύγκρουση στην Ουκρανία, όπως η μείωση των αφίξεων Ρώσων τουριστών και ο πληθωρισμός. Παράλληλα, ο Οίκος κάνει αναφορά στην πιο πρόσφατη έκθεση της DBRS Morningstar για την α-

ξιολόγηση του για την Κύπρο, λέγοντας πως υπάρχει ισχυρή κεφαλαιοποίηση των κυπριακών τραπεζών που παρέχει «μαξιλάρι» έναντι κάποιας εξασθένησης της ποιότητας του ενεργητικού και της συνεχιζόμενης χαμηλής κερδοφορίας, και αναφέρει τις δημοσιονομικές πιέσεις που ενδέχεται να προκύψουν από το Εθνικό Σύστημα Υγείας και τη σχεδιαζόμενη επέκταση της δημόσιας εταιρείας διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων, την ΚΕΔΙΠΕΣ. Αναφορικά με τα σχέδια της ΚΕΔΙΠΕΣ, ο Οίκος εξηγεί τη λειτουργία της, λέγοντας πως προκειμένου

να αποτραπούν οι κατασχέσεις για τα ευάλωτα νοικοκυριά, η ΚΕΔΙΠΕΣ σχεδιάζει να αποκτήσει επιλέξιμες κύριες κατοικίες (αυτές με αγοραία αξία κάτω των 250.000 ευρώ), οι οποίες έχουν χρησιμοποιηθεί ως εγγύηση σε μη εξυπηρετούμενα δάνεια, και να εκμισθώσει τις κατοικίες αυτές σε ευάλωτα νοικοκυριά (το ΔΝΤ εκτιμά το κόστος σε 3,5% του ΑΕΠ).

Οι Οίκος κάνει αναφορά και στα στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, λέγοντας πως μεταξύ του 2017 και του τρίτου τριμήνου του 2022, υ-

πήρξε μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων κατά 17,8 δισ. ευρώ στα εγκεκριμένα πιστωτικά ιδρύματα (δείκτης μη εξυπηρετούμενων δανείων 10,2% το Γ' τρίμηνο 2022 έναντι 46,4%). Σχολιάζει δε, ότι εξακολουθεί να είναι ένα μεγάλο ποσό σε σύγκριση με το μέγεθος της κυπριακής οικονομίας και τα δάνεια αυτά εξακολουθούν να βρίσκονται υπό διαχείριση.

Τα κόκκινα σημεία

Στη συνέχεια του ειδικού «ριπόρτ» για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και

τις εκτιμήσεις του για το 2023 σε σχέση με το δανεισμό, ο Οίκος προχωρά σε αρνητικά σημεία που έχουν σχέση με το γενικότερο οικονομικό κλίμα.

Πρώτος κίνδυνος που μπορεί να αυξήσει τα ΜΕΔ στην Κύπρο αφορά τη μείωση της αύξησης του ΑΕΠ. Σύμφωνα με τα πρόσφατα δημοσιευμένα Βασικά Μακροοικονομικά Σενάρια της DBRS Morningstar, αναφέρει πως αν και η κυπριακή οικονομία ανέκαμψε καλά από την πανδημία το 2022, η πρόβλεψη για το 2023 έχει μειωθεί στο 1,8% από 4,6%.

Άλλος ένας παράγοντας που μπορεί να επηρεάσει πιθανώς τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια στην Κύπρο αφορά τις τριμές ενέργειας και ο πληθωρισμός. Εξηγεί πως ο ετήσιος πληθωρισμός τον Αυγούστο του 2022 έφτασε το 9,6%, συμπληρώνοντας πως ενώ το ενεργειακό μείγμα της Κύπρου δεν βασίζεται στο φυσικό αέριο, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις μεγάλες εισαγωγές πετρελαίου.

Προφανώς ο Οίκος κάνει αναφορά και στην σύγκρουση στην Ουκρανία. Επομένως ότι ο πιο ορατός αντίκτυπος στην κυπριακή οικονομία ήταν μέχρι στιγμής η μεγάλη μείωση των αφίξεων Ρώσων τουριστών. Παρά την έντονη ανάκαμψη των αφίξεων μη Ρώσων τουριστών, η δραστηριότητα του τουριστικού τομέα δεν έχει φθάσει μέχρι στιγμής στα προ της πανδημίας επίπεδα, αλλά αυτό ως γεγονός προκάλεσε κάμψη στην αγορά κατοικιών υψηλού επιπέδου.

Αναφορικά με τα επιτόκια, ο DBRS υπογραμμίζει πως η νομισματική σύσφιξη της ΕΚΤ ενδέχεται επίσης να αυξήσει τους κινδύνους ποιότητας των περιουσιακών στοιχείων, καθώς ένα μεγάλο ποσοστό των εγκχωρίων δανείων έχει κυμαινόμενα επιτόκια.

Τέλος, όσον αφορά στον τύπο των

χαρτοφυλακίων που συνδέονται με τα δάνεια, ο Οίκος σημειώνει ότι τα χαρτοφυλάκια αποτελούν ως επί το πλείστον συνδυασμό εξασφαλισμένων δανείων και δανείων που ανήκουν σε ακίνητα (REO), με μια μειοψηφία μη εξασφαλισμένων δανείων.

Ανεργία και Ταμείο

Στο εισαγωγικό σημείωμα του Οίκου το οποίο δεν αφορά συγκεκριμένα την Κύπρο, αλλά και άλλα κράτη, σημειώνεται πως τα ποσοστά ανεργίας εξακολουθούν να είναι χαμηλά από τα υψηλά επίπεδα της πανδημίας και οι αποταμιεύσεις των νοικοκυριών αυξήθηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Οι τράπεζες είναι καλά κεφαλαιοποιημένες και έχουν μειώσει περαιτέρω τον κίνδυνο τα τελευταία δύο χρόνια, μειώνοντας τον κίνδυνο στενότητας χρηματοδότησης. Τα κονδύλια της ΕΕ από το Ταμείο Ανάπτυξης και Ανθεκτικότητας που αναμένονται στην Ιταλία, την Ισπανία και την Κύπρο αναμένεται να επηρεάσουν θετικά τις αντίστοιχες μακροοικονομικές επιδόσεις. Όπως σημειώνει, το κλείσιμο των δικαστηρίων και οι επακόλουθες «εμπλοκές» στα δικαστήρια, οι οποίες οδήγησαν σε καθυστερήσεις ανάκτησης για τις τιτλοποιήσεις μη εξυπηρετούμενων δανείων και σε στροφή των διαχειριστών από τις δικαστικές στρατηγικές ανάκτησης προς πιο φιλικές στρατηγικές, όπως η ανταλλαγή χρέους με περιουσιακά στοιχεία ή οι επιλογές αγοράς χρέους, εκκαθαρίζονται (με εξαίρεση την Ισπανία). Στις εκθέσεις των διαχειριστών, η DBRS Morningstar παρατηρεί ότι η συγκριτική μείωση του ποσοστού των δικαστικών εισπράξεων στις περιοδικές εισπράξεις αντιστρέφεται και ότι αυτό θα μπορούσε να επηρεάσει θετικά τα μελλοντικά επικαιροποιημένα επιχειρηματικά σχέδια για τις συναλλαγές με διαβάθμιση DBRS Morningstar.

Πιο ψηλά οι στόχοι για πράσινη ενέργεια

Στο 18,22% το ποσοστό της ΑΠΕ στην τελική κατανάλωση ενέργειας το 2022, έρχονται σχέδια χορηγιών για έργα αποθήκευσης

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Η συνεισφορά των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στην τελική καταπόληση έχει αυξηθεί σημαντικά το 2022. Έφτασε το 18,22%, και είναι αυξημένη κατά 5,6% σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2019, και 1,2% πιο πάνω σε σύγκριση με τα επίπεδα του 2020. Την ίδια ώρα, στην ηλεκτροπαραγωγή ενόψει του 2019 το αποτύπωμα των ΑΠΕ ήταν στο 1,31%, πλέον είναι στο 15,18%. Επιπρόσθετα, σύμφωνα με την Υπουργία Ενέργειας, η εγκατεστημένη ισχύς των ΑΠΕ τριπλασιάστηκε σε σχέση με το 2013, φτάνοντας τα 600 MW. Επιπλέον η αύξηση στην ισχύ των φωτοβολταϊκών είναι στο 1700%, σε σχέση με το 2013. Επίσης έχουν τριπλασιαστεί οι αιτήσεις στα σχέδια χορηγητών Τριετού ΑΠΕ και ΕΞΕ 2022-2023, με προϋπολογισμό 70 εκατ. Αυτά αναφέρθηκαν από την υπουργία Ενέργειας Νατάσα Πλειδίου, κατά την παρουσίαση των πεπραγμένων του Υπουργείου για την περίοδο 2020-2023. Τα ποσοστά που έχουν αναφερθεί, όσον αφορά στο ποσοστό των ΑΠΕ στην τελική καταπόληση ενέργειας, δείχνουν ότι η Κύπρος είναι κοντά στον στόχο του 2023, για συνεισφορά των ΑΠΕ στο 23%.

Είνας στόχος ο οποίος δεν χαρακτηρίζεται ως φαιδρός. Αυτό οπότε δεν αλλάζει. Όπως ανέφερε η Νατάσα Πλειδίου, οι στόχοι για το 2030, θα αναθεωρηθούν προς τα πάνω. Για το θέμα είναι σε εξέλιξη μελέτη, ώστε ο στόχος του 23% ο οποίος είχε αρχικά αποφασιστεί, να αναθεωρηθεί προς τα πάνω. Επί του παρόντος, επι-

Μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2023 αναμένεται να προκηρυχθεί το σχέδιο προώθησης της κυκλικής οικονομίας στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις με προϋπολογισμό 13,3 εκατ. ευρώ.

χειρείται η αύξηση της χρήσης πράσινης ενέργειας με την παροχή χορηγιών μέσω σχεδίων ύψους 155 εκατ. ευρώ, μέχρι τέλος του 2023.

Και αποθήκευση ενέργειας

Δεν αρκεί το «κάθε στέγην και φωτοβολταϊκό» για να πραγματοποιήσουμε τους στόχους μας για την πρόστυπη μετάβαση ανέφερη η Ν. Πληθεύου, η οποία τόνισε ότι ακόμα και όλα τα νοικοκυριά να εγκαταστήσουν φωτοβολταϊκά, η χρήση στην κατανάλωση έχει συγκεκριμένο ταβάνι. Και αυτό, κυρίως λόγω της απουσίας εργαλείων και υποδομών για αποθήκευση της ηλεκτρικής, εν προκειμένω, ενέργειας. «Χωρίς την αποθήκευση, πύλον φτάνουμε σε ένα σημείο, όπου η εγκατάσταση των φωτοβολταϊκών φτάνει στο ταβάνι της αξιοποιήσιμης ενέργειας, λόγω του ότι χωρίς την αποθήκευση, ένα μεγάλο κομμάτι θα μείνει αναξιοποίητο και πρέπει η αποθήκευση να προωθηθεί μέσα από χρηματοδότηση».

Ως εκ τούτου, μέσα στο επόμενο διάστημα, αναμένεται να προωθηθούν σχέδια χορηγιών 80 εκατ. ευρώ για μεγάλα σχέδια αποθήκευσης, τα οποία θα συνδυαστούν με μειοδοτικό διαγωνισμό ούτως ώστε τα φοτοβολταϊκά πάρκα να συνδυάζουν την αποθήκευση. Για τα σχέδια αποθήκευσης, όπως και για την αναβάθμιση του δικτύου, γίνεται προσπάθεια με την ΕΕ ώστε να λάβουν την έγκριση για σχέδια κρατικών ενισχύσεων.

13,3 εκατ. για κυκλική

Στο μεταξύ, μέσα στο πρώτο εξάμηνο του 2023 αναμένεται να προκηρυχθεί το σχέδιο προώθησης της κυκλικής οικονομίας στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις με προϋπολογισμό 13,3 εκατ. ευρώ, το οποίο εντάσσεται στο πλαίσιο του εθνικού σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία, ύψους 98 εκατ. ευρώ. Το σχέδιο έχει στόχο να δώσει κίνητρα στις επιχειρήσεις του μεταποιητικού τομέα, για να προβούν σε επενδύσεις για ανακύκλωση ή για επαναχρησιμοποίηση των άχρηστων υλικών. Το σχέδιο καλύπτει μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Σημειώνεται ότι αναμένεται και η υιοθέτηση του σχεδίου Virtual net billing

και στις επιχειρήσεις όπως έγινε και στους οικιακούς καταναλωτές, κάτι που θα έχει αφενός μεγάλο όφελος στα οικονομικά των επιχειρήσεων, και αφετέρου, θα ενισχύσει σημαντικά το ποσοστό των ΑΠΕ στην κατανάλωση ενέργειας.

Νομοσχέδιο για υπερκέρδη

Στις σημαντικές αναφορές εντάσσεται και η προτάση για την ρύθμιση του θέματος με τα υπερκέρδη των παραγωγών ΑΠΕ. Το τελευταίο διάστημα έχει ετοιμαστεί νομοσχέδιο από το Υπουργείο Οικονομικών που αφορά την επιβολή φορολογίας στα υπερκέρδη παραγωγών ΑΠΕ (αυτά που έχουν δημιουργηθεί παλαιότερα) και αναμένεται να οδηγηθεί στη Βουλή με την επανένταξη των εργασιών της. Το ζητούμενο φυσικά είναι να μπει ένα στοπ στην δημιουργία υπερκερδών. Προς αυτή την κατεύθυνση φαίνεται να κινείται το περιεχόμενο επιστολής του αρμόδιου Υπουργείου, ώστε να μπουασ ασφαλιστικές δικλίδες, οι οποίες να αποτρέπουν την δημιουργία υπερκερδών. Αυτή η λύση θα έχει άμεσο όφελος και για τους καταναλωτές, λόγω των χαμηλότερων τιμών ενέργειας. «Θα πρέπει η ανταμοιβή των παραγωγών ΑΠΕ, να μην ορίζεται με την τιμή του συμβατικού καυσίμου. Όταν αυτό γίνει στην μεταβατική και την ανταγωνιστική αγορά, τότε θα δούμε μειώσεις στην τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος». Τον τελικό λόγο στο θέμα έχει η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας.

Ενώνιον της ΠΑΕΚ βρίσκονται προτάσεις με στόχο την αποτροπή υπερκερδών από την παραγωγή Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, ενώ ετοιμάζονται νομοσχέδια για επιβολή φορολογίας, σε υπερκέρδη που δημιουργήθηκαν παλαιότερα.

A bronze bust of a man in a military uniform, standing on a dark wooden base. The base has a plaque that reads "The Butler Award" and "Rank of Other Year Captain".

«Τράπεζα της Χρονιάς 2022» στην Κύπρο από το διεθνές έγκυρο οικονομικό περιοδικό The Banker

Τράπεζα Κύπρου

**Πάνω από 1600
οι εγγραφές
ξένων εταιρειών**

Στο πλαίσιο της παρουσίασης της παραμένουν του Υπουργείου Ενέργειας, Βιομηχανίας και Εμπορίου, αναφέρθηκε το έντονο ενδιαφέρον για δραστηριοποίηση εταιρειών στην Κύπρο, όχι μόνο στον τομέα των ΑΠΕ, αλ-

Η κα Πηλείδου ανέφερε
ότι υπάρχει έντονο ενδια-
φέρον για την δημιουργία
φωτοβολταϊκών πάρκων.

600 εγγραφών νέων εταιρειών στο Μπρώξ Εταιρειών Ξένων Συμφερουσών. Πρόκειται για εταιρείες κυρίως από Ισραήλ, Ουκρανία, Λίβανο, Ην. Βασιλεία, Ρωσία, Λευκορωσία, ΗΠΑ, Κίνα και Αυστραλία. Έκτος δοθεί 10 χιλιάδες άδειες παραμονής και απασχόλησης σε καταρτισμένο προσωπικό. «Υπάρχει μία απόρρομη δυναμική, ιδιαίτερα στον τομέα της πληροφορικής, αλλά και σε άλλους τομείς», ανέφερε η Υπουργός. Πρόκειται για τομείς όπως ο χρηματοοικονομικός υπηρεσίες, η βιομηχανία, το εμπόριο, ξενοδοχεία, Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, που έχουν να κάνουν με το υδρόγονο και την αποθήκευση ενέργειας, με την εκπαίδευση και πανεπιστημιακά ιδρύματα, καθώς επίσης και ναυτιλιακές υπηρεσίες και υπηρεσίες υγείας. Στο μεταξύ, το 2023, προχωρά η ολοκλήρωση της ψηφιοποίησης του Business Facilitation Act, καθώς επίσης έχει δημιουργηθεί one stop center για εμπορικά έργα ΑΠΕ. Η κα Πλειδού ανέφερε ότι υπάρχει έντονο ενδιαφέρον για την δημιουργία φωτοβολταϊκών πάρκων που είναι η πιο συμβατική ανάπτυξη στον τομέα των ΑΠΕ, αλλά για αποθήκευση και παραγωγή πράσινου υδρόγονου, με την Κύπρου να αποτελεί μια αγορά η οποία μπορεί να χρησιμοποιήσει και ως πιλοτική, και έχει προσελκύσει ενδιαφέρον από εταιρείες από την Γαλλία, και άλλων ευρωπαϊκών προορισμών. Πρόκειται για έργα τα οποία έχουν ενταχθεί στο Business Facilitation Act, ώστε να βοηθηθούν με την διαδικασία αδειοδότησης.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του ΣΑΛΟΜΟΝ ΦΙΝΤΛΕΡ*

Η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού έχει ξεκινήσει

Η περσινά άνοδος των τιμών της ενέργειας πιθανότατα ώθησε την Ευρώζων σε ύφεση. Ο πληθωρισμός παραμένει στα ύψη και το οικονομικό κλίμα εξακολουθεί να είναι πιστοτικό. Ωστόσο, τα χειρότερα μπορεί σύντομα να τελειώσουν. Η υποχώρηση του πληθωρισμού τον Δεκέμβριο και η περαιτέρω βελτίωση του οικονομικού κλίματος στα τέλη του περασμένου έτους έρχονται προς επίρρωση της πρόβλεψής μας ότι η οικονομία της Ευρώζωνs μπορεί να σταθεροποιηθεί την άνοιξη ενόψει μιας πιθανής οικονομικής ανάκαμψης, που κάποια στιγμή αργότερα μέσα στη χρονιά θα εκκινήσει. Επιπροσθέτως, ο βασικός πληθωρισμός υποχώρη. Συγκεκριμένα ο δείκτης στην Ευρώζων μειώθηκε για δεύτερο συνεχόμενο μήνα, από 10,1% σε ετήσια βάση τον Νοέμβριο σε 9,2% τον Δεκέμβριο. Η καταγραφή είναι κάτω από το 9,7% που αναμενόταν από τους αναλυτές του Reuters. Η πτώση του ονομαστικού δείκτη αποδοθεί στην περαιτέρω επιβρά-

νωση του πληθωρισμού των τιμών της ενέργειας, ο οποίος μειώθηκε στο 25,7% σε ετήσια βάση τον Δεκέμβριο από το 34,9% τον Νοέμβριο. Ο πληθωρισμός των τροφίμων, των οινικών και των ποτών, των υπηρεσιών και των υπηρεσιών διαμονής μειώθηκε στο 13,8% σε ετήσια βάση τον Δεκέμβριο από το 13,6% τον Νοέμβριο. Ο δομικός πληθωρισμός, εξαιρουμένων της ενέργειας, των τροφίμων, των οινικών και των ποτών, αυξήθηκε στο 5,2% σε ετήσια βάση τον Δεκέμβριο από το 5,0% τον Νοέμβριο, αποτυπώνοντας τις υψηλότερες τιμές τόσο για τις υπηρεσίες όσο και για τα μη ενεργειακά βιομηχανικά αγαθά. Παρά το γεγονός ότι ένα μεγάλο μέρος των αυξήσεων των τιμών στα βασικά στοιχεία είναι έμμεσα αποτέλεσμα των υψηλότερων κόστους εισροών (ειδικά για την ενέργεια), ο πληθωρισμός θα εξακολουθήσει, ωστόσο, να υπερβαίνει τον στόχο του 2% της ΕΚΤ, ακόμη και αν εξαιρεθούν αυτές οι επιπτώσεις. Κατά τη διάρκεια του 2023 ο πληθωρισμός

αναμένουμε να μειωθεί σημαντικά, βοηθούμενος από τις επιπτώσεις της ραγδαίας ανόδου του 2022.

Ο δείκτης του πληθωρισμού εμφανίζει σημαντική απόκλιση μεταξύ των μελών της Ευρωζώνης, κυμανίζοντας τον Δεκέμβριο από το 5,6% σε ετήσια βάση στην Ισπανία μέχρι το 20,7% στη Λετονία, όπου οι τιμές της ενέργειας και των τροφίμων αντιπροσωπεύουν μεγαλύτερο μερίδιο των καταναλωτικών δαπανών. Ο πληθωρισμός στη Γαλλία (6,7% σε ετήσια βάση), η οποία εξαρτάται λιγότερο από το εισαγόμενο φυσικό αέριο και όπου η παραγωγή παραβγαίνει σε μεγάλο βαθμό για να περιορίσει τις τιμές της ενέργειας, παραμένει πολύ χαμηλότερες. Ωστόσο, η άνοδος των ανώτατων ορίων τιμών του αερίου και της ηλεκτρικής ενέργειας και το τέλος των εκπτώσεων στα καύσιμα πιθανότατα θα τον ενισχύσουν τον Ιανουάριο και τον Φεβρουάριο.

* Ο κ. Σάλομον Φίντλερ είναι οικονομολόγος της Berenberg Bank.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των ΓΟΥΛΙΑΜ ΠΟΝΤΣ και ΣΤΙΟΥΑΡΤ ΜΑΚΙΝΤΟΣ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Χρειάζεται ένα νέο σχέδιο Μάρσαλ για την Ουκρανία

Ξεδόν 11 μήνες μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, η τραγωδία της χώρας και του λαού της είναι συνταρακτική. Τα καθημερινά πλήγηματα πυρά, ληρών σπέρνουν τον θάνατο, αλλά από καλύπτουν επίσης την αξιοσημείω αναθεκτικότητα και το θένος των ανθρώπων. Για να παραφράσουμε τον Ουίλσον Τσούρτσιλ, «είνα το τέλος της αρχής, όχι ακόμη η αρχή του τέλους». Όπως οι Σύμμαχοι άρchiσαν να προετοιμάζονται για τη νέα οικονομική τάξη μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο στο Μπρέτον Γουόλτς το 1944, έτσι και όσον χαράσσουν πολιτική στο Κίεβο, στην Ουδοστόγκον, στις Βρυξέλλες και στο Λονδίνο πρέπει να ξεκινήσουν την περιπλοκή και ουσιαστική διαδικασία σχεδίασης για την ανοικοδόμηση πριν τελειώσει η σύγκρουση. Θα πρέπει να αναπτύξουν την οικονομική καινοτομία που βοηθήσει να σταματήσει η κρίση χρέους της Αμερικής Αμερικής στις δεκαετίες του 1980 και η οποία δεν ήταν άλλο από τα ομόλογα Μπράντον. Η προσέγγιση των Ηνωμένων Πολιτειών και του προέδρου Τζο Μπάι-

πτεν θα είναι καθοριστικά για την ανοικτή κοδόμηση. Απαιτείται ένα σχέδιο Μάρσας του 21ου αιώνα με επικεφαλής την Αμερική και τους Ευρωπαίους συμμάχους. Οι ηγέτες της Ουκρανίας, αν και επιβαρύνονται έντονα με την άμυνα της χώρας τους, θα πρέπει ταυτόχρονα να επικεντρωθούν σε πολυμερείς συνομιλίες για να οριοθετήσουν το περίγραμμα της χρηματοδότησης και της υποστήριξης για την ανοικτοδόμηση.

Η Ταξεία Εκτίμηση Ζημιών και Αναγκών της Παγκόσμιας Τράπεζας, που δημοσιεύθηκε τον Αύγουστο του περασμένου έτους, υπολόγισε ότι το κόστος ανοικτοδόμησης ανέρχεται σε 349 δισ. δολ. και αυξάνεται. Ένα μέρος αυτής των δαπανών μπορεί να προέλθει από πολυμερείς αναπτυξιακές τράπεζες. Για παράδειγμα, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης έχει 526 έργα στην Ουκρανία και θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο σε βάθος χρόνου. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα είναι βασικό μέρος της λύσης. Εκουν συζητηθεί και άλλος μηχανισμός, όπως η χρήση των «παγων

μένων» συναλλαγματικών διαθεσίμων της κεντρικής τράπεζας της Ρωσίας για την αντικορύση της Ουκρανίας. Στα τέλη του 2021, η Τράπεζα της Ρωσίας είχε περιουσιακά στοιχεία σε ξένο ομόλογο ισοδύναμο με 62 δισ. δολάρια στην Ελλάδα, 59 δισ. δολάρια στην Ιαπωνία, 99 δισ. δολ. στην Γερμανία και 40 δισ. δολ. στις Ηνωμένες Πολιτείες, σύμφωνα με υπολογισμούς βασισμένους σε δεδομένα της κεντρικής τράπεζας. Ωστόσο, οι νομικές δυσκολίες αυτές της διαδρομής είναι σημαντικές και τα ερωτήματα απαντώνται. Καίριος σημασίας είναι και οι δανειστές του ιδιωτικού τομέα, που ανέβηκαν έως το 2024 την πληρωμή τόκων και κεφαλαίου για την Ουκρανία. Συγκεκριμένα, το Κίεβο θα πρέπει να διερευνήσει ένα ισοδύναμο με τα ομόλογα Μπράντι. Αυτοί οι τίτλοι αντικατέστησαν τις υπάρχουσες κρατικές υποχρεώσεις των χωρών με χρέος σε δολάρια, που υποστηρίζεται από μακροπρόθεσμο ομόλογο των ΗΠΑ, ως μέρος μιας διαδικασίας αναδιάρθρωσης με διαπραγματεύσεις.

«Καμπανάκι» για νέους εμπορικούς πολέμους

Απαισιόδοξες προβλέψεις για τη διεθνή οικονομία την πρώτη ημέρα του Νταβός

Με τον πόλεμο στην Ουκρανία να ρίχνει βαριά σκιά πάνω από την παγκόσμια οικονομία, αποθαρρύνοντας το εορταστικό κλίμα και με την απουσία χιονιού να υπενθυμίζει αδιάκοπα την κλιματική κρίση, άρχισε χθες το πρώτο, έπειτα από τρία χρόνια, διά ζώσης Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ. Το στίγμα της χθεσινής ημέρας έδωσαν οι απαισιόδοξες στην πλειονότητά τους προβλέψεις των οικονομολόγων για την παγκόσμια οικονομία, την ύφεση και τον πληθωρισμό, αλλά και οι προειδοποιήσεις Ευρωπαίων υπουργών Οικονομικών για τους κινδύνους των κυφοροϋμένων εμπορικών πολέμων. Τις συνόδευσαν και οι ανακοινώσεις της προέδρου της Κομισιόν για το σχέδιο της Ε.Ε. να διευκολύνει τις κρατικές ενισχύσεις στις πράσινες τεχνολογίες, την ευρωπαϊκή απάντηση, δηλαδή, στο σχέδιο της Ουάσιγκτον να επιδοτήσει μόνον όρες πράσινες τεχνολογίες παράγονται εντός Αμερικής.

Με εμφανή ανησυχία ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών, Ρόμπερτ Χάμπεκ, επισημάνει πως είναι «ιδιαίτερα αυξημένος» ο κίνδυνος νέων εμπορικών πολέμων, καθώς όλο και περισσότερες χώρες αντιδρούν με εσωστρέφεια στην ανασφάλεια που περιβάλλει την παγκόσμια κατάσταση. Τόνισε μάλιστα πως το Φόρουμ προσφέρεται ως το κατάλληλο βήμα για συνομιλίες που μπορούν να αποτρέψουν την κλιμάκωση των διαφορών. Παράλληλα ο πρωθυπουργός της Ισπανίας, Πέδρο Σάντσεσ, υπογράμμισε πως πρέπει να αποφευχθεί ένας εμπορικός πόλεμος ανάμεσα στην Ε.Ε. και τις ΗΠΑ και προσέθεσε ότι «είναι επιτακτική ανάγκη για τις δύο πλευρές» να καταλήξουν σε συμφωνία για τη βιομηχανική τους πολιτική. Σημείωσε, άλλωστε, πως η Ε.Ε.

πρέπει να προχωρήσει σε πλήρη αναθεώρηση της πολιτικής της στο θέμα των κρατικών ενισχύσεων. Λίγο νωρίτερα ο επικεφαλής της Διεθνούς Υπηρεσίας Ενέργειας, Φατίχ Μπιρόλ, δήλωνε σε πάνελ του Φόρουμ πως η ανάγκη για ασφάλεια στις προμήθειες ενέργειας είναι αυτή τη στιγμή ο ισχυρότερος παράγοντας που κινεί τις επενδύσεις για την προστασία του κλίματος.

Αναφερόμενος στο επίμαχο σχέδιο της Ουάσιγκτον να επιδοτήσει τις πράσινες τεχνολογίες όταν παράγονται εντός Αμερικής, που έχει προκαλέσει εντονότερες αντιδράσεις και ραγδαίες μεταβολές πολιτικής στην Ε.Ε., ο κ. Μπιρόλ εξέφρασε την εκτίμηση πως θα ενθαρρύνει τις επενδύσεις σε πιο καθαρές μορφές ενέργειας και αποτελέσει τη σημαντικότερη συμφωνία κατά της κλιματικής αλλαγής μετά το 2015 και τη Συμφωνία του Παρισιού. Με την άποψή του συντάχθηκε και ο Λάρι Φινκ, διευθύνων σύμβουλος του επενδυτικού κολοσσού της BlackRock, που τόνισε πως το σχέδιο της κυβέρνησης Μπάιντεν να χρηματοδοτήσει μια εσπευσμένη στροφή της μεγαλύτερης οικονομίας στον κόσμο στην πράσινη ανάπτυξη αποτελεί αυτή τη στιγμή τον παράγοντα που «αλλάζει το παιχνίδι».

Στο μεταξύ, είχε δοθεί νωρίτερα στη δημοσιότητα η τελευταία έρευνα του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ μεταξύ οικονομολόγων και η οποία φέρει σχεδόν τα 2/3 όσων συμμετείχαν να πιθανολογούν μια παγκόσμια ύφεση μέσα στο τρέχον έτος. Ανάμεσά τους και ένα 18% που θεωρεί την ύφεση εξαιρετικά πιθανή έως βέβαιη. Πρόκειται για ποσοστά διπλάσια από τα αντίστοιχα της αμέσως προηγούμενης, που δόθηκε

Ο Γερμανός υπουργός Οικονομικών, Ρόμπερτ Χάμπεκ, επισημάνει στο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ, πως είναι «ιδιαίτερα αυξημένος» ο κίνδυνος νέων εμπορικών πολέμων, καθώς όλο και περισσότερες χώρες αντιδρούν με εσωστρέφεια στην ανασφάλεια που περιβάλλει την παγκόσμια κατάσταση. Τόνισε μάλιστα πως το Φόρουμ προσφέρεται ως το κατάλληλο βήμα για συνομιλίες που μπορούν να αποτρέψουν την κλιμάκωση των διαφορών.

Ο πρωθυπουργός της Ισπανίας, Πέδρο Σάντσεσ, υπογράμμισε πως Ε.Ε. και ΗΠΑ είναι επιτακτική ανάγκη να καταλήξουν σε συμφωνία για τη βιομηχανική τους πολιτική.

στη δημοσιότητα τον Σεπτέμβριο. Σε ό,τι αφορά ειδικότερα την Ευρώπη και τις ΗΠΑ, η εικόνα εκπλήσσει, καθώς το 100% των οικονομολόγων προεξοφλεί πως το 2023 η ανάπτυξη θα είναι αναμικτή στην Ευρώπη και το 91% εκτιμά το ίδιο για τις ΗΠΑ. Στην πλειονότητά τους, άλλωστε, και συγκεκριμένα σε ποσοστό 73%, οι οικονομολόγοι εκτιμούν πως ο πόλεμος θα είναι ο παράγοντας που θα διαμορφώσει τις οικονομικές εξελίξεις. Σε ό,τι αφορά το σχεδόν παγκόσμιο αυτή τη στιγμή πρόβλημα του πληθωρισμού, οι εκτιμήσεις διαφέρουν αναλόγως με τη χώρα, με το 57% να προβλέπει υψηλό πληθωρι-

σμό για την Ευρώπη αλλά μόνον 5% να εκτιμά κάτι ανάλογο για την Κίνα. Στην πλειονότητά τους, πάντως, οι οικονομολόγοι εκτιμούν πως η νομισματική πολιτική σε Ευρώπη και ΗΠΑ θα παραμείνει στην πορεία που έχει δρομολογηθεί από το περασμένο έτος και τις αλληπάλληλες αυξήσεις των επιτοκίων του ευρώ και του δολαρίου. Το 59% εκτιμά πως θα αυξηθούν και πάλι τα επιτόκια στην Ε.Ε. και το 55% προβλέπει το ίδιο για τις ΗΠΑ.

Η επανεκκίνηση της Κίνας αναφέρθηκε, άλλωστε, από πολλούς αξιωματούχους οικονομικών αρχών ως παράγοντας που θα τονώσει την παγκόσμια ανάπτυξη πέραν των έως τώρα προσδοκιών και που έχει τη δυναμική να αποτρέψει μια ευρύτερη ύφεση. «Η επανεκκίνηση της Κίνας θα είναι ένα μείζον συμβάν και θα αποτελέσει μοχλό ανάπτυξης», σχολίασε η Λάουρα Μ. Τσα, πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς του Χονγκ Κονγκ και πρόσθεσε ότι γενικότερα η ανάπτυξη θα προέλθει κυρίως από την Ασία και από χώρες όπως η Ινδία και η Ινδονησία.

REUTERS, BLOOMBERG, WEF

Αγώνας δρόμου μεταξύ Μόσχας και Κιέβου

Συγκεντρώνουν δυνάμεις οι Ρώσοι

Εκτιμώντας ότι η Ρωσία συγκεντρώνει δυνάμεις για να εξαπολύσει νέα, μεγαλύτερη επίθεση, πιθανότατα την άνοιξη, ο Ουκρανός πρόεδρος Βολοντίμιρ Ζελένσκι εντείνει τις πιέσεις προς τους Δυτικούς συμμάχους του, ζητώντας πρόσθετα και πιο προηγμένα οπλικά συστήματα, ώστε να γείρει η πλάστιγγα του πολέμου προς την πλευρά της πατρίδας του. Στο τελευταίο βιντεοσκοπημένο μήνυμα προς τους ομοεθνείς του, ο Ζελένσκι ευχαρίστησε τη Βρετανία για την απόφασή της να στείλει στην Ουκρανία βαρέα άρματα μάχης Challenger 2 και κάλεσε τους άλλους συμμάχους του να «πιπταχούν» τη διαδικασία λήψης αποφάσεων προς αυτή την κατεύθυνση. Χθες ο Ουκρανός πρόεδρος είχε βιντεοδιάσκεψη με τον Γερμανό ομόλογό του Φρανκ-Βάλτερ Στάινμeyer, όπου τον ευχαρίστησε για τις «νέες αποφάσεις στο πεδίο της άμυνας» που έλαβε, κατά δήλωσή του, το Βερολίνο.

Νωρίτερα ο Ρώσος υπουργός Άμυνας Σεργκέι Σοϊγκού είχε ανακοινώσει ότι ο ρωσικός στρατός θα αυξήσει την ετοιμότητά του από το επίπεδο του 1,15 εκατ. στρατιωτών σε εκείνο του 1,5 εκατ. Στο πλαίσιο της γενικής αναδιοργάνωσης για την ενίσχυση της στρατιωτικής ικανότητας της Ρωσίας, ανακοινώθηκαν επίσης η συγκρότηση σώματος στρατού στην Καρέλια, προς τα σύνορα με τη Φινλανδία και η δημιουργία τριών μηχανοκίνητων μεραρχιών του πεζικού, όπως επίσης και δύο αερομεταφερόμενων.

Στο Ντνίπρο της Ουκρανίας τερατίστηκαν χθες οι επιχειρήσεις διάσωσης, ύστερα από το πυραυλικό πλήγμα του Σαββάτου σε μεγάλο οικιστικό συγκρότημα, με τον τελικό απολογισμό των νεκρών να φθάνει τους 44. Την παραίτησή του υπέβαλε ο σύμβουλος της ουκρανικής προεδρίας Ολέξι Αρεστόβιτς, ο οποίος είχε δηλώσει αρχικά ότι η καταστροφή προήλθε από κατάρριψη ρωσικού πυραύλου από την ουκρανική αεράμυνα.

Περισσότεροι από 7.000 άμαχοι έχο- σουν σκοτωθεί στους 11 μήνες του πολέμου, με το κατά πολύ μεγαλύτερο μέρος των απωλειών να σημειώνεται στις ελαφρώς από το Κίεβο περιοχές, όπως ανακίνησε ο ΟΗΕ. Οι αρχές του

Κιέβου ανέβαζαν τους νεκρούς σε 9.000, συμπεριλαμβανομένων 453 παιδιών. Στο μεταξύ, ένας πρώην διοικητής ομάδας μισθοφόρων της εταιρείας Wagner, που πολέμησε στο Ντονμπάς της ανατολικής Ουκρανίας, κατ'αφε- ρε να περάσει στη Νορβηγία διασχίζοντας τα ρωσικά σύνορα πάνω από τον Αρκτικό Κύκλο. Ο Αντρέι Μεντβέντεφ, ο οποίος ήταν φυλακισμένος και ε- ντάχθηκε στη Wagner τον περασμένο Ιούλιο, κατήγγειλε εκτελέσεις Ρώσων λιποτακτών από μισθοφόρους της εταιρείας και ζήτησε πολιτικό άσυλο

Πάνω από 7.000 άμαχοι σκοτώθηκαν στους 11 μήνες του πολέμου, κυρίως στα εδάφη που ελέγχονται από το Κίεβο, σύμφωνα με τον ΟΗΕ.

από το Οσλο. Τέλος, ο εκπρόσωπος του Κρεμλίνου Ντμίτρι Πεσκοφ πιθανόλογησε νέα συνάντηση του επικεφαλής της ρωσικής κατασκοπείας Σεργκέι Ναρίσκιβ με τον διευθυντή της CIA, Γουίλιαμ Μπερνς, δηλώνοντας ότι τέτοιες συναντήσεις «έχουν πάντα νόημα».

Η Ουκρανία ζητεί βαρύ όπλισμό
Το ουκρανικό επιτελείο έχει ζητήσει εκατοντάδες δυτικά άρματα μάχης για την επόμενη φάση του πολέμου, που θα περιλαμβάνει μεγάλη εαρινή απεπι- πίθεση στο Λουγκάνσκ και στην πε- ριοχή της Ζαποριζία. Υστερα από μήνες καθυστέρησης, οι σύμμαχοι του ΝΑ- ΤΟ συνεδιοποίησαν τη σημασία του ουκρανικού αιτήματος, με τις ΗΠΑ, τη Γαλλία και τη Βρετανία να δεσμεύ- ονται για προώθηση αρμάτων μάχης στους Ουκρανούς. Το Κίεβο διαμννεί ότι τα λίγα οχήματα που υποσχέθηκαν να προσφέρουν οι Δυτικοί σύμμαχοι δεν είναι αρκετά, ζητώντας 200 με 300 βαρέα άρματα μάχης και 600 τεθωρα- κισμένα οχήματα μεταφορών προσω- πικού, καθώς και 500 πυροβόλα τύπου Χάουιτζερ

REUTERS, A.P.

Λιγότεροι οι Κινέζοι, πρώτη φορά από το 1961

Η χώρα κινδυνεύει να χάσει τον μισό πληθυσμό της μέχρι το 2100, με επιπτώσεις σε οικονομία και συνταξιοδοτικό

Ιστορική μείωση του πληθυσμού της κατέγραψε η Κίνα, φαινόμενο πρωτοφανές τα τελευταία εξήντα χρόνια. Η πληθυσμιακή υποχώρηση στη χώρα αναμένεται μάλιστα να έχει μόνιμο χαρακτήρα και θα διαρκέσει τουλάχιστον μέχρι το τέλος του αιώνα, πλητ- τοντας την οικονομία και το συνταξιοδοτικό σύστημα.

Η Ινδία πρόκειται να ξεπεράσει την Κίνα σε πληθυσμό εντός του έτους, σύμφωνα με στοιχεία του ΟΗΕ. Ο κινεζικός πληθυσμός είχε διπλασιαστεί μεταξύ 1960 και 2020, ξεπερνώντας το 1,4 δισεκατομμύριο. Το 2022, όμως, ο αριθμός των γεννήσεων ήταν μόλις 9,56 εκατομμύρια παιδιά στην ηπειρωτική Κίνα, ενώ η κρατική στατιστική υπηρεσία κατέγραψε 10,41 εκατομμύρια θανάτους την ίδια περίοδο, με τον κινεζικό πληθυσμό να μειώνεται έτσι κατά 850.000.

Πρόκειται για την πρώτη φορά μετά το 1961 που ο πληθυσμός της Κίνας μειώνεται. Το 1959 ο λιμός που προκλήθηκε από την επιπόλεια βιομηχανική πολιτική του «Μεγάλου άλματος προς τα εμπρός» οδήγησε δεκάδες εκατομμύρια Κινέζους στον θάνατο. Η παρούσα πληθυσμιακή συρρίκνωση σημειώνεται παρά τη χαλάρωση της πολιτικής περιορισμού της γεννητικότητας. Μέχρι και τις αρχές της δεκαετίας του 2010 οι Κινέζοι δεν είχαν δικαίωμα να αποκτήσουν πάνω από ένα παιδί. Μετά το 2021, όμως, οι οικογένειες μπορούν να αποκτήσουν τρία παιδιά. Η υποχώρηση των γεννήσεων αποδίδεται στη μετεωρική αύξηση του κόστους ζωής, που περιλαμβάνει και τις εκπαιδευτικές δαπάνες. Την ίδια ώρα, η εισόδος ολοένα και περισσότερων γυναικών στα πανεπιστήμια και την αγορά εργασίας κάνει πολλές Κινέζες να απαρνούνται τους παραδοσιακούς κοινωνικούς ρόλους.

«Οι ολιγομελείς οικογένειες έγιναν συνήθεια για τους Κινέζους, χάρη στην πολιτική του ενός παιδιού, που διατηρήθηκε σε ισχύ για δεκαετίες», λέει η ερευνήτρια των κινεζικών δημογραφικών τάσεων στο Πανεπιστή-

Το 2022 ο αριθμός των γεννήσεων ήταν μόλις 9,56 εκατ. παιδιά στην ηπειρωτική Κίνα, ενώ η κρατική στατιστική υπηρεσία κατέγραψε 10,41 εκατ. θανάτους την ίδια περίοδο, με τον κινεζικό πληθυσμό να μειώνεται έτσι κατά 850.000.

Κίνητρα τεκνοποίησης με επιδοτήσεις για κάθε παιδί, άδειες λοχείας και διευκόλυνση στέγασης.

μιο της Βικτόρια της Αυστραλίας, Σιουζάν Πενγκ. Το 2019 ο ΟΗΕ εκτι- μούσε ότι η Κίνα δεν θα έφθανε στο πληθυσμιακό της απόγειο πριν από το 2031-32. Εκτοτε, όμως, το ποσοστό των γεννήσεων κατέρρευσε στο 1,15 παιδί ανά γυναίκα το 2021, που υστε- ρεί σημαντικά από το 2,1 παιδιά ανά γυναίκα, αναγκαίο ποσοστό για την ανανέωση του πληθυσμού. «Η γή- ρανση του πληθυσμού και η αυξημένη θνησιμότητα εξαιτίας αυτού θα επι-

βαρύνουν επικίνδυνα την κινεζική οικονομία μέχρι το 2100. Η μείωση του ενεργού πληθυσμού είναι συνό- νυμη με το αυξημένο κόστος εργασίας και αυτό θα επηρεάσει αρνητικά την κινεζική ανταγωνιστικότητα στην παγκόσμια αγορά», λέει η ερευνήτρια. Σύμφωνα με το πρότυπο που δημι- ούργησε η ομάδα του πανεπιστημίου, χωρίς ριζική μεταρρύθμιση του κινε- ζικού συνταξιοδοτικού συστήματος, το κόστος των συντάξεων αναμένεται να φθάσει στο 20% του ΑΕΠ το 2100, έναντι 4% το 2020.

Οι τοπικές αρχές σε πολλές κινεζικές επαρχίες έχουν ήδη εντοπίσει το πρό- βλημα, υιοθετώντας κίνητρα τεκνο- ποίησης με αποδέκτες νέα ζευγάρια. Ο μπτροπολιτικός δήμος της μεγαλού- πολης της Σανζέν στη νότια Κίνα προ-

σφέρει εδώ και λίγες ημέρες χρηματική αμοιβή για κάθε νεογέννητο, επιδο- τώντας τους νέους γονείς για τρία χρό- νια μετά τη γέννηση του παιδιού.

Κάθε ζευγάρι νέων γονιών θα λαμ- βάνει 410 ευρώ για το πρώτο τους παιδί και 1.370 ευρώ για το τρίτο του παιδί. Συνολικά, οι τριτέκνες οικογέ- νειες θα εξασφαλίζουν 5.150 ευρώ σε μπόνους και επιδοτήσεις. Η επαρχία Σαντόνγκ της ανατολικής Κίνας προ- σφέρει 158 ημέρες άδειας λοχείας (60 ημέρες παραπάνω από ό,τι προβλέπει η εργατική νομοθεσία) από το πρώτο κιόλας παιδί του ζεύγους.

Η μεγαλούπολη της Τσανγκά στην κεντρική Κίνα, η οποία έχει επιβάλει αναγκαστική νομοθεσία για να εμποδίσει την κερδοσκοπία στην αγορά στέγης, επιτρέπει στις οικογένειες με δύο ή

τρία παιδιά να αγοράσουν δεύτερο διαμέρισμα. «Η κυβέρνηση πρέπει να δλώσει ξεκάθαρα την άρση του περιορισμού στον αριθμό παιδιών, επα- ναφέροντας κουλτούρα γεννητικό- τητας», λέει ο καθηγητής δημογρα- φικών μελετών Χε Ουαφού. «Η εκπό- νηση συνολικού σχεδίου είναι επιτα- κτική. Αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει επιδότηση δαπανών μαιευτηρίου, α- νατροφής του παιδιού και εκπαιδευ- σης, μειώνοντας το υπέρογκο κόστος ανατροφής παιδιών στην Κίνα», λέει η Σιουζιάν Πενγκ.

Ο πληθυσμός της Κίνας κινδυνεύει τώρα με ετήσια μείωση της τάξης του 1,1%, σύμφωνα με μελέτη της Ακα- δημίας Κοινωνικών Επιστημών της Σαγκάι. Το 2100 η χώρα μπορεί να έχει 587 εκατομμύρια κατοίκους, το ήμισυ του σημερινού της πληθυσμού, σύμφωνα με τις πιο απαισιόδοξες προ- βλέψεις.

Πρώτη η Γαλλία στην Ευρώπη

Πρωταγωνίστριες της γεννητικό- τητας αναδείχθηκαν οι Γαλλίδες στην Ευρώπη, με ποσοστό γεννήσεων 1,83 παιδιών ανά γυναίκα, ξεπερνώντας τις Ρουμάνες (1,80). Η γαλλική επιτυχία οφείλεται κυρίως στις γενναιοδωρες κοινωνικές παροχές για νέους γονείς, δαπάνες κόστους 4% του ΑΕΠ της χώ- ρας. Το φαινόμενο ικανοποιητικών ποσοστών γεννητικότητας καταγρά- φεται και σε άλλες χώρες της βόρειας Ευρώπης που επιδοτούν τις νέες μη- τέρες, όπως η Σουηδία και η Δανία. Αντίστοιχα, οι χώρες του ευρωπαϊκού Νότου, με λιγοστά προγράμματα ενί- σχυσης νέων γονέων (Ισπανία, Ιταλία) εμφανίζουν μειωμένα ποσοστά γε- ννητικότητας, σύμφωνα με την εφη- μερίδα Le Monde. Οι σκανδιναβικές χώρες επενδύουν γύρω στο 3,5% του ΑΕΠ τους στην οικογενειακή πολιτική, με το ποσοστό αυτό να μην ξεπερνά το 1,5% στις χώρες του ευρωπαϊκού Νότου. Άλλο σημαντικό στοιχείο πίσω από τη γαλλική επιτυχία είναι η επέ- κταση του ολόκληρου νηπιαγωγείου για παιδιά από τριών ετών και άνω.

REUTERS

ΑΡΘΡΟ
Του ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥΛΑ

Τέως Βασιλείς των Ελλήνων

Πότε επιτέλους θα συμφιλιωθούμε με την ιστορία μας; Γιατί δεν μπορούμε να λειτουργήσουμε ενωμένοι ως λαός; Είναι φοβερό το ότι τις προηγούμενες μέρες πάλι καταφέραμε οι Έλληνες να δικαστούμε για μια κηδεία. Την κηδεία ενός πρώην αρχηγού του Ελληνικού Κράτους. Πολλοί μπορεί να διαφωνούν με το θεσμό της Βασιλείας, όπως πολλοί μπορεί να διαφωνούν με τις επιλογές που έκανε ο τέως Βασιλιάς όσο καιρό κατείχε το αξίωμα, όμως κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει το γεγονός ότι ήταν ο επικεφαλής του Ελληνικού Κράτους, Αντιστράτηγος των Ενόπλων Δυνάμεων όπως και Χρυσός Ολυμπιονίκης με τα χρώματα της Γαλανό- λευκης. Η αντιδραση για τη μορφή της κη- δείας του δείχνει πόσο εύλωτοι είμαστε. Όλες οι χώρες στην Ευρώπη που έχουν Βα- σιλικές οικογένειες εν ενεργεία, είναι δη- μοκρατικές και πλήρως συμφιλιωμένες με την ιστορία τους. Χρησιμοποιούν το θεσμό έξυπνα για να βελτιστούν τις σχέσεις τους με άλλες χώρες αφού οι Βασιλιάδες σε πολλές περιπτώσεις συνδέονται μεταξύ τους συγ- γενικά εκτός από φιλικά. Σε χώρες δε που ο θεσμός έχει καταργηθεί, πάλι επιτρέπουν στους Βασιλιάδες ή τους Πρίγκιπες να κρα- τούν τον τίτλο και να τον χρησιμοποιούν για προώθηση των συμφερόντων της χώρας τους έχοντας κάποια τυπικά προνόμια. Πρέ- πει να αποβάλουμε επιτέλους το φοβικό σύνδρομο της αριστεράς που μας διακατέχει. Δεν είναι λογικό να φοβόμαστε ότι θα θεω- ρηθούμε ακραίοι επειδή λειτουργούμε με βάση τη λογική. Αυτή η νοοτροπία έχει δη- μιουργήσει πολλά προβλήματα ήδη και θα δημιουργήσει ακόμα περισσότερα στο μέλλον αν συνεχιστεί. Την ίδια ώρα το μόνιμο καρότο των αριστερών κομμάτων για να μπορέσουν να συστηρώσουν το ακροατήριό τους και να μαζέψουν ψήφους είναι να θε- ωρούν τους εαυτούς τους δημοκράτες και όλους τους άλλους φασίστες. Η ιστορία όμως είναι αμειλίκτη και δεν μπορούν να αμφι- σβητηθούν οι πράξεις των κομμουνιστικών καθεστώτων που παρελθόντος. Ο Νόαμ Τσόμσκυ είχε πει: «Υπάρχει ένας καλός λόγος που δεν σπουδάζει κανείς ιστορία. Σου μαθαίνει πάρα πολλά».

Ο κ. Γιάννης Γεωργιούλας είναι σύμβουλος Στρατηγι- κής και Επιχειρήσεων.

ΕΝΑ ΕΞΧΩΡΙΣΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ

2023

ΤΑ PEANUTS

ΚΥΡΙΑΚΗ

22/01

Εντείνονται οι ανησυχίες για αποβιομηχάνιση της Ευρώπης

Δυσβάστακτα βάρη από την ακριβή ενέργεια, ενώ οι ΗΠΑ προσφέρουν επιδοτήσεις

Οι κάμινι της βιομηχανίας υαλοργιάς Duralex λειτουργούν κοντά στις όχθες του ποταμού Λίγηρα στην Ορλεάνη της Γαλλίας από τότε που έληξε ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος. Ωστόσο, όπως σχετικώς αναφέρει ο ειδησεογραφικός/ενημερωτικός ιστότοπος του Politico, φέτος τον χειμώνα επικρατεί σιωπή στις γραμμές παραγωγής γυαλιού στο Λα Σαπέλ-Σεντ-Μεσιάν. Η κατάσταση αδράνειας και «χειμερίας νάρκης» με χαμηλές θερμοκρασίες, στην οποία περιήλθε η εγκατάσταση, έχει να κάνει με το ότι το φυσικό αέριο, το οποίο απαιτείται για να λειτουργεί εν πλήρει αναπτύξει, ήταν απλώς πολύ ακριβό.

Σε χαμηλότερες θερμοκρασίες, ωστόσο, οι φούρνοι δεν παράγουν τίποτε. Αλλά αν ήταν εντελώς απενεργοποιημένοι, το λιωμένο γυαλί θα στε-

Κίντρα από την Ουάσιγκτον στις ευρωπαϊκές βιομηχανίες για να μετεγκατασταθούν στην απέναντι όχθη του Ατλαντικού.

ρεοποιείτο εντός τους και ο εξοπλισμός θα καταστρεφόταν. «Επρεπε να πάρουμε μια δύσκολη απόφαση», είπε ο Ζοζέ-Λουίς Γιακουνά, πρόεδρος του ομίλου La Maison Française du Verre, που κατέχει τις μάρκες Duralux και Rytec, μιλώντας από το γραφείο του δίπλα στο εργοστάσιο. «Η “χειμερία νάρκη” ενέχει τεχνικούς και ανθρωπίνους κινδύνους, αλλά μας κάνει να εξοικονομούμε ενέργεια». Τα γερά γυάλινα ποτηράκια της Duralux, αυτής

Η ιστορική βιομηχανία υαλοργιάς Duralux αποφάσισε για πρώτη φορά από τη λήξη του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου να μην παράγει τα γνωστά ποτήρια της, καθώς η λειτουργία των φούρνων απαιτεί τεράστιο κόστος ενέργειας.

της αφανούς θριαμβεύτριας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, βρίσκονται σε κάθε γαλλικό σχολικό κυλικείο και εξάγονται σε όλο τον κόσμο. Μπορείτε να τα αγοράσετε στα βρετανικά πολυκαταστήματα John Lewis, ακόμη και στο MoMA στη Νέα Υόρκη. Επίσης, βρίσκονται σε πολλά ράφια και τραπέζια ελληνικών σπιτιών.

Κατά τον κ. Γιακουνά, το μέλλον του εργοστασίου στην Ευρώπη είναι εξασφαλισμένο. Αλλά η αγωνία του

να επιβιώσει αντικατοπτρίζει μια πολύ βαθύτερη κρίση, η οποία επηρεάζει την αιωνόβια κατασκευαστική βάση της Γηραιάς Ηπείρου. Το κόστος της ενέργειας έχει γίνει επαχδές για πολλές μεταποιητικές εταιρείες, ώστε να διατηρήσουν την παραγωγική βάση τους στην Ευρώπη. Την ίδια στιγμή, ένα τεράστιο πακέτο αμερικανικών επιδοτήσεων για την πράσινη βιομηχανία έχει σοκάρει και έχει εξοργίσει τους αξιωματούχους της Ε.Ε., οι οποίοι βλέ-

πουν τις ΗΠΑ, μία υποθετική σύμμαχο χώρα, να δαλεάζουν τις επιχειρήσεις να μετεγκατασταθούν στην απέναντι όχθη του Ατλαντικού. Η ενεργειακή κρίση είναι ιδιαίτερα έντονη για το γυαλί, τα χημικά, τα μέταλλα, τα λιπάσματα, το χαρτί και τον χαρτοπολτό, τα κεραμικά και το τσιμέντο, που απαιτούν και την αναλογικά περισσότερη ενέργεια για να τροφοδοτήσουν τη βιομηχανική τους παραγωγή, ενώ απασχολούν 8 εκατομμύρια άτομα. Ωστόσο, αντιμετωπίζοντας τον διαρκώς αυξανόμενο ανταγωνισμό από την Κίνα και τις ΗΠΑ, που είναι όλο και πιο προστατευτικές, οι Ευρωπαίοι ηγέτες προειδοποιούν ανοιχτά για τη μετάδοση του «ιού» της αποβιομηχανίωσης σε ολόκληρη την ήπειρο. Η αποτροπή μιας τέτοιας εξέλιξης αποτελεί ένα από τα κεντρικά ζητήματα της ατζέντας του 2023 για την Ε.Ε.

Σε ένα τελευταίο ηλεκτρονικό μήνυμα που περιήλθε σε γνώση του Politico, ο Ευρωπαίος επίτροπος Εσωτερικής Αγοράς Τιερί Μπερτόν χαρακτήρισε την ενίσχυση της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης «ύψιστη προτεραιότητα». Αναφέρει συγκεκριμένα: «Οι υψηλές τιμές ενέργειας στην Ευρώπη θα συνεχίσουν να επηρεάζουν τους συμπολίτες μας, αλλά και ολόκληρες βιομηχανικές αλυσίδες εφοδιασμού και μικρομεσαίες μονάδες. Ταυτόχρονα, η Κίνα, οι ΗΠΑ και άλλες χώρες προσπαθούν –όχι χωρίς επιτυχία– να προσελκύσουν την τεχνονομία και τις δεξιότητές μας στη βιομηχανία. Ανευ ισχυρής κατασκευαστικής βόθης, η ασφάλεια εφοδιασμού της Ευρώπης, η ικανότητα εξαγωγών και η δημιουργία θέσεων εργασίας βρίσκονται σε κίνδυνο».

Η πανδημία άλλαξε τις συνήθειες των Κινέζων τουριστών

Πριν από την πανδημία του κορωνοϊού η Κίνα ήταν η μεγαλύτερη πηγή ξένων τουριστών στον κόσμο, διότι μόνο μέσα στο 2019 πραγματοποίησαν 170 εκατομμύρια ταξίδια και συνεισέφεραν 253 δισ. δολάρια στην παγκόσμια οικονομία το 2019. Φέτος οι Κινέζοι ταξιδιώτες προβλέπεται να πραγματοποιήσουν 110 εκατομμύρια διεθνή ταξίδια, τα δύο τρίτα του επιπέδου του 2019, σύμφωνα με το Κινεζικό Ινστιτούτο Ερευνών Διεθνούς Τουρισμού (Cotri). Το ινστιτούτο παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες και εκπαίδευση στην κινεζική αγορά διεθνούς τουρισμού.

Οντως, όπως αναφέρει το Bloomberg, η επιστροφή των Κινέζων ταξιδιωτών είναι η οικονομική ώθηση που λείπει από τους τομείς του παγκόσμιου τουρισμού και του λιανικού εμπορίου. Σύμφωνα με έρευνα από το πρακτορείο δεδομένων και μάρκετινγκ Dragon Trail International, περισσότεροι από τους μισούς ερωτηθέντες ταξιδιώτες δήλωσαν ότι θα ήταν έτοιμοι να ταξιδέψουν μόλις αρθούν οι περιορισμοί και το 32% σχεδίαζε να ταξιδέψει εντός διετίας. Υπάρχει, όμως, και μία επισημάνση. Οι περιορισμοί, που προσβλέπουν σε νέα κέρδη, οφείλουν να ακολουθήσουν μια προέγχιση οικεία στους Κινέζους τουρίστες, οι οποίοι τρία χρόνια έζησαν μακριά από τον κόσμο. «Ο Κινέζος τουρίστας δεν είναι όπως πριν και πρέπει να προσαρμοστείτε σε αυτό», λέει ο Βόλφγκανγκ Γκέοργκ Αρλτ, διευθύνων σύμβουλος του Cotri. Υπάρχει χρόνος για προετοιμασία.

Οι Κινέζοι τουρίστες δεν αναμένεται να ταξιδέψουν μακριά και μαζικά παρά από τον Ιούνιο και μετά. Η απαγόρευση πωλήσεων ομαδικών πακέτων περιηγήσεων της Κίνας, που θεσπίστηκε στις πρώτες ημέρες της πανδημίας, δεν έχει ακόμη αρθεί. Η επεξεργασία της έκδοσης βίζας θα αποτελέσει εμπόδιο, επειδή τα ξένα προξενία μείωσαν το προσωπικό. Οι μεγάλες αεροπορικές εταιρείες θα

χρειαστούν επίσης χρόνο για να συνεχίσουν τις πτήσεις. Κατά το Bloomberg, πέντε είναι τα στοιχεία που πρέπει να τροποποιηθούν. Πρώτον, δεν ισχύει η παλιά αντίληψη ότι όλοι οι Κινέζοι τουρίστες είναι ίδιοι. Η Σιένα Παρούλις-Κουκ, διευθύντρια επικοινωνίας στο Dragon Trail International, προβλέπει ότι το πρώτο κύμα του 2023 θα είναι έμπειροι ταξιδιώτες. Ενώ κάποιοι θα επισκεφθούν τις γειτονικές ασιατικές χώρες, ως πιο προσβάσιμες, άλλοι θα αναζητήσουν καινούργιους προορισμούς. «Το παιχνίδι δεν είναι πλέον να πηγαίνεις εκεί που πάνε όλοι, αλλά να ανακαλύπτεις νέα μέρη», λέει ο Αρλτ του ινστιτούτου Cotri.

Δεύτερον, ο μαζικός τουρισμός δεν θα είναι τόσο περιζήτητος, χωρίς να εξαφανιστεί. Απλώς οι περιηγήσεις στα αξιοθέατα με μεγάλες ομάδες ίσως προσελκύσουν μόνο Κινέζους ταξιδιώτες από μικρότερες πόλεις, που δεν έχουν ταξιδέψει ποτέ στο παρελθόν.

Τρίτον, πολύ σημαντικό πέραν της τιμολόγησης ενός τουριστικού πακέτου για τους Κινέζους είναι και η ασφάλεια του προορισμού. Αυτό δεν προκαλεί έκπληξη, δεδομένου του κύματος επιθέσεων μίσους κατά της Ασίας παγκοσμίως, συμπεριλαμβανομένων των ΗΠΑ, του Καναδά, της Ιταλίας, της Βραζιλίας και της Νέας Ζηλανδίας, μετά την πανδημία. Περισσότερα από τα δύο τρίτα των Κινέζων ταξιδιωτών κατέταξαν τις ΗΠΑ ως τον λιγότερο ασφαλή προορισμό για επίσκεψη από τον Δεκέμβριο και μετά, σύμφωνα με το Dragon Trail.

Τέταρτον, πριν από την πανδημία θεωρείτο εντυπωσιακό να καυχάσαι για τις υψηλές δαπάνες που έκανες, αλλά τώρα σημαντικό θεωρείται να ξοδεύεις για να αποκτήσεις εμπειρίες και να μάθεις κάτι. Τέλος, πέμπτον, μεγίστης σημασίας είναι και το να απλυστευθούν οι διαδικασίες έκδοσης βίζας για τους Κινέζους όταν ταξιδεύουν στο εξωτερικό.

BLOOMBERG

Η Βεστάγκερ υπέρ των κρατικών ενισχύσεων στη βιομηχανία

Η επίτροπος προτείνει νέους κανόνες και τη θέσπιση ειδικού ταμείου

Αντιμέτωπη με την ενεργειακή κρίση που ήδη έχει απειλήσει την επιβίωση των ευρωπαϊκών βιομηχανιών, με την κλιματική κρίση που την εξωθεί στην πράσινη ανάπτυξη, αλλά προπαντός με το σχέδιο της Ουάσιγκτον να επιδοτήσει γενναία όσες πράσινες τεχνολογίες παράγονται εντός Αμερικής και μόνον όσες είναι εντός Αμερικής, η Ε.Ε. όχι μόνον αναθεωρεί θεμελιώδεις πολιτικές της, αλλά εμφανίζει πρωτοφανή αλλαγή στα αργά ανακλαστικά της.

Για πρώτη φορά οι εξελίξεις είναι ταχύτατες, αν κρίνει κανείς από τη νέα πρωτοβουλία της επιτρόπου Ανταγωνισμού, Μαργκρέτε Βεστάγκερ, που προτείνει περαιτέρω και βαθύτερη αλλαγή στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων και την απλούστευσή τους ώστε να επιδοτούν οι κυβερνήσεις της Ε.Ε. ευκολότερα και ταχύτερα τις τεχνολογίες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς και για να παραχωρούν φοροαπαλλαγές σε στρατηγικούς τομείς της βιομηχανίας. Προτείνει μάλιστα όχι μόνο να διευκολυνθούν τα κράτη-μέλη για να χορηγούν τις κρατικές ενισχύσεις, αλλά επιπλέον να στήριξη όλων των χωρών για να στηρίξουν την ανάπτυξη των κρατών-μελών που έχουν την πρόταση και ουσιαστικά το αίτημά της τονίζοντας ότι δεν έχουν όλα τα κράτη-μέλη τα ίδιο δημοσιονομικά περιθώρια για να χορηγήσουν ενισχύσεις στις βιομηχανίες τους, πράγμα που χαρακτηρίζει «κίνδυνο για την ακεραιότητα της Ευρώπης». Οπως επισημαίνει η ε-

Σε επιστολή της προς τους υπουργούς Οικονομικών της Ε.Ε., που έχει στη διάθεσή της η «Κ», χαρακτηρίζει το θέμα «επείγον» για την επιβίωση των ευρωπαϊκών βιομηχανιών.

στατος κίνδυνος για τον οποίο έχουν προειδοποιήσει βιομηχανίες και φορείς από την αρχή της ενεργειακής κρίσης.

Με επιστολή της προς τους υπουργούς Οικονομικών της Ε.Ε. που έχει στη διάθεσή της η «Κ», η κ. Βεστάγκερ, θεματοφύλακας του θεμιτού ανταγωνισμού και εξ ορισμού πολέμιος των κρατικών ενισχύσεων, χαρακτηρίζει το θέμα «επείγον» και επισημαίνει πως «η ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών βιομηχανιών αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις».

Χωρίς περιστροφές τονίζει πως το, γνωστό με τα αρχικά IRA, σχέδιο της κυβέρνησης Μπάιντεν να επιδοτήσει όσες πράσινες τεχνολογίες παράγονται εντός ΗΠΑ, αλλά μόνον εντός ΗΠΑ, «απειλεί να προσελκύσει κάποιες από τις επιχειρήσεις της Ε.Ε. και να μεταφέρει

επενδύσεις στις ΗΠΑ». Ζητάει, ως εκ τούτου, νέες αλλαγές στις πολιτικές και στα εργαλεία που υιοθέτησε η Ε.Ε. για να αντιδράσει στον πόλεμο στην Ουκρανία και στη συνεπακόλουθη όξυνση της ενεργειακής κρίσης. Προτείνει συγκεκριμένα αλλαγές που «θα απλουστεύσουν τον υπολογισμό του ποσού της εκάστοτε κρατικής ενίσχυσης και θα επιταχύνουν την έγκρισή της». Ζητάει, παράλληλα, τη διευκρίνιση των σχετικών εργαλείων προκειμένου να συμπεριληφθούν σε αυτά «όλες οι τεχνολογίες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας», αλλά και να δοθεί στις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις η δυνατότητα των κρατών-μελών να δαλεάζουν τις βιομηχανίες για να τις πείσουν να επενδύσουν εντός Ε.Ε. και όχι σε τρίτες χώρες.

Ισως το σημαντικότερο όλων είναι ότι η κ. Βεστάγκερ προτείνει όχι μόνο την περαιτέρω ενίσχυση των υφιστάμενων προγραμμάτων αλλά προπαντός τη θέσπιση συλλογικού ευρωπαϊκού ταμείου για τη στήριξη όλων των χωρών με ισότιμο τρόπο. Δικαιολογεί μάλιστα την πρόταση και ουσιαστικά το αίτημά της τονίζοντας ότι δεν έχουν όλα τα κράτη-μέλη τα ίδιο δημοσιονομικά περιθώρια για να χορηγήσουν ενισχύσεις στις βιομηχανίες τους, πράγμα που χαρακτηρίζει «κίνδυνο για την ακεραιότητα της Ευρώπης». Οπως επισημαίνει η ε-

Η **επίτροπος** Ανταγωνισμού Μαργκρέτε Βεστάγκερ σημειώνει πως το, γνωστό με τα αρχικά IRA, σχέδιο της κυβέρνησης Μπάιντεν να επιδοτήσει όσες πράσινες τεχνολογίες παράγονται μόνον εντός ΗΠΑ, «απειλεί να προσελκύσει κάποιες από τις επιχειρήσεις της Ε.Ε. και να μεταφέρει επενδύσεις στις ΗΠΑ». Ζητάει, ως εκ τούτου, νέες αλλαγές στις πολιτικές και στα εργαλεία που υιοθέτησε η Ε.Ε. για να αντιδράσει στον πόλεμο στην Ουκρανία και στη συνεπακόλουθη όξυνση της ενεργειακής κρίσης.

πίτροπος Ανταγωνισμού, από τα 672 δισ. ευρώ των κρατικών ενισχύσεων που έχει εγκρίνει η Κομισιόν στο πλαίσιο της νέας πολιτικής της το 53% αφορούσε επιχειρήσεις της Γερμανίας, το 24% της Γαλλίας και κάπου 7% της Ιταλίας. Αυτός είναι, άλλωστε, και ο κίνδυνος που εγκυμονεί έως τώρα αυτή η πολιτική όταν δεν στήριζεται από κάποιο κοινό ευρωπαϊκό ταμείο: το να οδηγήσει σε περαιτέρω διευρυνση της ανισότητας ανάμεσα στα πλούσια κράτη-μέλη που μπορούν να στηρίξουν τις βιομηχανίες τους και σε εκείνα με πολύ περιορισμένες δυνατότητες. Εν ολίγοις, η κ. Βεστάγκερ συντάσσεται πλέον με τον επίτροπο

Ενιαίας Αγοράς, Τιερί Μπερτόν, ο οποίος έχει ζητήσει τη σύσταση ειδικού ευρωπαϊκού ταμείου από το οποίο θα χρηματοδοτούνται κρατικές ενισχύσεις στις βιομηχανίες των 27 χωρών της Ε.Ε. σε όποια χώρα και αν βρίσκονται αυτές. Υπενθυμίζει, βέβαια, πως χώρα στις τροποποιήσεις που έχει ήδη αποφασίσει η Ε.Ε. στους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις από το 2020 και μετά για να αντιμετωπίσει την ύφεση της πανδημίας και την ενεργειακή κρίση, οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις μπορούν ήδη να προωθήσουν την πλειονότητα των κρατικών ενισχύσεων σε επιχειρήσεις τους χωρίς καν να ζητήσουν την έγκριση της Κο-

μισιόν. Και βέβαια, επιβεβαιώνει το «επείγον» του πράγματος, καθώς καλεί τους υπουργούς Οικονομικών να τοποθετούν και μάλιστα ταχύτατα μέχρι τις 25 Ιανουαρίου επί των προτάσεών της.

Η ιδέα της θέσπισης κοινού ευρωπαϊκού ταμείου για τη στήριξη των ευρωπαϊκών βιομηχανιών έχει ήδη την έγκριση του Γερμανού καγκελαρίου, Ολφ Σολτς, που θεωρητικά μπορεί να κάμψει τις αντιστάσεις των πλέον συντηρητικών κρατών-μελών του ευρωπαϊκού Βορρά. Δεν παύει, πάντως, να αποτελεί και πάλι ρηζικέλευση και τολμηρή ιδέα, που αναμένεται να προκαλέσει αντιδράσεις.

Μοναδικό οικοσύστημα υπηρεσιών αποκλειστικά για e-shops!

Για περισσότερες πληροφορίες σαρώστε τον κωδικό QR.

G.A.P. VASSILOPOULOS GROUP

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η πολιτική οικονομία της στρατηγικής σκέψης

Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Κάτι αλλάζει στην ατμόσφαιρα. Οχι, δεν πρόκειται για μετεωρολογική αλλαγή και την πτώση της θερμοκρασίας. Κυριαρχεί η βραχυπρόθεσμη διαχείριση της πραγματικότητας. Η επικαιρότητα καλύπτεται με επιφανειακά θέματα, τις τιμές τροφίμων που παραμένουν σε ψηλά επίπεδα, πόσο πρέπει να αυξηθεί ο κατώτερος μισθός, το επίδομα θέρμανσης, αυξάνονται οι τιμές για τεστ COVID επειδή επιβαρύνονται με ΦΠΑ 6%.

Ο προσανατολισμός στα άμεσα ζητήματα δεν περιορίζεται στη δημόσια σφαίρα αλλά φαίνεται να κυριαρχεί και στον ιδιωτικό τομέα. Ελάχιστες είναι οι επιχειρήσεις που αναλαμβάνουν δεσμεύσεις στο πλαίσιο κάποιας στρατηγικής μακρού ορίζοντα. Οι περισσότερες χειρίζονται τα άμεσα θέματα εφόσον μάλιστα έχουν μια σειρά από δικαιολογίες, όπως ζούμε μια έκτακτη κατάσταση με τον συνεχιζόμενο πόλεμο στην Ουκρανία, τις επιπτώσεις στις τιμές της ενέργειας και των τροφίμων. Αλλωστε εταιρείες εισηγμένες στο Χρηματιστήριο έπασχαν και παλαιότερα από τη νόσο βρα-

Η βραχυπρόθεσμη διαχείριση της πραγματικότητας φαίνεται να κυριαρχεί και στον ιδιωτικό τομέα.

χυπρόθεσμης διαχείρισης της πραγματικότητας. Έδιναν μεγαλύτερη σημασία στα αποτελέσματα του επόμενου τριμήνου παρά στις επιδόσεις της εταιρείας την επόμενη τριετία.

Όσο κι αν ακούγεται παράδοξο, η απαξίωση του Χρηματιστηρίου Αθηνών είχε το ευεργετικό αποτέλεσμα οι διοικήσεις να λαμβάνουν αποφάσεις αγνοώντας τα αποτελέσματα του τριμήνου. Είχαν μικρή σημασία.

Ωστόσο η αβεβαιότητα που φέρνει η διπλή εκλογική αναμέτρηση, δεν μπορεί πλέον να αγνοηθεί. Η γκρίζα περίοδος χρεοκοπίας της χώρας είχε μια επιπλέον αρνητική συνέπεια. Εκλογικό σύστημα που μάλλον αποκλείει τη διακυβέρνηση με βιώσιμο τρόπο και σχεδόν επιβάλλει πολιτικές συμφωνίες που δεν σტიρίζονται πάντα σε αρχές.

Η άμεση επίπτωση στην οικο-

νομική δραστηριότητα είναι ότι όσοι λαμβάνουν μικρές ή κυρίως σημαντικές οικονομικές αποφάσεις σκέπτονται το προσεχές αντί να κάνουν μεγαλόπνοα σχέδια. Ακόμα κι όταν διατυπώνονται μεγάλα σχέδια αυτά είναι προσανατολισμένα σε ό,τι μπορεί να επιδιωχθεί τώρα, αφυδατωμένα από κάθε στρατηγική αντίληψη.

Πολλοί θεωρούν ότι η στρατηγική σκέψη αφορά γενικόλογες διακηρύξεις χωρίς περιεχόμενο. Κι όμως η στρατηγική δεν είναι κοψίδια λόγια, αφορά την επίλυση προβλημάτων. Περιγράφει μια εξέλιξη ώστε να ξεπεράσουμε τα εμπόδια που ορθώνονται ανάμεσα στη σημερινή κατάσταση και στις επιδιώξεις μας. Τη διαδρομή από το σήμερα στον προορισμό που θέλουμε να φθάσουμε.

Πάντα υπάρχουν άνθρωποι με έμπνευση και αντίληψις οι οποίοι βλέπουν όσα δεν μπορούν οι περισσότεροι, αξιοποιούν πλεονεκτήματα που δεν είναι ορατά και κάνουν το «θαύμα».

Στις περισσότερες επιχειρήσεις όμως, η «στρατηγική» συζήτηση περιορίζεται σε στόχους της διοίκησης που περιγράφουν μια ευθυγράμμιση εξέλιξη. Θέλουμε να αυξήσουμε τις πωλήσεις τόσο τοις εκατό και το ποσοστό κερδοφορίας τόσο. Αυτή είναι στην ουσία η στρατηγική συζήτηση και συχνά συμπληρώνεται με ορισμένες καλές προθέσεις που αφορούν το περιβάλλον και την προσφορά στην κοινωνία.

Προφανώς όλα αυτά δεν αποτελούν στρατηγική αλλά θεμελιές φιλοδοξίες. Στρατηγική είναι ο τρόπος για να οδηγηθούν στην κορυφή και ο μόνος τρόπος να επιτευχθεί είναι με επίλυση προβλημάτων. Και το δίδαγμα αυτό δεν ισχύει μόνον στον κόσμο των επιχειρήσεων αλλά και σε ό,τι αφορά πρόσωπα ή και κράτη. Φαίνεται απλό αλλά δεν είναι.

Συνήθως το λάθος στρατηγικής στις επιχειρήσεις προκύπτει επειδή οι διοικούντες δεν ασχολούνται με όσους βρίσκονται στην πρώτη γραμμή, στην παραγωγή ή την εξυπηρέτηση των πελατών. Δεν γνωρίζουν πραγματικά τι συμβαίνει εκεί καθώς είναι προσκολλημένοι στις επιτυχίες που είχαν στο παρελθόν.

Αλλότε πάλι η πρώτη γραμμή δεν καταλαβαίνει τη στρατηγική της ηγεσίας και ακολουθεί διαφορετική ατζέντα. Ολοι μαζί περιορίζονται στα σημερινά.

Το Πεκίνο γίνεται μέτοχος στις εταιρείες Alibaba και Tencent

Αγοράζει τις «χρυσές μετοχές» τους για να ελέγχει τις αναρτήσεις στο Διαδίκτυο

Εκοντας τρομάζει τους ξένους επενδυτές με την προ διετίας εκστρατεία αποδυνάμωσης των τεχνολογικών κολοσσών, το Πεκίνο αλλάζει τώρα τακτική και επιχειρεί να διατηρήσει τον έλεγχο στις εταιρείες του Διαδικτύου αγοράζοντας τις λεγόμενες «χρυσές μετοχές» τους. Πρόκειται για μια τακτική που στο εσωτερικό της Κίνας αποκαλείται «μετοχή ειδικής διοίκησης» και την έχει επανειλημμένως εφαρμόσει στο παρελθόν το Πεκίνο και ιδιαιτέρως από το 2015 και μετά. Η χρησιμότητά της για τις κινεζικές αρχές είναι ότι τους δίνει τη δυνατότητα να ασκούν επιρροή στις ειδήσεις ιδιωτικών φορέων μέσα από έναν σφικτό έως ασφικτικό εναγκαλισμό του Πεκίνου με την εκάστοτε εταιρεία. Εν ολίγοις το Πεκίνο αγοράζει το 1% μιας εταιρείας και έχει τη δυνατότητα να ελέγχει το περιεχόμενο που θα αναρτάται από τις εταιρείες του Ιντερνετ και στο οποίο θα έχουν πρόσβαση εκατομμύρια Κινέζοι.

Τον τακτικό αυτόν ελιγμό υπαγόρευσε στο Πεκίνο κατά κύριο λόγο η κήμη που παρουσίασε η κινεζική οικονομία αναγκάζοντας την ηγεσία της χώρας να εγκαταλείψει προς το παρόν τα σκληρά πρόστυα και τις ποινές. Το Πεκίνο γίνεται

Η κυβέρνηση της Κίνας αποκτά μερίδια και σε άλλες εταιρείες τεχνολογίας, όπως οι TikTok και ByteDance.

έτσι μέτοχος στα μεγαλύτερα ονόματα του Ιντερνετ στην Κίνα όπως στις Alibaba και Tencent αλλά και με μικρότερα μερίδια σε άλλες εταιρείες τεχνολογίας όπως οι TikTok και ByteDance. Την περασμένη εβδομάδα η ρυθμιστική αρχή του Ιντερνετ στην Κίνα αγόρασε μερίδιο σε θυγατρική της Alibaba με τη σχετική συμφωνία να προβλέπει τον διορισμό νέου μέλους στο Δ.Σ. της εταιρείας που ασφαλώς θα πρόκειται για πρόσωπο της επιλογής του Πεκίνου. Μέχρι στιγμής δεν είναι σαφές ποια ακριβώς δικαιώματα αποκτά η πολιτική ηγεσία της Κίνας με αυτές τις συμφωνίες. Έχουν, πάντως, προηγηθεί από το 2016 οι σχετικές συστάσεις της κινεζικής αρχής ρύθμισης των MME προς την πολιτική ηγεσία της χώρας για αγορά μεριδίων ύψους τουλάχιστον 1% που να συνοδεύεται με μια θέση στο Δ.Σ. και το δικαίωμα να εισηγείται το περιεχόμενο προς δημοσίευση. Σε ό,τι αφορά την αγορά της χρυσής μετοχής στον κολοσσό των ψηφιακών παιχνιδιών, την Tencent, οι λεπτομέρειες του σχεδίου του Πεκίνου βρίσκονται α-

Την περασμένη εβδομάδα η ρυθμιστική αρχή του Ιντερνετ στην Κίνα αγόρασε μερίδιο σε θυγατρική της Alibaba, με τη σχετική συμφωνία να προβλέπει τον διορισμό νέου μέλους στο Δ.Σ.

κόμη στο στάδιο της συζήτησης αλλά σύμφωνα με πηγές προσκείμενες στις συνομιλίες, αφορούν ένα μερίδιο σε μία από τις θυγατρικές της. Μιλώντας στους Financial Times, μία από τις πηγές της βρετανικής εφημερίδας τόνισε πως «το κράτος βρίσκεται εδώ και αυτή θα είναι η τάση που θα επικρατήσει στο μέλλον». Παράλληλα, στο πλαίσιο της συμφωνίας για την αγορά χρυσής μετοχής στην ByteDance, το Πεκίνο κατοχυρώνει το δικαίωμα να διορίσει στο Δ.Σ. της εταιρείας τον Βου Σουγκάγκνγκ, στέλεχος του

Κομμουνιστικού Κόμματος της Κίνας. Όπως σχολιάζει το σχετικό ρεπορτάζ των FT, ο εν λόγω αξιωματούχος θα έχει εφεξής λόγο σε κάθε κίνηση της εταιρείας είτε αυτή αφορά σχέδια της για συγχωνεύσεις και εξαγορές είτε την κατανομή των κερδών της. Ο Βου είχε ηγηθεί στο παρελθόν της Αρχής Ελέγχου του Κυβερνοχώρου της Κίνας (CAC) και επί χρόνια επόπτευε τα online σχόλια και επιφυλλίδες, ενώ στο πλαίσιο των καθηκόντων του επισκεπτόταν εταιρείες σε όλη την επικράτεια της Κίνας. Πριν

από μια δεκαετία προσείλκυσε τα φώτα της δημοσιότητας όταν δήλωσε πως έχει «μια ευχή», μια ημέρα να μπορέσει «να κόψει το κεφάλι του σκύλου». Ήταν ένας ουδόλως εύστοχος τρόπος με τον οποίο εξέφραζε την πρόθεσή του να επιβάλει σιδηρά πειθαρχία σε όσους έφερναν στην Κίνα δυτικοί τύπου αξίες και με τα δικά του κριτήρια ήταν «προβόδες που μιλάνε για ανθρωπιά δικαιώματα και ελευθερίες».

Financial Times, Reuters

Η πτώση του πληθωρισμού δεν φρενάρει τις αυξήσεις επιτοκίων

Η ΕΚΤ αναμένεται να προχωρήσει σε νέα αύξηση κατά 50 μονάδες βάσης τον Φεβρουάριο.

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού στην Ευρώπη, ο οποίος υποχώρησε σε μονοψήφια επίπεδα και στο 9,2% τον Δεκέμβριο, δεν αναμένεται να πείσει την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα να βάλει φρένο στην επιθετικότητα της και άρα στις αυξήσεις επιτοκίων, τουλάχιστον προς το παρόν, σημειώνουν αναλυτές στην «Κ», καθώς στον «αγώνα» της για την τιθάσευση των υψηλών τιμών κινδυνεύει να δράσει καθ' υπερβολήν.

Η επικεφαλής της ΕΚΤ, Κριστίν Λαγκάρντ, κατά τη συνεδρίαση του Δεκεμβρίου είχε δηλώσει ξεκάθαρα πως θα ακολουθήσουν «σημαντικές αυξήσεις» επιτοκίων και μάλιστα της τάξης των 50 μονάδων βάσης, για μεγάλο χρονικό διάστημα. «Το παιχνίδι είναι μακρύ», όπως είχε πει χαρακτηριστικά, καθώς ο πληθωρισμός εξακολουθεί να είναι υπερβολικά υψηλός και θα παραμείνει σε επίπεδα πάνω από τον στόχο για παρατεταμένη χρονική περίοδο. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Δεκεμβρίου, ο ονομαστικός πληθωρισμός θα διαμορφωθεί στο 6,3% το 2023, ενώ δεν αναμένεται να υποχωρήσει στον στόχο (2%) έως και το 2025. Οι προβλέψεις βασίζονται στο ότι οι τιμές του φυσικού αερίου θα κινηθούν στα 124 ευρώ ανά MWh κατά μέσον όρο ολόκληρο το 2023, τη στιγμή που η τιμή του TTF στα μέσα Ιανουαρίου έχει ήδη υποχωρήσει σε επίπεδα πριν από τον πόλεμο στην Ουκρανία και στα 70 ευρώ/MWh, με πτώση 50% από τον Δεκέμβριο.

Οι δηλώσεις των αξιωματούχων της ΕΚΤ τις τελευταίες μέρες και μετά τη

δημοσίευση των στοιχείων για τον πληθωρισμό, δείχνουν πως συνεχίζει να υπάρχει ισχυρή στήριξη εντός του διοικητικού συμβουλίου για σημαντικές αυξήσεις επιτοκίων στις επόμενες συνεδριάσεις. Ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Ισπανίας, Πάμπλο Χερνάντες ντε Κος, δήλωσε ότι «οσκοπεύουμε να συνεχίσουμε να αυξάνουμε σημαντικά τα επιτόκια στις επόμενες συνεδριάσεις», ενώ προειδοποίησε επίσης ότι η δημοσιονομική πολιτική κινδυνεύει να αυξήσει την πληθωριστική πίεση. Ο διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Φινλανδίας, Ολι Ρεν, είπε επίσης ότι τα επιτόκια πρέπει να αυξηθούν «σημαντικά», ενώ και ο Αυστριακός Ρόμπερτ Χόλτσμαν, ένα από τα πιο επιθετικά μέλη του Δ.Σ., είπε ότι «η αποφασιστικότητα της ΕΚΤ δεν θα αλλάξει μέχρι να εξασθενήσει ο πληθωρισμός».

Τι φοβάται η ΕΚΤ

Οι αναλυτές επισημαίνουν πως αν και η αποκλιμάκωση των τιμών της ενέργειας και η συνεχιζόμενη στήριξη των κυβερνήσεων στα νοικοκυριά και στις επιχειρήσεις έχουν οδηγήσει σε μείωση του ονομαστικού πληθωρισμού, αυτό που «φοβάται» κυρίως η ΕΚΤ είναι πως οι υποκείμενες πληθωριστικές πιέσεις παραμένουν ισχυρές. Στο οικονομικό δελτίο που δημοσίευσε την περασμένη εβδομάδα η ΕΚΤ προέβλεπε πως η αύξηση των μισθών, βασικός δείκτης για το πού κατευθύνεται ο πληθωρισμός, θα είναι «πολύ ισχυρή» τα επόμενα τρίμηνα, ενισχύοντας την ανάγκη για περισσότερες αυξήσεις των επιτοκίων.

Παράλληλα, τα καλύτερα από τα α-

ναμενόμενα στοιχεία της οικονομίας δίνουν επίσης άνεση στην ΕΚΤ να συνεχίσει τη σύσφιγξη της νομισματικής πολιτικής. Η Goldman Sachs πραγματοποιεί «στροφή» την περασμένη εβδομάδα τονίζοντας πως δεν βλέπει πλέον ύφεση στην Ευρώπη φέτος, λόγω της πιο ανθεκτικής δυναμικής της ανάπτυξης στα τέλη του 2022, της απότομης μείωσης των τιμών του φυσικού αερίου και του «ανοίγματος» της Κίνας.

Όπως σημειώνει στην «Κ» ο Γιαν βον Γκέρχν, επικεφαλής αναλυτής της Nordea Research, δεν είναι ακόμη σαφές ότι οι πρόσφατες εξελίξεις έχουν αμβλύνει την πίεση στην ΕΚΤ. «Σίγουρα οι τιμές της ενέργειας έχουν υποχωρήσει και ο ονομαστικός πληθωρισμός αφηνιδίασε προς τα κάτω. Όμως οι πιέσεις στον δομικό πληθωρισμό είναι πιο σημαντικές για την ΕΚΤ και αυτός συνεχίζει να εκπλήσσει ανοδικά». Όπως προσθέτει, «πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη ότι εάν η ΕΚΤ πιστεύει ότι απαιτούνται αυστηρότεροι όροι χρηματοδότησης για να τιθασευθεί ο πληθωρισμός, τότε η πτώση αποδόσεων των ομολόγων που έχει σημειωθεί το τελευταίο διάστημα, στην πραγματικότητα αυξάνει την πίεση στην ΕΚΤ να κάνει περισσότερα, όχι λιγότερα».

Ο κίνδυνος

Σημαντικός κίνδυνος, κατά τους αναλυτές, είναι ένα λάθος πολιτικής. Η ΕΚΤ, όπως και η πλειονότητα των αναλυτών, είχε προβλέψει το 2021 πως ο πληθωρισμός θα είναι ένα προσωρινό φαινόμενο. Η ενεργειακή και πληθωριστική κρίση εντάθηκαν, οδηγώντας

την σε ταχεία στροφή πολιτικής και στον ταχύτερο κύκλο σύσφιγξης στην ιστορία της Κεντρικής Τράπεζας, φρενώντας τα επιτόκια από το -0,5% στο +2% μέσα σε πέντε μήνες. «Η ΕΚΤ μπορεί να επιμείνει στη στρατηγική διαχείρισης κινδύνου για περισσότερο από όσο είναι απαραίτητο. Συνεπώς υπάρχει ο κίνδυνος υπερβολικής σύσφιγξης, κάτι που θα επιβαρύνει την ανάπτυξη αργότερα φέτος. Πολλά θα εξαρτηθούν από τα στοιχεία για τον δομικό πληθωρισμό και τους μισθούς τους επόμενους μήνες», τονίζει στην «Κ» ο οικονομολόγος της Oxford Economics, Ολίβερ Ρακό. Όπως σημειώνει στην «Κ» και ο επικεφαλής οικονομολόγος της ING, Κάροτεν Μπρτζέσκι, υπάρχει κίνδυνος η ΕΚΤ να έχει κάνει και πάλι λάθος. «Εάν οι τιμές της ενέργειας παραμείνουν στα σημερινά τους επίπεδα, ο πληθωρισμός θα μπορούσε –ακόμη και προσωρινά– να αγγίξει το 2% φέτος. Θα μειώσουμε τις δικές μας προβλέψεις για τον πληθωρισμό σε περίπου 5,5% αργότερα αυτόν τον μήνα και αυτό εξακολουθεί να βασίζεται σε παραδοχές για τις τιμές της ενέργειας, παρόμοιες με αυτές που είχε η ΕΚΤ τον Δεκέμβριο. Εάν οι τιμές της ενέργειας παραμείνουν στα σημερινά τους επίπεδα, ο πληθωρισμός θα μπορούσε να φθάσει περίπου στο 4% κατά μέσον όρο το 2023», τονίζει ο οικονομολόγος.

Για την ΕΚΤ, αυτό περιπλέκει πολύ τα πράγματα, όπως επισημαίνει ο κ. Μπρτζέσκι. «Τα δημοσιονομικά μέτρα στήριξης αμβλύνουν την κατάσταση, αλλά διατρέχουν επίσης τον κίνδυνο να ενισχύσουν πληθωριστικές πιέσεις,

Η επικεφαλής της ΕΚΤ, Κριστίν Λαγκάρντ, στη συνεδρίαση του Δεκεμβρίου είχε δηλώσει πως θα ακολουθήσουν «σημαντικές αυξήσεις» επιτοκίων και μάλιστα της τάξης των 50 μονάδων βάσης, για μεγάλο χρονικό διάστημα.

όπως συνέβη και στις ΗΠΑ με τις επιδοτήσεις για την COVID». Αυτός είναι ο λόγος, όπως εκτιμά, που η ΕΚΤ θα προχωρήσει σε αύξηση των επιτοκίων τον Φεβρουάριο κατά 50 μ.β., ωστόσο ο Μάρτιος θα είναι πιο δύσκολος, καθώς σε αυτή τη συνεδρίαση θα δοθούν και οι νέες προβλέψεις για ΑΕΠ και πληθωρισμό. «Εάν οι τιμές της ενέργειας παραμείνουν ως έχουν, η ΕΚΤ θα πρέπει να αναθεωρήσει προς τα κάτω τις προβλέψεις της για τον πληθωρισμό», εκτιμά ο οικονομολόγος της ING.

Υπερεκτίμηση

Υπάρχει βεβαίως η πιθανότητα η ΕΚΤ να υπερεκτιμά τώρα τον πληθωρισμό, σημειώνει και ο Βον Γκέρχν της Nordea Research, ωστόσο κατά τον ίδιο ο πληθωρισμός θα μπορούσε εύκολα να αποδειχθεί επιμνος, γεγονός που αποτελεί αξιοσημείωτο κίνδυνο ειδικά στη Ζώνη του Ευρώ, όπου η οικονομία δεν είναι τόσο δυναμική όσο στις ΗΠΑ και να παραμείνει πάνω από τον στόχο της ΕΚΤ για πολύ περισσότερο.

Στροφή

Σημιώνοντας μια, εκ πρώτης όψεως τουλάχιστον, στροφή στην παραδοσιακή στάση της Γερμανίας, οι Γερμανοί Σοσιαλδημοκράτες και μαζί τους ο Γερμανός καγκελάριος, Ολαφ Σολτς, καλούν την Ε.Ε. «να εξετάσει εποικοδομητικά και πρόσθετα μέσα κοινής χρηματοδότησης», ώστε να μπορέσουν τα κράτη-μέλη να ανταγωνιστούν την πολιτική επιδοτήσεων των ΗΠΑ και να στηρίξουν τις βιομηχανίες τους.

Οργή

Ειμνάνως εξοργισμένος με την Ουάσιγκτον, την οποία κατηγορεί ότι καλεί τις ευρωπαϊκές εταιρείες να εγκαταλείψουν την Ευρώπη, ο Βέλγος πρωθυπουργός, Αλεξάντερ ντε Κρο, τόνισε ενώπιον πολιτικής ομάδας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ότι αμετάκλητα πως ξεχάσαμε τον αντίκτυπο που θα έχει στην Ευρώπη, αλλά ξέρουν πάρα πολύ καλά τι αντίκτυπο θα έχει».

Σε άλλη ρότα

Τηρώντας μάλλον συντηρητική στάση και επίμονα προσπλωμένοι στην πολιτική της Ε.Ε. κατά των κρατικών ενισχύσεων, η επιτροπή Ανταγωνισμού, Μαργκρέτε Βεστάγκερ, αντέκρουσε τις προτάσεις του επιτρόπου Εννιαίας Αγοράς για ενίσχυση στις ευρωπαϊκές βιομηχανίες, τονίζοντας πως «δεν οικοδομείς ανταγωνιστικότητα με επιδοτήσεις».

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Το κοκτέιλ κρίσεων αλλάζει την Ευρώπη

Αναζητούνται επειγόντως ευρωπαϊκά αντίμετρα στις επιδοτήσεις - μαμούθ των βιομηχανιών από τις ΗΠΑ

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Εχει επικριθεί για την ακαμψία της, τα αργά ανακλαστικά της, τις αγκυλώσεις της και την καθήλωσή της σε θέσφατα και δόγματα που την εμποδίζουν να αντιδράσει εγκαίρως και αποτελεσματικά. Επανελημμένως έχει μείνει πίσω σε σχέση με την υπερδύναμη με δική της υπαιτιότητα και έχει δεχθεί την κριτική ότι κάνει «πολύ λίγα, πολύ αργά». Την τελευταία τριετία, όμως, το κοκτέιλ κρίσεων που εγκαίνιασε η πανδημία για να ακολουθήσει το έμφραγμα στην εφοδιαστική αλυσίδα, ο πληθωρισμός, η ενεργειακή κρίση και η κλιματική κρίση φέρνουν την Ε.Ε. προ εξαναγκαστικών συνθηκών και την εξωθούν σε θεμελιώδη αναθεώρηση των πολιτικών της σε πολλά επίπεδα. Από τις χρεώσεις που έχει ε-

πβάλει στους τεχνολογικούς κολοσσούς για τα δίκτυα τηλεπικοινωνιών μέχρι τη στροφή στην πυρηνική ενέργεια και από την πρώτη έκδοση κοινού χρέους και το Ταμείο Ανάκαμψης, την αναστολή των κανόνων δημοσιονομικής πειθαρχίας και των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, αλλά και την παρατεταμένη συζήτηση για οριστική χαλάρωσή τους, όλα κατατείνουν σε μια κυοφορούμενη αλλαγή της Ε.Ε. Μια αλλαγή που ίσως και πάλι καθυστερήσει, καθώς οι αντιστάσεις παραμένουν, αλλά τείνει να έχει πολύ περισσότερους υποστηρικτές από αντιπάλους.

Την επικείμενη αλλαγή σηματοδοτεί και πάλι, όπως ακριβώς συνέβη και στα βήθη της πανδημίας, η κίνηση που ετοιμάζει η, καλώς ή κακώς, ντε φάκτο ηγετική δύναμη της Ε.Ε. Γερμανία, σε

Ο Ολαφ Σολτς ετοιμάζεται να προτείνει στην Ε.Ε. να εξεταστούν μέσα κοινής χρηματοδότησης για τη στήριξη των επιχειρήσεων.

σχέση με τη στήριξη των ευρωπαϊκών βιομηχανιών για τη στροφή τους στην πράσινη παραγωγή. Μέσα στην εβδομάδα διέρρευσε σε διεθνή ΜΜΕ ότι ο Γερμανός καγκελάριος Ολαφ Σολτς και το κόμμα των Σοσιαλδημοκρατών ετοιμάζονται να ζητήσουν από την Ε.Ε. να παρουσιάσει νέα χρηματοδοτικά εργαλεία και να εξετάσει «εποικοδομητικά αλλά και πρόσθετα μέσα κοινής χρημα-

τοδότησης», ώστε να μπορέσουν τα κράτη-μέλη να ανταγωνιστούν επί ίσοις όροις τις αμερικανικές βιομηχανίες που θα επιδοτούνται από την Ουάσιγκτον. Εν ολίγοις, το Βερολίνο ετοιμάζεται να ζητήσει όχι μόνον ανοχή στις κρατικές ενισχύσεις, αλλά ευθεία χρηματοδότηση από την Ε.Ε. Πέραν των εθνικών κονδυλίων και μιλάει για την ανάγκη «μιας ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας βιομηχανικών επενδύσεων» με μέριμνα για όσα κράτη έχουν στενότερους προϋπολογισμούς. Η αναμενόμενη κίνηση του Βερολίνου αντανακλά την εντεινόμενη ανησυχία της Ε.Ε. πως η κυβέρνηση Μπάιντεν θα κωφεύσει στα αιτήματά της και δεν θα τροποποιήσει το επενδυτικό σχέδιο των 370 δισ. δολ. Το επίμαχο σχέδιο της Ουάσιγκτον έχει προκαλέσει συναγερμό στις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες, καθώς

προβλέπει επιδοτήσεις στις πράσινες τεχνολογίες όταν αυτές αφορούν παραγωγή εντός Αμερικής και θέτει ουσιαστικά σε ανταγωνιστικό μειονέκτημα τις ευρωπαϊκές βιομηχανίες. Ή, όπως την κατηγόρησε εξοργισμένος ο Βέλγος πρωθυπουργός εντός της εβδομάδας, τις δελεάζει για να εγκαταλείψουν την Ευρώπη και να επενδύσουν στην υπερδύναμη. Και όλα αυτά ενώ η Γηραιά Ηπειρος διέβλεπε ήδη τον κίνδυνο αποβιομηχανίωσης της εξαιτίας της ενεργειακής κρίσης, που έχει φέρει εμβληματικές βιομηχανίες της στα όριά τους, με αποτέλεσμα κάποιες είτε να δρομολογούν ήδη είτε να σχεδιάζουν να κλείσουν μονάδες τους στην Ευρώπη και να μεταφέρουν μέρος της παραγωγής τους στις ΗΠΑ ή σε χώρες της Ασίας, όπου είναι μικρότερο το κόστος της ενέργειας.

Γερμανία και Γαλλία υπέρ των κρατικών ενισχύσεων

Το ευρώς και η κλίμακα της μεταβολής που κυοφορείται στην Ε.Ε. θα φανεί εν μέρει στα σχέδια που αναμένεται να παρουσιάσει η πρόεδρος της Κομισιόν στο Νταβός. Οι όποιες αντιστάσεις στους κόλπους της Ε.Ε. ενδέχεται να προέλθουν, βέβαια, και από χώρες δογματικά προσπλωμένες στη δημοσιονομική πειθαρχία αν και είναι εξίσου πιθανόν να επηρεαστούν από το Βερολίνο. Γιατί είναι γεγονός ότι μέχρι την πανδημία η Γερμανία ήταν η μόνιμη πηγή άρνησης, αλλά η πρόταση που ετοιμάζει τώρα το Βερολίνο ουσιαστικά συνάδει με εκείνο που επιδιώκει ο επιτροπος Εννιαίας Αγοράς, Τιερί Μπρε-

τόν, με τη στήριξη του επιτρόπου Οικονομικών, Πάολο Τζεντιλόνι: τη διάθεση χρημάτων από τα κεφάλαια της Ε.Ε. για την οικονομική στήριξη των ευρωπαϊκών βιομηχανιών των 27 κρατών-μελών.

Είναι σαφές πως διαμορφώνεται συναίνεση για μια συντονισμένη σε ευρωπαϊκό επίπεδο αλλά και ταχύτατη αντίδραση, όπως τουλάχιστον δήλωσε ο επιτροπος Εννιαίας Αγοράς μετά τη συνάντηση που είχε μέσα στην εβδομάδα με τους πρωθυπουργούς του Βελγίου, της Γαλλίας, της Ισπανίας και της Πολωνίας. Ακόμη και η επιτροπος Ανταγωνισμού, Μαργκρέτε Βεστάγκερ,

έχει τηρήσει πιότερος τόνους τελευταία σε ό,τι αφορά τις αντιρρήσεις στις κρατικές ενισχύσεις. Όπως σχολίαζε μέσα στην εβδομάδα το Politico, η Δανή επιτροπος μάλλον συνειδητοποιεί ότι ο επιτροπος Εννιαίας Αγοράς, Τιερί Μπρετόν, που προωθεί τις πλέον ρηξέλευθες αλλαγές και πιέζει για αλλαγή στο καθεστώς των κρατικών ενισχύσεων, έχει τη στήριξη της Γαλλίας και της Γερμανίας. Οι εύλογες ενστάσεις που παραμένουν αφορούν το ενδεχόμενο μια τέτοια πολιτική να μεταφέρει επενδύσεις από τα μικρότερα και οικονομικά ασθενέστερα στα μεγαλύτερα και πλουσιότερα κράτη-μέλη της Ε.Ε. Εντός του

Ιανουαρίου πρόκειται, άλλωστε, να υποθεθεί η Κομισιόν τους αναθεωρημένους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις.

Η αναθεώρηση των μέχρι προσφάτως αυστηρών κανόνων αποτελεί προϊόν μακράς περιόδου έμπρακτης αναθεώρησής τους υπό την αδήριτη ανάγκη που δημιουργήσε η πανδημία όταν οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις φοβήθηκαν πως οι βιομηχανίες τους θα αποτελέσουν εύκολη λεία των κρατικά επιδοτούμενων βιομηχανιών της Κίνας. Την ίδια ανάγκη επέτεινε, άλλωστε, ο πόλεμος στην Ουκρανία, καθιστώντας εκτός τόπου και χρόνου την απαγόρευση κατά των κρα-

τικών ενισχύσεων. Και μόνο στη διάρκεια του περασμένου έτους η Κομισιόν ενέκρινε με συνοπτικές διαδικασίες 170 αιτήματα κρατών-μελών για χορήγηση επείγουσας κρατικής ενίσχυσης και τα οποία έφτασαν στο 540,2 δισ. ευρώ. Τη μερίδα του λέοντος έχει, βέβαια, πάρει η Γερμανία, που είχε υποβάλει και σχεδόν τα μισά από το σύνολο των σχετικών αιτημάτων, αλλά και η Γαλλία με περίπου το 30% των αιτημάτων. Το καλοκαίρι αναμένεται το Ταμείο Ευρωπαϊκής Εθνικής Κυριαρχίας που σχεδιάζει η πρόεδρος της Κομισιόν και έχει αναφερθεί σε αυτό από τον Σεπτέμβριο.

Ο Τιερί Μπρετόν πρωταγωνιστεί σε μια ενεργή ευρωπαϊκή βιομηχανική πολιτική

Εως ένα βαθμό οι αλλαγές που δρομολογούνται στην Ε.Ε. επιταχύνονται χάρη στην αποφασιστικότητα με την οποία τις προωθεί ο επιτροπος Εννιαίας Αγοράς, Τιερί Μπρετόν, που, όπως επισημαίνει σε εκτενές ρεπορτάζ του το Politico, έχει μια ιδιосυγκρασία σχεδόν ξένη στα αργά ανακλαστικά της Ε.Ε. Πολλοί τον θεωρούν το αντίδοτο στην υπερβολικά γερμανική ιδιосυγκρασία της προέδρου της Κομισιόν. Η δυναμική παρέμβαση του φάνηκε με την περιδεία που πραγματοποιήσε μέσα στην εβδομάδα σε πολλές ευρωπαϊκές πρωτεύουσες για να διασφαλίσει υποστήριξη

σε μια ενεργή ευρωπαϊκή βιομηχανική πολιτική και στη χρήση ευρωπαϊκών κονδυλίων για τη στήριξη των ευρωπαϊκών βιομηχανιών.

Στο σχετικό δημοσίευμα το Politico σκιαγραφεί την προσωπικότητα του επιτρόπου ως του ανθρώπου που έχει κινήσει τους μηχανισμούς για να θωρακίσει τις ευρωπαϊκές βιομηχανίες τόσο από την ακρίβεια της ενέργειας όσο και από τον νέο προστατευτισμό των ΗΠΑ. Και παράλληλα είναι ο ίδιος που προωθεί την καθαρή τεχνολογία και προσπαθεί να διασφαλίσει τις πρώτες ύλες για τις ευρωπαϊκές βιομηχανίες. Πράγματι ο

Μπρετόν τα έχει βάλει με μια από τις «ιερές αγελάδες» της Ευρώπης, τους κανόνες κατά των κρατικών ενισχύσεων, προκαλώντας την ενόχληση της επιτρόπου Ανταγωνισμού. Το Politico αναφέρει, διασφαλίζουν πως οι απόψεις τους θα σταλούν στη γενική διεύθυνση Ανταγωνισμού, στην οποία προεδρεύει η κ. Βεστάγκερ. Με τον Μπρετόν επιτροπο Εννιαίας Αγοράς, η Ε.Ε. ύψωσε το ανάστημά της στους τεχνολογικούς κολοσσούς της Σίλικον Βάλεϊ. Ήταν χαρακτηριστική η παρέμβασή του το φθινόπωρο, όταν ο Ελον Μασκ είχε εξαγοράσει το Twitter και βομβάρδιζε τους χρήστες

Εσωτερικής Αγοράς, της οποίας είναι επικεφαλής. Σε συνάντηση Ευρωπαίων διπλωματών, εκπρόσωπος της Κομισιόν αναγκάστηκε να διορθώσει την επιστολή ζητώντας από τις πολιτικές ηγεσίες να διασφαλίσουν πως οι απόψεις τους θα σταλούν στη γενική διεύθυνση Ανταγωνισμού, στην οποία προεδρεύει η κ. Βεστάγκερ. Με τον Μπρετόν επιτροπο Εννιαίας Αγοράς, η Ε.Ε. ύψωσε το ανάστημά της στους τεχνολογικούς κολοσσούς της Σίλικον Βάλεϊ. Ήταν χαρακτηριστική η παρέμβασή του το φθινόπωρο, όταν ο Ελον Μασκ είχε εξαγοράσει το Twitter και βομβάρδιζε τους χρήστες

του με μηνύματα όπως «το πουλί πετάει ελεύθερα». Τότε ο επιτροπος προειδοποίησε τον αυτάρεσκο επιχειρηματία ότι στην Ευρώπη μπορεί να πετάξει «μόνο με τους δικούς μας κανόνες».

Κατά καιρούς προκαλεί αντιδράσεις, όπως πέρυσι, όταν ανησυχούσε τους υποστηρικτές των φιλικών προς το περιβάλλον πολιτικών, αφήνοντας να εννοηθεί πως ήταν πιθανή μια στροφή 180 μοιρών στην ευρωπαϊκή πολιτική για τα ρυπογόνα οχήματα. Επέπληξε τον Γερμανό καγκελάριο γιατί κινήθηκε αυτόνομα και όχι ως μέλος της Ε.Ε. με την επίσκεψή του στην Κίνα, ενώ ά-

σκησε πείσεις για μια άκρως αμφιλεγόμενη ένταξη της πυρηνικής ενέργειας στις λεγόμενες πράσινες μορφές ενέργειας. Χωρίς να μπορεί να θεωρηθεί τετελεσμένο, σίγουρα η Ε.Ε. αντιμετωπίζει την πυρηνική ενέργεια με άλλη ματιά και χώρες όπως η Γερμανία και η Βρετανία παρατηρούν τη ζωή των αντιδραστήρων τους ως μερική λύση στην ενεργειακή κρίση. Και τέλος, ο επιτροπος Εννιαίας Αγοράς προωθεί στρατηγικές σημασίας για την Ε.Ε. συμμάχες για την παραγωγή μπαταριών και για το νέφος στο Ιντερνέτ ή για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο.

Φορολογικός οδηγός για το 2023 - Κύπρος

Ο οδηγός είναι διαθέσιμος στην αγγλική γλώσσα

ΑΝΑΛΥΣΗ

*Η κρίση, ευκαιρία
για ενεργειακή μετάβαση*

Της **ΛΙΑ ΣΤΟΥΚΣ / THE NEW YORK TIMES***

Πέρσι ήταν η αρχή μιας πράσινης μετάβασης. Επί σχεδόν μισόν αιώνα, ο κόσμος μιλούσε για τη διακοπή του εθισμού του στα ορυκτά καύσιμα. Ωστόσο, χρόνο με το χρόνο, παραμένουμε προσκολλημένοι στο ίδιο παλιό, βρώμικο ενεργειακό σύστημα. Οι συνέπειες αυτές της καθυστέρησης είναι μηροστά μας και η κλιματική κρίση παραβιάζει την πόρτα μας. Οι ακραίες βροχοπτώσεις στο Πακιστάν επηρέασαν περισσότερους από 33 εκατομμύρια ανθρώπους φέτος, ενώ ορισμένες κοινότητες μετατράπηκαν σε λίμνες. Στη Φλόριδα των ΗΠΑ ο τυφώνας «Ιαν» προκάλεσε ζημιές άνω των 50 δις. δολαρίων, καθιστώντας τον τον δεύτερο πιο ακριβό τυφώνα στην ιστορία της χώρας. Στις δυτικές Ηνωμένες Πολιτείες η μολοσία άδειασε τις δύο μεγαλύτερες δεξαμενές της χώρας σχεδόν κατά τα τρία τέταρτα. Κάνοντας μια αναδρομή στα τελευταία 10 χρόνια, μπορεί να διαπιστώσουμε ότι το 2022 ήταν ένα σημείο καμπής. Οι νέες πολιτικές στις Ηνωμένες Πολιτείες και στην Ευρώπη και οι εκλογές στην Αυστραλία και στη Βραζιλία δημιουργούν ώθηση για στροφή προς την καθαρή ενέργεια. Αν η απομάκρυνση από τη ρυπογόνο ενέργεια είναι σαν την αλλαγή της διαδρομής ενός γιγαντιαίου πλοίου, τότε το 2022 θα μπορούσε να είναι η χρονιά που οι παγκόσμιοι ηγέτες άρχισαν να αλλάζουν τη ρότα του.

Μια ενεργειακή μετάβαση ακούγεται ομαλή και συνταραγμένη. Αλλά μέσα σε ένα χρόνο με έναν βίαιο πόλεμο, που ανατράξε τις παγκόσμιες αγορές ενέργειας, μάθαμε ότι δεν πρόκειται να συμβεί με αυτόν τον τρόπο η αλλαγή, αλλά θα αποβεί μια διαδρομή ανώμαλη και ενεργειακά τραχιόδοξη. Αν κοιτάξουμε τις περιόδους κατά τις οποίες το ενεργειακό σύστημα άλλαζε δραματικά, είτε το 1979 είτε το 2022, υπάρχει ένα σαφές μοτίβο κι αυτό είναι η κρίση. Όταν οι ενεργειακοί προμηθευτές σπατίζουν κι οι τιμές των ορυκτών καυσίμων εκτινάσσονται σε δυσθεώρητα ύψη, οι κυβερνήσεις αντιδρούν. Οι απαντήσεις μπορεί να είναι ένας πρόχειρος επίδοσης, δηλαδή το να μειώσουν

τις τιμές βραχυπρόθεσμα, χωρίς όμως να κάνουν όσα απαιτούνται για να απεξαρτηθούν από την ρυπογόνο ενέργεια. Ισως να μπορούσαν να κάνουν κάτι σαν μια πολύ μεγάλη χειρουργική επέμβαση, αλλάζοντας ριζικά την ενεργειακή υποδομή. Είναι οι τελευταίες αλλαγές που μετράνε πραγματικά, γιατί είναι πιο δύσκολο να ανατραπούν. Επειδή από τριάντα και πλέον χρόνια απαιτείται χημένων προσπάθειών το Κογκρέσο των ΗΠΑ ψήφισε μια σειρά από νομοσχέδια για το κλίμα, τα οποία στοχεύουν ακριβώς σε αυτές τις υποδομές. Ο σημαντικότερος νόμος, εκείνος για την αποπλημάκωση του πληθωρισμού, προβλέπει επενδύσεις σχεδόν 370 δις. δολαρίων σε πράσινους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας. Μεγάλο μέρος της χρηματοδότησης θα ρέει μέσω α-περιόριστων φοροαπαλλαγών στα νοικοκυριά για τα πάντα, από ηλεκτρικά οχήματα και ηλιακούς συλλέκτες έως αντλίες θερμότητας, που λειτουργούν με ηλεκτρική ενέργεια και όχι με φυσικό αέριο. Αρχικά, φαίνονταν ότι αυτό το πακέτο θα αποτύγχανε να περάσει από τη γραμμή του τεταρτισμού. Τελικά, οι υψηλές τιμές τις ενέργειας δημιούργησαν τις προϋποθέσεις για δράση. Σύμφωνα με μια εκτίμηση, οι αυξήσεις των τιμών των ορυκτών καυσίμων ευθύνονται για το 41% του πληθωρισμού στις Ηνωμένες Πολιτείες. Ο νόμος θα είναι επίσης δύσκολο να ανατραπεί, ακόμα κι αν οι Ρεπουμπλικάνοι έχουν μια ευκαιρία να κυβερνήσουν στο μέλλον, επειδή δημιουργεί καλοπληρωμένες θέσεις εργασίας στην Αμερική. Ιδιωτικές εταιρείες έχουν επενδύσει πέραν των 100 δις. δολαρίων σε ηλεκτρικά οχήματα, υποδομές φόρτισης και ηλιακή ενέργεια. Αλλωστε, πολλές νέες θέσεις εργασίας θα υπάρξουν σε ρεπουμπλικανικές πολιτείες και περιφέρειες. Τέλος, σε εκδήλωση της BMW τον Οκτώβριο, ο γεροϋσταθής Λίντσεϊ Γκράχαμ της Νότιας Καρολίνας είπε ότι η πολιτεία του «θα γίνει το Ντιτρόιτ του μεταριών».

* Η κ. Λία Στόουκς είναι πολιτική επιστήμων, λέκτωρ στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας.

Αγγίζει τα 1.900 δολ. η ουγγιά, ορατό το ενδεχόμενο να εκτοξευθεί στα 2.000 δολ.

Σε ανοδοτική πορεία που θυμίζει τα άλμα του 2020 έχει περάσει η τιμή του χρυσού εδώ και δύο μήνες, καθώς το λαμπρότερο των πολλαπλών μεταλλών έχει σημειώσει ανόδου 15% από τις αρχές Νοεμβρίου. Η τιμή του αγγίζει τα 1.900 δολάρια η ουγγιά και είναι στο υψηλότερο επίπεδο που έχει σημειωθεί από τον Απρίλιο του παρασμένου έτους. Η ανοδοτική του πορεία των τελευταίων δύο μηνών σηματοδοτείτη την καλύτερη επίδοση που έχει καταγραφεί από το 2020, όταν η πανδημία προκάλεσε τεκτονικούς κραδασμούς στις αγορές ανά τον κόσμο οδηγώντας το παραδοσιακά ασφαλές καταφύγιο στα 2.000 δολάρια η ουγγιά. Ο παράγοντας που τον δίνει μεγάλη

Ο παράγοντας που δίνει μεγάλη ώθηση στον χρυσό είναι η προσδοκία της αγοράς για ηπιότερες κινήσεις της Fed στο κόστος δανεισμού.

ώθηση αυτή τη φορά είναι η προσδοκία της αγοράς ότι τα πρώτα σπράμαδα αποκλιμάκωσης του πληθωρισμού στην υπερδύναμη και κάποια αποδυνάμωση της αμερικανικής αγοράς εργασίας θα οδηγήσουν την ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ σε ηπιότερες κινήσεις.

Αναλυτές της αγοράς εκτιμούν μά-
λιστα πως αν τα στοιχεία για τα δο-
θέντα σήμα στα δημοσιότητα εφ-
φανίζουν υποχώρηση του πληθωρι-
σμού, θα αναβρύνουν όσους προ-
βλέπουν ήπιες κινήσεις της Fed και
η τιμή του χρυσού μπορεί να υπερβεί
τα 1.900 δολάρια η ουγγιά. Και δεν
λείπουν εκείνοι που εκτιμούν ότι αρ-
νς στιγμής έχει ήδη βρεθεί σε αυτό
το επίπεδο, είναι ορατό στον ορίζοντα
το ενδεχόμενο να εκτοξευθεί η τιμή

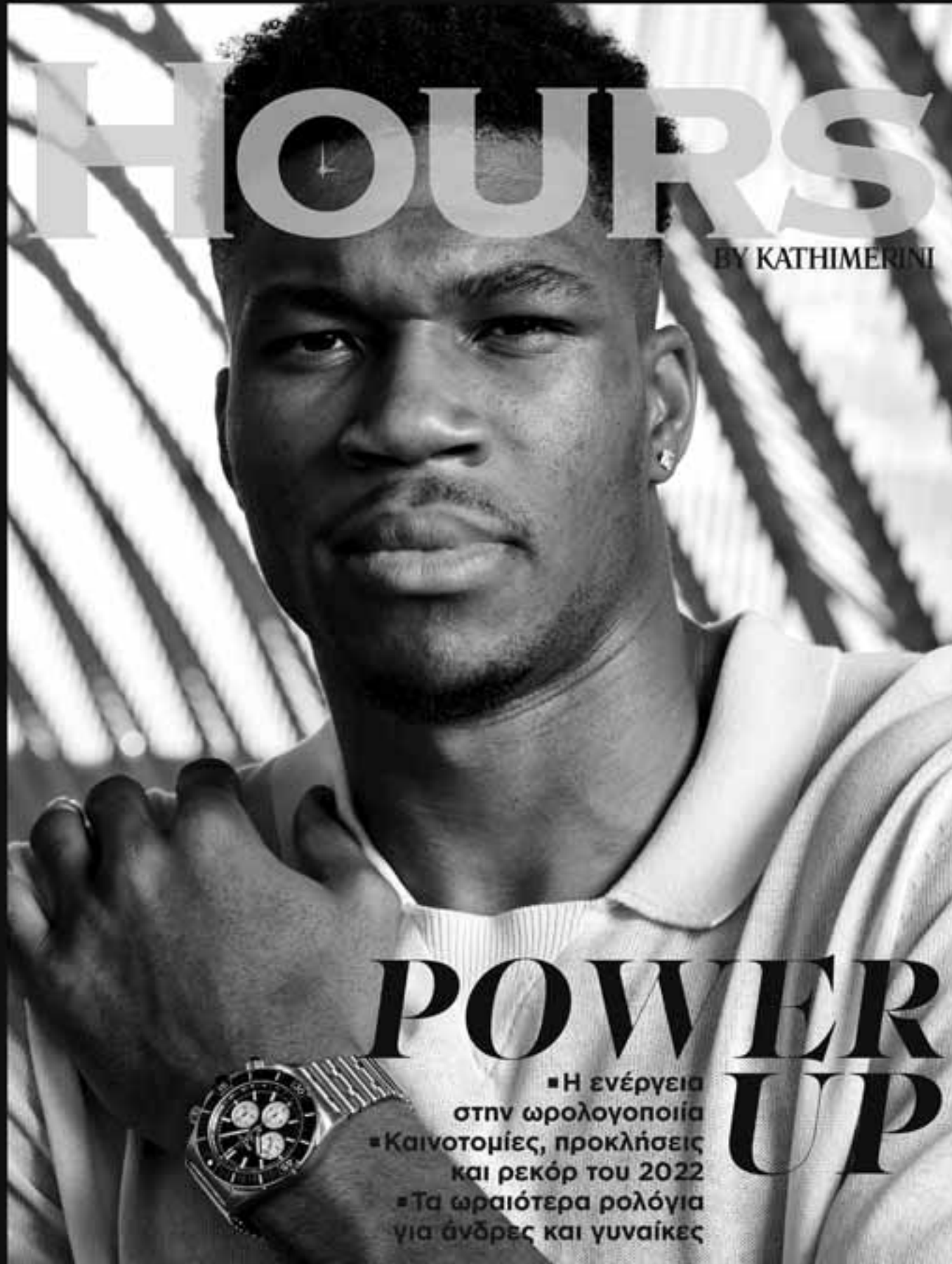
Η τιμή του χρυσού έχει καταγράψει άνοδο 15% από τις αρχές Νοεμβρίου και είναι στο υψηλότερο επίπεδο που έχει σημειώσει από τον Απρίλιο του περασμένου έτους.

του χρυσού και πάλι στις 2.000 η ουγγιά. Τα υψηλά επιτόκια καθιστούν τον χρυσό λιγότερο ελκυστικό ως επένδυση επειδή σε αντίθεση με τα ομόλογα, το πολύτιμο μέταλλο δεν προσφέρει αποδόσεις. Όπως, άλλωστε, εμπομαίνονται αναλυτές της αγοράς που μίλησαν για το θέμα στους Financial Times, αν η Federal Reserve προχωρήσει σε περαιτέρω αυξήσεις

επιτοκίων αλλά με ρυθμούς χαμηλότερους σε σύγκριση με άλλες κεντρικές τράπεζες όπως, για παράδειγμα, σε σύγκριση με την ΕΚΤ, ενδέχεται να δεχθεί πιέσεις στο δολάριο που έχει γνωρίσει μεγάλη άνοδο φέτος. Όταν όμως αποδυναμώνεται το δολάριο, παίρνουν ώθηση οι τιμές των εμπορευμάτων, συμπεριλαμβανομένου του χρυσού, καθώς καθίστανται λι-

γότερο ακριβιά εκτός ΗΠΑ. Στη διάρκεια του περασμένου έτους οι τιμές του χρυσού υποχώρησαν σημαντικά από τον Μάρτιο και μετά, οπότε είχαν σημειώσει μεγάλη άνοδο. Αιτία ήταν οι συντονισμένες κινήσεις των κεντρικών τραπεζών ανά τον κόσμο, που αύξησαν επανειλημμένως το κόστος του δανεισμού για να ανακόψουν την επάταχση του πληθωρισμού.

Παράλληλα, όμως, την υποχώρησης της τιμής του χρυσού προκάλεσε η άνοδος του δολαρίου που ενισχύονταν επί μύνης, αντανακλώντας την ισχύ της αμερικανικής οικονομίας. Το αποτέλεσμα ήταν να μειωθεί το ενδιαφέρον των επενδυτών για τον χρυσό, με τη ζήτηση για το μέταλλο να έχει υποχωρήσει για δεύτερο συναπτό έτος. Σύμφωνα με το Παγκόσμιο Συμβούλιο Χρυσού, το περασμένο έτος οι επενδυτές πούλησαν τίτλους που στήριζον από την κατοχή χρυσού αξίας 3 δις. δολαρίων. Μείωσαν, έτσι, κατά 3,4% την αξία των συνολικών τοποθετήσεων σε χρυσό που στα τέλη Δεκεμβρίου έφτανε σε παγκόσμιο επίπεδο στα 202,7 δις. δολάρια. Μιλώντας στους Financial Times, αναλύτες της αγοράς εκφράζουν την εκτίμησή ότι και πάλι οι τιμές του χρυσού παραμένουν σε συγκριτικά υψηλά επίπεδα, δεδομένου του πόσο γρήγορα έχει αυξήσει τα επιτόκια η αμερικανική κεντρική τράπεζα. Ανάμεσα στους παραγόντες που έχουν κρατήσει συγκριτικά ψηλά την τιμή του χρυσού, είναι οι εκτεταμένες αγορές του μέταλλου από κεντρικές τράπεζες αλλά και η αυξημένη ζήτηση από μικροεπενδυτές που στράφηκαν στον χρυσό καθώς υποχωρούσαν ταχύτατα οι μετοχές των εταιρειών υψηλής τεχνολογίας και τα κρυπτονομίσματα. Η Λαϊκή Τράπεζα της Κίνας, για παράδειγμα, ανακοίνωσε πριν μερικές ημέρες τον Δεκέμβριο αγόρασε 30 τόνους χρυσού, ενώ τον Νοέμβριο είχε αγοράσει 32 τόνους.

KYPIAKH
22/01

Οι ΗΠΑ ενδέχεται να αποφύγουν την ύφεση το 2023

Σημάδια αντοχής και για τις οικονομίες της Βρετανίας και της Γερμανίας

Ακροβατούν οι μεγάλες οικονομίες, των ΗΠΑ, της Βρετανίας και της Γερμανίας καθώς «φλερτάρουν» από καιρό με την ύφεση, αλλά προς το παρόν φαίνεται όλες να την αποφεύγουν. Υπάρχουν βάσιμες ενδείξεις ότι οι ΗΠΑ μπορούν να αποφύγουν την ύφεση τη χρονιά αυτή και να επιτύχουν «ομαλή προσέγγιση» της αμερικανικής οικονομίας. Την εκτίμηση αυτή εξέφρασε η επικεφαλής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) Κρισταλίνα Γκεοργκίεβα. Μιλώντας σε δημοσιογράφους, η κ. Γκεοργκίεβα τόνισε ότι η αγορά εργασίας στις ΗΠΑ παραμένει ανθεκτική και η καταναλωτική ζήτηση δυνατή παρά τις πρόσφατες αυξήσεις στα επιτόκια για την καταπολέμηση του πληθωρισμού. Όπως είπε η ίδια, καταγράφεται μια μείωση στην υπερκαταπόληση προϊόντων, που εξωθούν σε ανοδικά τις τιμές, ενώ επιστρέφει η ζήτηση υπηρεσιών και υπάρχουν περισσότερο διαφοροποιημένες πηγές ανάπτυξης στην αμερικανική οικονομία.

Οι εξελίξεις αυτές «παρέχουν αρκετούς λόγους για να περιμένει κανείς ότι οι ΗΠΑ θα μπορούσαν να αποφύγουν την οικονομική ύφεση», δήλωσε η Γκεοργκίεβα στη διάρκεια της πρώτης συνέντευξης Τύπου που έδωσε για το 2023. «Πράγματι, θα μπορούσα να πω ότι σε τεχνικούς όρους οι ΗΠΑ βρίσκονται ήδη σε ύφεση, αλλά θα είναι μια πολύ ήπια ύφεση». Όπως υπογράμμισε, ο καθορι-

σμός περιόδων οικονομικής ύφεσης αποτελεί συχνά το αντικείμενο έντονων συζητήσεων, αλλά η ίδια δήλωσε πως τείνει προς ένα σενάριο ομαλής προσέγγισης για τις ΗΠΑ. Το ΔΝΤ πρόβλεψε τον Οκτώβριο ότι η ανάπτυξη του αμερικανικού ΑΕΠ για το 2023 θα περιοριστεί στο 1%, ενώ την εκτίμηση αυτή θα επικαιροποιήσει αυτό τον μήνα. Η Παγκόσμια Τράπεζα, άλλωστε, εξέφρασε την εκτίμηση στις αρχές της εβδομάδας ότι η ανάπτυξη της αμερικανικής οικονομίας θα καταγραφεί στο 0,5% για το 2023.

Υπάρχουν ενδείξεις ότι οι ΗΠΑ μπορούν να επιτύχουν «ομαλή προσέγγιση της αμερικανικής οικονομίας», εκτίμησε η επικεφαλής του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, Κρισταλίνα Γκεοργκίεβα, σημειώνοντας ότι η αγορά εργασίας στις ΗΠΑ παραμένει ανθεκτική και η καταναλωτική ζήτηση δυνατή, παρά τις αυξήσεις στα επιτόκια για την καταπολέμηση του πληθωρισμού.

Στο σύνολο του 2022, το γερμανικό ΑΕΠ αυξήθηκε 1,9%, διαψεύδοντας, προς το παρόν τουλάχιστον, τις απαισιόδοξες προβλέψεις πως θα είχε ήδη διολισθήσει σε ύφεση.

χάρη στην αύξηση που σημειώθηκε στο διαθέσιμο εισόδημα και η οποία λειτούργησε προστατευτικά έναντι του πληθωρισμού». Ο ίδιος προσέθεσε πως η βιομηχανία απεδείχθη επίσης ισχυρότερη από όσο είχε εκτιμηθεί με σημαντικό τον ρόλο των αυτοκινητοβιο-

μηχανιών. Η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οικονομία είχε αρχίσει το περασμένο έτος με μεγάλες προσδοκίες για ραγδαία ανάκαμψη μετά δύο χρόνια περιορισμών κατά της πανδημίας, καθώς αναμενόταν πως η ζήτηση θα ήταν ισχυρή και το ΑΕΠ θα εκτοξευόταν κατά 4%. Μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, όμως, η Γερμανία ήρθε αντιμέτωπη με τη δυσάρεστη πραγματικότητα ότι το επιχειρηματικό της μοντέλο χρειάζεται πλήρη αναθεώρηση αφού βασίζονταν στις φθηνές προμήθειες ρωσικού φυσικού αερίου. Ο Γερμανός καγκελάριος κατόρθωσε να βρει εναλλακτικούς προμηθευτές ενέργειας και οι γερμανικές επιχειρήσεις αναθεώρησαν τις εφοδιαστικές αλυσίδες τους, αφού ορισμένες βιομηχανίες αναγκάστηκαν να αναστείλουν την παραγωγή τους στην αρχή του πολέμου. Πρέ-

πει, ωστόσο, να γίνουν ακόμη πολλά καθώς, όπως τονίζει η Ρουθ Μπραντ, επικεφαλής της ομοσπονδιακής στατιστικής υπηρεσίας, «παρά την ενεργειακή κρίση και τον πληθωρισμό η γερμανική οικονομία άντεξε μεν αλλά σε σύγκριση με τις άλλες ευρωπαϊκές οικονομίες είναι μάλλον εκείνη που σημείωσε τη μικρότερη ανάπτυξη». Στο μεταξύ, η οικονομία της Βρετανίας παρουσίασε απροσδόκητα ανάπτυξη τον Νοέμβριο σε μεγάλο βαθμό χάρη στους αγώνες του Παγκοσμίου Κυπέλλου. Το βρετανικό ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 0,1% χάρη στη μεγάλη ζήτηση για υπηρεσίες του τεχνολογικού τομέα και παρά τις πιέσεις που δέχονται τα οικονομικά των νοικοκυριών λόγω του υψηλού πληθωρισμού. Η ανάπτυξη αυτή του Νοεμβρίου σηματοδοτεί, πάντως, επιβράδυνση σε σύγκριση με τον ρυθμό

ανάπτυξης 0,5% που σημειώθηκε τον Οκτώβριο και ήταν σε μεγάλο βαθμό αποτέλεσμα της επανεκκίνησης των επιχειρήσεων μετά την αναστολή της λειτουργίας τους τις ημέρες γύρω από την κηδεία της βασίλισσας Ελισάβετ. Οικονομολόγοι υπογραμμίζουν πως τα τελευταία στοιχεία καθιστούν πιο ασαφή την εικόνα ως προς την πορεία της βρετανικής οικονομίας. Η στατιστική υπηρεσία ανακοίνωσε επίσης πως συνέδραμαν στην ανάπτυξη οι παμπ και τα εστιατόρια, καθώς πολλοί Βρετανοί επέλεξαν να βγουν έξω για να παρακολουθήσουν τους αγώνες ποδοσφαίρου. Παραμένει, ωστόσο, ακόμη ασαφές κατά πόσον το αυξανόμενο κόστος διαβίωσης θα οδηγήσει τελικά τη Βρετανία σε ύφεση.

BLOOMBERG, BBC

Αγνωστη η έννοια του δώρου για τους μισούς εργαζομένους σε 160 χώρες

Αγνωστη είναι η έννοια του οκτώρου στο τουλάχιστον 50% του εργατικού δυναμικού παγκοσμίως, με ορισμένους να δουλεύουν πολύ περισσότερες και άλλους αρκετά λιγότερες από 40 ώρες την εβδομάδα, όπως προκύπτει από σχετική έρευνα της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας.

Βάσει στοιχείων από 160 χώρες, συμπεριλαμβανομένων της Ελλάδας, οι ώρες εργασίας έφθασαν πιο κοντά στα φυσιολογικά επίπεδα πριν από την πανδημία, αγγίζοντας συγκεκριμένα το 2019 τις 43,9 ώρες κατά μέσον όρο. Υπάρχει διαφορά ανάμεσα σε άνδρες και γυναίκες, με τους άνδρες να εργάζονται 46,2 ώρες την εβδομάδα και τις γυναίκες 40,5 ώρες. Ειδικότερα, για το ένα τρίτο των εργαζομένων η εργασιακή εβδομάδα αποτελείται από τουλάχιστον 48 ώρες, ενώ το ένα πέμπτο εργάζεται σε θέσεις μερικώς απασχόλησης ή λιγότερο από 35 ώρες την εβδομάδα. Αξίζει να αναφερθεί πως είναι πιθανότερο οι γυναίκες να έχουν συντομότερο ωράριο. Όπως χαρακτηριστικά διαπιστώνει η εν λόγω

Είτε δουλεύουν περισσότερες είτε λιγότερες ώρες. Εργασιακή εβδομάδα 48 ωρών για το ένα τρίτο των εργαζομένων.

έρευνα, «παρότι το μεγάλο εργασιακό ωράριο μειώθηκε ελαφρώς στην αρχή της πανδημίας και αυξήθηκε κάπως η συχνότητα του μικρού ωραρίου, και τα δύο αυτά φαινόμενα επανέρχονται στα επίπεδα προ πανδημίας μέχρι το τέλος του 2020».

Στην Ευρώπη οι εργαζόμενοι δούλεψαν λιγότερο από όλες τις άλλες περιοχές που κάλυψε η εν λόγω έρευνα και συγκεκριμένα 37,2 ώρες, με τους άνδρες να εργάζονται 40,1 ώρες και τις γυναίκες 33,8 ώρες. Το αποτέλεσμα βασίζεται σε δύο μετρήσεις. Πρώτον, βάσει των εκτιμήσεων της Eurostat το ΑΕΠ των χωρών της Ε.Ε. συρρικνώθηκε κατά

Όπως προκύπτει από σχετική έρευνα της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας, οι άνδρες εργάζονται 46,2 ώρες την εβδομάδα και οι γυναίκες 40,5 ώρες.

11,4% το δεύτερο τρίμηνο του 2022 σε σχέση με το πρώτο τρίμηνο, ενώ στο ίδιο διάστημα η απασχόληση συρρικνώθηκε κατά μόλις 2,7%. Ωστόσο, η μείωση της εργασίας ανάλογα με τις δεδουλευμένες ώρες ήταν πολύ μεγαλύτερη, ιδίως λόγω των υγειονομικών περιορισμών.

Ειδικότερα, στην Ελλάδα το δεύτερο τρίμηνο του 2020 η απασχόληση με βάση τις δεδουλευμένες ώρες μειώθηκε κατά σχεδόν 30% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2019. Επίσης, ανάμεσα στο πρώτο και το δεύτερο τρίμηνο του 2020 καταγράφηκε μείωση της τάξης του 18% περίπου.

Σύμφωνα, άλλωστε, με σχετική δημοσκόπηση της Eurofound τον Απρίλιο του 2020, σχεδόν οι μισοί ερωτηθέντες δήλωσαν ότι μειώθηκε το ωράριό τους σε σχέση με την περίοδο πριν από την επέλαση της πανδημίας. Το ποσοστό αυτό ήταν μικρότερο σε αντίστοιχη δημοσκόπηση του Ιουνίου του ίδιου έτους. Μικρότερες ήταν οι μεταβολές στα ωράρια για όσους μπορούσαν να συνε-

χίσουν την εργασία τους με τηλεργασία και αυτοί ήταν όσοι σε μεγαλύτερο ποσοστό είδαν να αυξάνεται η εργασία τους άνω των 40 ωρών παρά να μειώνεται το ωράριό τους.

Αντιθέτως, οι κλάδοι στους οποίους μειώθηκαν περισσότερο οι ώρες το 2020, εν μέρει λόγω της πανδημίας, ήταν το εμπόριο και η φιλοξενία, όπου καταγράφη μείωση 52%, καθώς και οι κατασκευές με ακριβώς την ίδια μείωση. Επίσης, στον τομέα των μεταφορών καταγράφη μείωση 48%, στη βιομηχανία 47%, στην εκπαίδευση 36%, στις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες 30%, στη γεωργία 24%, στην υγεία 23% και τέλος στη δημόσια διοίκηση 21%. Ο μέσος όρος στην Ε.Ε. για όλους τους κλάδους ανήλθε στο 37%.

Τέλος, μεγάλες διαφορές ανάμεσα στις χώρες παρατηρούνται σε ό,τι αφορά τη μερική απασχόληση. Συγκεκριμένα, για την περίοδο 2018-2019 στην Ελλάδα λίγο περισσότερο από το 20% των εργαζομένων δήλωσε πως εργάζεται με σχέση μερικώς απασχόλησης.

Υποβάθμιση προβλέψεων για την παγκόσμια ανάπτυξη

Επί τα χείρω αναθεώρησε τις προβλέψεις της για την ανάπτυξη της διεθνούς οικονομίας η Παγκόσμια Τράπεζα, ενώ προέβλεπε ότι εάν επιμεινουν τα μεγάλα πλήγματα στην παγκόσμια οικονομία, τότε ενδέχεται να διολισθήσει και σε ύφεση. Υποβαθμίζοντας τις προβλέψεις για την πλειονότητα των χωρών, αλλά και ευρύτερων γεωγραφικών ζωνών ανά τον κόσμο, η Παγκόσμια Τράπεζα προβλέπει πλέον ανάπτυξη κατά μόλις 1,7% για το τρέχον έτος. Πρόκειται δηλαδή για μείωση κατά σχεδόν 50% σε σχέση με τις προβλέψεις στις οποίες είχε προβεί τον περασμένο Ιούνιο. Στην

περίπτωση που το σενάριο αυτό πραγματοποιηθεί, θα αποτελεί μάλιστα την τρίτη χειρότερη επίδοση των τελευταίων τριάντα ετών, μετά την ύφεση του 2009 και του 2020. Επίσης, αναθεώρησε επί τα χείρω και τις προβλέψεις για το 2024.

Ανάμεσα στους σημαντικότερους λόγους για την υποβάθμιση των προβλέψεων για φέτος, η Παγκόσμια Τράπεζα επικαλείται τις επίμονες πληθωριστικές πιέσεις αλλά και τη υψηλότερα επιτόκια δανεισμού. Επίσης, στη σχετική έκθεση, η επίδοση του 2023 αποδίδεται και στη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, καθώς και στη μείωση των επεν-

Η Παγκόσμια Τράπεζα προειδοποιεί ότι απαιτείται επείγουσα διεθνής δράση για τον μετριασμό των κινδύνων μιας ύφεσης.

δύσεων διεθνώς. Παράλληλα η Παγκόσμια Τράπεζα σημειώνει ότι η μεγάλη αδυναμία σε ΗΠΑ, Κίνα και Ε.Ε. κλιμακώνει τα ήδη υφιστάμενα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα φτωχότερα κράτη. Παρότι ο πληθωρισμός υποχωρεί, υπάρχουν ενδείξεις

ότι οι πιέσεις γίνονται εντονότερες και οι κεντρικές τράπεζες υποχρεώνονται να ανεβάσουν τα επιτόκια ταχύτερα από το προσδοκώμενο. «Ο συνδυασμός χαμηλών ρυθμών ανάπτυξης, επιβολής περιοριστικών νομισματικών πολιτικών αλλά και των υψηλών επιπέδων χρέους είναι πιθανό να οδηγήσει σε μείωση των επενδύσεων και να πυροδοτήσει χρεοκοπίες. Απαιτείται επείγουσα διεθνής δράση για τον μετριασμό των κινδύνων μιας παγκόσμιας ύφεσης και υψηλού χρέους», σημειώνεται χαρακτηριστικά στην έκθεση. Η Παγκόσμια Τράπεζα τονίζει ότι είναι ανάγκη να επικεντρωθεί η προσοχή

των αρχών και να επιβληθούν ρυθμίσεις στα εξής επίπεδα:

Οι αρμόδιοι φορείς σε κάθε χώρα οφείλουν να διασφαλίσουν ότι κάθε μέτρο στήριξης εστιάζει στις ευάλωτες ομάδες.

Οι προβλέψεις για τον πληθωρισμό θα πρέπει να παραμείνουν στο επίπεδο του στόχου των κεντρικών τραπεζών.

Τα χρηματοπιστωτικά συστήματα πρέπει να συνεχίσουν να είναι ανθεκτικά.

Η Παγκόσμια Τράπεζα προειδοποιεί, τέλος, ότι απαιτείται σημαντική αύξηση στις επενδύσεις προς αναπτυσσόμενα κράτη.

Ανάπτυξη κατά μόλις 1,7% για το τρέχον έτος, δηλαδή μείωση κατά σχεδόν 50% σε σχέση με τις προβλέψεις στις οποίες είχε προβεί τον περασμένο Ιούνιο, προβλέπει η Παγκόσμια Τράπεζα.

PLACELIFT
renovations - constructions

Τηλ: 77 770520

Πτώση των πωλήσεων «έξυπνων» οικιακών συσκευών το 2022

Στη δίνη της παγκόσμιας οικονομικής αβεβαιότητας βρίσκεται η παγκόσμια αγορά των «έξυπνων» οικιακών συσκευών. Καθώς οι προϋπολογισμοί των καταναλωτών σε όλο τον κόσμο πιέζονται από τις πληθωριστικές πιέσεις, οι πωλήσεις –που σχετίζονται με το smart home– κινούνται και αυτές σε στενωπό. Η επένδυση των μακροοικονομικών συνθηκών οδήγησε σε μείωση των παγκόσμιων πωλήσεων «έξυπνων» οικιακών συσκευών το 2022, αναφέρει ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής και Επικοινωνιών Ελλάδος (ΣΕΠΕ). Σύμφωνα

home σε παγκόσμιο επίπεδο και το 2023.

Αν και η παγκόσμια αγορά προβλέπεται να επιστρέψει σε ανάπτυξη το 2023, αυτή αναμένεται να παραμείνει σχετικά χαμηλή, με τις πωλήσεις να αυξάνονται σε ποσοστό της τάξης του 4,6%. Σύμφωνα με την ανάλυση της IDC, το μεγαλύτερο μέρος αυτής της ανάπτυξης θα προέρχεται από τις αναδυόμενες αγορές, καθώς και από την Κίνα. Αν και τα «έξυπνα» κχεία αναμφισβήτητα βοήθησαν στην άνοδο των πωλήσεων στην κατηγορία των «έξυπνων» οικιακών συσκευών, η λάμψη αυτών των προϊόντων έχει σε μεγάλο βαθμό ξεθωριάσει για τους καταναλωτές σε ανεπτυγμένες αγορές, όπως οι ΗΠΑ και η Κίνα. Ως αποτέλεσμα, οι πωλήσεις τους αναμένεται να μειωθούν μακροπρόθεσμα. «Πλέον η ανάπτυξη της συγκεκριμένης προϊόντικής κατηγορίας θα στηρίζεται κυρίως σε αναδυόμενες αγορές και σε μέρη όπως η Ευρώπη, όπου η γλώσσα και η έλλειψη υπηρεσιών ήταν εμπόδιο στην υιοθέτηση στο παρελθόν», αναφέρουν οι αναλυτές της IDC. «Τα ακραία υψηλά επίπεδα αγορών, που έχουν σημειωθεί από την έναρξη της πανδημίας, πλησιάζουν στο τέλος τους για έξυπνα κχεία, τηλεοράσεις και συσκευές ροής, καθώς η ζήτηση για αυτές τις κατηγορίες θα παραμείνει στάσιμη έως ότου η οικονομία δει κάποια βελτίωση, κάτι το οποίο αναμένεται το 2024», σχολιάζει η IDC. Στον αντίποδα, τα προϊόντα παρακολούθησης - ασφαλείας του σπιτιού, όπως «έξυπνες» κάμερες, κλειδαριές, καθώς και προϊόντα smart φωτισμού και ψυχαγωγίας βίντεο, θα κατέχουν το μεγαλύτερο μερίδιο και θα έχουν τους υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης στην αγορά του smart home τα επόμενα χρόνια.

Μειώθηκαν κατά 2,6% σε παγκόσμιο επίπεδο.

να με το Worldwide Quarterly Smart Home Device Tracker της International Data Corporation (IDC), οι πωλήσεις οικιακών συσκευών smart home υπολογίζεται ότι μειώθηκαν τη χρονιά που πέρασε κατά 2,6% και διαμορφώθηκαν στα επίπεδα των 874 εκατ. μονάδων. Τα «έξυπνα» κχεία, οι συσκευές ψυχαγωγίας βίντεο, όπως και οι τηλεοράσεις και οι συσκευές ροής, ήταν οι κατηγορίες οι οποίες –σύμφωνα με τους αναλυτές– σήκωσαν το μεγαλύτερο βάρος της πτώσης. «Οι αποστολές «έξυπνων» οικιακών συσκευών έχουν επιπηρεαστεί σημαντικά από τις συνεχιζόμενες διακοπές της εφοδιαστικής αλυσίδας. Επιπλέον, διαπιστώνουμε πτωτικές τάσεις στη ζήτηση το 2022, καθώς ο πληθωρισμός συνεχίζει να πιέζει τα πορτοφόλια των καταναλωτών», αναφέρει η IDC σε σχετικό report της, το οποίο επικαλείται ο ΣΕΠΕ. Οι αναλυτές της εταιρείας εκτιμούν ότι η μακροοικονομική αστάθεια θα συνεχίσει να εμποδίζει την ανάπτυξη της αγοράς smart

Ρεκόρ στη μεταπώληση ειδών πολυτελείας αναμένεται το 2023

Ισχυρή ζήτηση θα συνεχίσουν να έχουν και τη νέα χρονιά Hermès και Chanel

Στις αγορές ακριβών αγαθών, όπως τσάντες Louis Vuitton, ζώνες Versace και αθλητικά παπούτσια Gucci, προχώρησαν αρκετοί νέοι στις ΗΠΑ το έτος που μας πέρασε. Τα πακέτα βοήθειας που παρείχαν αρκετές κυβερνήσεις για την αντιμετώπιση του πληθωρισμού σε συνδυασμό με τις ενισχύσεις που πρόσφεραν και από την πλευρά τους οι επιχειρήσεις, αύξησαν σημαντικά τις πωλήσεις των τριών αυτών πολυτελών ειδών. Φέτος όμως, χωρίς αυτές τις ενισχύσεις και με την ύφεση να είναι ορατή, οι αγοραστικές συνήθειες των νέων αναμένεται να αλλάξουν. Όπως αναφέρει ο Ολίβερ Τσεν, διευθύνων σύμβουλος στο τμήμα λιανικού εμπορίου και πολυτελείας της επενδυτικής τράπεζας Cowen, «ο καταναλωτής μεσαίου εισοδήματος δέχεται πολύ μεγάλη πίεση. Υπάρχουν πλέον στην αγορά λιγότερα δολάρια για επιλεγμένα είδη».

Ακόμη όμως και έτσι, η Bain & Co προ-

Το επόμενο έτος περισσότερες πολυτελείς μάρκες θα κάνουν οι ίδιες μεταπωλήσεις μεταχειρισμένων προϊόντων.

βλέπει πως η αγορά προσωπικής πολυτελείας θα αυξηθεί μεταξύ 3% και 8% κατά τη διάρκεια του 2023, σύμφωνα με report της South China Morning Post. Πάντως, ακόμη και σε δύσκολες περιόδους, σαν αυτή που διανύουμε τώρα, ο κ. Τσεν εκτιμά πως οι «παραδοσιακοί πελάτες» δεν θα σταματήσουν να αγοράζουν προϊόντα πολυτελείας και μάλιστα θεωρεί πως θα συνεχίσουν να προτιμούν τους μεγαλύτερους σχεδιαστές, όπως Chanel, Dior και Louis Vuitton από άλλους μικρότερους. Τι αναμένουν όμως οι ειδικοί του χώρου της μόδας; Αρχικά, κατά τη γνώμη τους, η μεταπώληση πολυτελών ειδών θα σπάσει ρεκόρ.

Η μεταπώληση πολυτελών ειδών ανήκει εδώ και καιρό στον τομέα των

Η Bain & Co προβλέπει πως η αγορά προσωπικής πολυτελείας θα αυξηθεί μεταξύ 3% και 8% κατά τη διάρκεια του 2023.

vintage μπουτίκ, των καταστημάτων μεταχειρισμένων ειδών και, πιο πρόσφατα, των διαδικτυακών αγορών όπως το Vestiaire Collective. Το επόμενο έτος, οι ειδικοί αναμένουν να δουν περισσότερες πολυτελείς μάρκες να κάνουν οι ίδιες μεταπωλήσεις μεταχειρισμένων προϊόντων τους, ενώ πιστεύεται πως οι μπουτίκ σχεδιαστών θα εξοπλιστούν με το δικό τους τμήμα μεταπώλησης.

Η Rolex, για παράδειγμα, έχει ήδη ξεκινήσει από τον Δεκέμβριο του 2022 ένα πρόγραμμα πιστοποιημένων μεταχειρισμένων ρολογιών για τα ρολόγια της. Η Μπρουκ Καντίφ, συνιδρύτρια της πλατφόρμας ηλεκτρονικού εμπορίου Cortina, υποστηρίζει ότι οι πελάτες έχουν κουραστεί να μπαίνουν σε ένα πολυτελές πο-

λυκατάστημα και να βλέπουν εξωφρενικά αντικείμενα, όπως ένα φούτερ, για 1.000 δολάρια.

Την ίδια στιγμή, η αποχώρηση του Αλεσάντρο Μισέλε τον Νοέμβριο από την Gucci ήταν απόδειξη αυτού, δήλωσε η κ. Καντίφ. Στα επτά χρόνια της θητείας του ως δημιουργικού διευθυντή της μάρκας, ο Μισέλε είχε γίνει γνωστός με ραξιαστικά σχέδια. Ωστόσο τώρα οι πελάτες αναζητούν απλούστερα, πιο προσαρμοσμένα κομμάτια που μπορούν να φορέσουν ξανά και ξανά.

Τρεις εμπειρογνώμονες σημείωσαν ότι οι σχεδιαστές στο υψηλότερο άκρο του φάσματος τιμών θα συνεχίσουν να βλέπουν ισχυρή ζήτηση. Πρόκειται για μάρκες όπως η Hermès – γνωστή για τις

τσάντες Birkin που η τιμή τους κυμαίνεται από δεκάδες χιλιάδες έως εκατοντάδες χιλιάδες δολάρια.

Η η Chanel, όπου ένα ζευγάρι παπούτσια μπαλαρίνας πωλούνται στην αγορά πάνω από 1.000 δολάρια. Από την άλλη όμως, σύμφωνα με δύο αναλυτές, οι πελάτες που ίσως χρησιμοποιούσαν το διαθέσιμο εισόδημά τους για να αγοράσουν ένα ζευγάρι παπούτσια 500 δολαρίων από έναν σχεδιαστή με σχετικά πιο λογικές τιμές, ενδέχεται να κάνουν πίσω λόγω των δυσμενών οικονομικών συνθηκών. Πάντως, τα αξεσουάρ εξακολουθούν να έχουν καλύτερες επιδόσεις από τα υπόλοιπα είδη ένδυσης, όπως τα ρούχα, ανέφερε η κ. Καντίφ.

REPLYREPLY ALLFORWARD

GoGordian
REAL ESTATE

Ακίνητα υψηλής απόδοσης

Εμπορική ανάπτυξη μικτής χρήσης στην Αναβαργό, Πάφος

- Κεντρική τοποθεσία 350μ από τη λεωφόρο Τάσου Παπαδοπούλου και 300μ από το Γενικό Νοσοκομείο Πάφου.
- Αποτελείται από δύο κτήρια με συνολικό καλυμμένο εμβαδόν 2,847 τ.μ..
- Κτήριο 1: Δυο ισόγεια καταστήματα και γραφεία στον 1^ο όροφο.
- Κτήριο 2: Ένα ισόγειο κατάστημα και γραφεία στον 1^ο και 2^ο όροφο.
- Υπόγειος και ισόγειος χώρος στάθμευσης.
- Το κτήριο είναι μερικώς κατελημμένο από κυβερνητικές υπηρεσίες και ιδιωτικές εταιρείες, προσφέροντας σταθερή υψηλή απόδοση.

Ref: 8599

Η ιδανική επενδυτική ευκαιρία!

7777 5656
www.gogordian.com

Από €2,500,000

Αλλάζουν οι online τραπεζικές συναλλαγές

Θα προστεθεί τρίτος μηχανισμός ασφαλείας για προστασία από ηλεκτρονικές απάτες – Προθεσμία 6 μηνών θα δοθεί στις τράπεζες

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Προθεσμία 6 μηνών θα δίνει στις τράπεζες η διάταξη για τις ηλεκτρονικές απάτες (phishing) που περιλαμβάνεται σε νομοσχέδιο του υπουργείου Ανάπτυξης, προκειμένου αυτές να εφαρμόσουν πρόσθετα επίπεδα ασφαλείας κατά τις συναλλαγές των πελατών τους μέσω internet ή mobile banking με χρήση του τραπεζικού τους λογαριασμού ή της κρεωστικής και πιστωτικής τους κάρτας. Η εφαρμογή πρόσθετων επιπέδων ασφαλείας θα δώσει τη δυνατότητα στις τράπεζες να απαλλάγουν από την ευθύνη να αποζημιώνουν τον πελάτη τους για ποσά άνω των 1.000 ευρώ που θα υπεξαιρούνται από τους λογαριασμούς ή τα μέσα πληρωμών που χρησιμοποιούν, όπως οι κρεωστικές ή πιστωτικές κάρτες κατά τη διενέργεια μιας ηλεκτρονικής συναλλαγής, ακόμη και στις περιπτώσεις βαριάς αμέλειας. Η προθεσμία θα τεθεί σε ισχύ από την ψήφιση της σχετικής διάταξης στην οποία το υπουργείο Ανάπτυξης επέμεινε στη συνάντηση που έγινε την Παρασκευή με το προεδρείο της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών και βάσει της οποίας οι τράπεζες θα πρέπει να αποζημιώνουν τους πελάτες τους για την απώλεια χρημάτων άνω των 1.000 ευρώ που είναι αποτέλεσμα ηλεκτρονικής απάτης από αμέλεια.

Πρακτικά η διάταξη του υπουργείου Ανάπτυξης θα υποχρεώσει ουσιαστικά τις τράπεζες να προσαρμοστούν ταχύτερα στο 3 factors authentication, δηλαδή την υποχρέωση να πιστοποιούν μια συναλλαγή με 3 κριτήρια αντί των 2 που προβλέπονται σήμερα, δηλαδή του pin και κωδικού μιας χρήσης (OTP - one time password) ή του password και του OTP, που είναι πλέον απαραίτητο για κάθε συναλλαγή, έτσι ώστε οι συναλλαγές αυτές να θεωρούνται «εξουσιοδοτημένες».

Το ξάφρισμα των λογαριασμών και η άντληση των στοιχείων των προσωπικών λογαριασμών με «εξουσιοδοτημένο» τρόπο μέσω email (phishing), sms (smishing) ή τηλεφώνου (vishing) λαμβάνει πλέον μορφή μάστιγας και, σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιεύουν μεγάλοι οργανισμοί στο εξωτερικό, υπερβαίνει τις παλιές μεθόδους υποκλο-

πής των στοιχείων, π.χ., της κάρτας. Οι επιτρέπει δεν χρησιμοποιούν μόνο τη μέθοδο της αποστολής παραπλανητικών emails ή sms μέσω των οποίων προτρέπουν τους χρήστες να «κλικάρουν» ένα link για να μεταφερθούν στην τράπεζά τους και να λύσουν το πρόβλημα, που συνήθως είναι το μπλοκάρισμα του λογαριασμού τους. Εξαιρετικά διαδεδομένη το τελευταίο διάστημα είναι η πρακτική του να παίρνουν απευθείας τηλεφώνω τον ανυποψίαστο πολίτη και, παριστάνοντας δημοσίους λειτουργούς ή ακόμη και φοροτεχνικούς, που ισχυρίζονται ότι μπορούν να βοηθήσουν στην υποβολή του αιτήματος για ένα επίδομα, καταφέρνοντας έτσι να αποσπάσουν τα στοιχεία του λογαριασμού του. Λιγότερο συνηθισμένη αλλά όχι σπάνια πρακτική είναι η υποκλοπή της sim κάρτας (sim swap), πρακτική μέσω της οποίας αποκτούν τη δυνατότητα να ελέγχουν τον αριθμό του κινητού και να λαμβάνουν κωδικούς για οποιονδήποτε από τους λογαριασμούς του κατόχου του κινητού.

Αντιμέτωπο με πληθώρα παρόμοιων καταγγελιών το υπουργείο Ανάπτυξης συμπεριέλαβε διάταξη σε νομοσχέδιο

Η εφαρμογή του μέτρου θα δώσει τη δυνατότητα στις τράπεζες να απαλλάγουν από την ευθύνη αποζημιώσεων για ποσά άνω των 1.000 ευρώ που θα υπεξαιρούνται.

που υποχρέωνε τις τράπεζες να αναλάβουν να αποζημιώνουν τους πελάτες που πέφτουν θύματα παρόμοιων περιστατικών απάτης για το σύνολο του ποσού που υπεξαιρείται άνω των 1.000 ευρώ. Η διάταξη δημιούργησε κύμα ανησυχίας και διαμαρτυρίας από τις τράπεζες που προέβαλλαν –το βάσιμο– επιχείρημα ότι κάτι τέτοιο όχι απλώς δεν θα μείωνε τα περιστατικά απάτης, αλλά αντίθετα θα άνοιγε τον δρόμο σε επιτδείους ώστε να «κάνουν επάγγελμα» παρόμοιες μορφές υπεξαίρεσης, γνωρίζοντας ότι η τράπεζα θα τους αποζη-

Διάταξη του υπουργείου Ανάπτυξης θα υποχρεώσει ουσιαστικά τις τράπεζες να πιστοποιούν μια συναλλαγή με τρία κριτήρια αντί των δύο που προβλέπονται σήμερα, δηλαδή του pin και κωδικού μιας χρήσης (OTP - one time password) ή του password και του OTP που είναι πλέον απαραίτητο για κάθε συναλλαγή, έτσι ώστε οι συναλλαγές αυτές να θεωρούνται «εξουσιοδοτημένες».

μιώσει απειρίοριστα, δηλαδή για το σύνολο της «απώλειας», άνω του 1.000 ευρώ. Μια τέτοια «ανεξέλεγκτη» επιβάρυνση των τραπεζών θα λειτουργούσε ως τροχοπέδη στην παρατηρούμενη διεύρυνση των ηλεκτρονικών συναλλαγών και δεν αποκλείεται να οδηγήσει τις τράπεζες να επιβάλουν όρια στο ύψος των ηλεκτρονικών συναλλαγών, όπως οι αγορές μέσω Διαδικτύου, προκειμένου να αποτραπεί η μονομερής ανάληψη του κόστους της υπεξαίρεσης ακόμη και εάν ο καταναλωτής λειτουργούσε με βαριά αμέλεια, δηλαδή έδινε

τους κωδικούς του σε κάποιον, που από την άλλη γραμμή της τηλεφωνικής συσκευής ισχυριζόταν ότι ήταν φοροτεχνικός ή υπάλληλος του ΕΦΚΑ που στόχο έχει να καθοδηγήσει τον ανυποψίαστο συνταξιούχο στην υποβολή ενός αιτήματος. Εξίσου ανησυχητικά θα ήταν και η προοπτική του να πρέπει να σπάσει κάποιος μια συναλλαγή π.χ. των 2.000, των 3.000 ευρώ κ.ο.κ. σε δύο, τρεις ή περισσότερες πληρωμές προκειμένου να αγοράσει μια ηλεκτρική συσκευή από το Διαδίκτυο. Αντίστοιχα, σε ουσιαστική κατάργηση των μεταφορών

χρημάτων θα μπορούσε να οδηγήσει η υποχρέωση των τραπεζών να επικοινωνούν με κάθε πελάτη τους που θα ήθελε να μεταφέρει χρήματα άνω των 1.000 ευρώ προκειμένου να αποκλειστεί η πιθανότητα υπεξαίρεσης από τρίτο και η επιβάρυνση της τράπεζας.

Οι λύσεις που εξετάζουν οι τράπεζες και θα πρέπει να εφαρμοστούν εντός εξαμήνου είναι τεχνικές και προβλέπουν πρόσθετα επίπεδα ασφαλείας κατά τη διενέργεια μιας ηλεκτρονικής συναλλαγής, πέραν του password ή του κωδικού μιας χρήσης, δηλαδή του OTP. Ε-

ναλλακτική λύση μπορεί να είναι η χρήση ενός πρόσθετου OTP, η χρήση ενός κωδικού QR Code που θα έρχεται στο κινητό όταν κάποιος επιχειρεί μια συναλλαγή μέσω internet ή mobile banking, η επαλήθευση του IBAN (IBAN verification) ή το confirmation of Payee, που αποτελεί την πλέον σύγχρονη μέθοδο για να διασφαλίσει κάποιος ότι τα χρήματα που στέλνει μέσω τραπεζικού λογαριασμού θα φτάσουν πράγματι στο IBAN του δικαιούχου και δεν θα οδηγηθούν σε έναν άγνωστο τραπεζικό λογαριασμό, ενός προσώπου που λειτουργεί ως «βαποράκι» μιας τοπικής ή διεθνούς σπείρας που βάζει χέρι σε τραπεζικούς λογαριασμούς ανύποπτων καταναλωτών.

Το IBAN verification ή το confirmation of Payee (εφαρμόζεται ήδη σε χώρες όπως η Μεγάλη Βρετανία) δεν είναι παρά η επαλήθευση τη στιγμή της συναλλαγής, ότι ο λογαριασμός στον οποίο κατευθύνονται τα χρήματα ανήκει πράγματι σε αυτόν που τα στέλνουμε π.χ. στο φροντιστήριο που επιθυμούμε ή στον επαγγελματία που θέλουμε να πληρώσουμε και όχι σε κάποιο εξωτικό λογαριασμό, του οποίου τον κάτοχο δεν είμαστε σε θέση να εξακριβώσουμε την κρίσιμη στιγμή της συναλλαγής. Σήμερα μια περιορισμένη ένδειξη με τα αρχικά και τελικά γράμματα του δικαιούχου ενός λογαριασμού (π.χ. AA*** BB***) παρέχονται μόνο εάν η συναλλαγή γίνεται σε λογαριασμό της ίδιας τράπεζας και όχι εάν στείλουμε χρήματα από την τράπεζα Α στην τράπεζα Β. Η τεχνική του confirmation of Payee επιτρέπει να εμφανίζεται ευκρινώς πριν από την εκτέλεση της συναλλαγής το όνομα ή η επωνυμία –εάν πρόκειται για επιχείρηση– του δικαιούχου του λογαριασμού, περιορίζοντας έτσι τη δυνατότητα απάτης ακόμη και όταν ο συναλλασσόμενος έχει «αφελώς» δώσει όχι μόνο τα στοιχεία του λογαριασμού, αλλά και το password ή το OTP που έστειλε η τράπεζα. Εάν παρ' όλα αυτά υποπέσει σε τριπλό σφάλμα, δηλαδή παραδώσει και τα τρία μοναδικά κριτήρια που η τράπεζα παραχώρησε για τη διασφάλιση της συναλλαγής, τότε ουδέν λάθος θα αναγνωρίζεται μετά την απομάκρυνση από το ταμείο.

Μικρή αύξηση στις δαπάνες για διαδικτυακές αγορές

«Πιστοί» στο online shopping ακόμη και μετά την πανδημία παραμένουν οι Έλληνες καταναλωτές, αυξάνοντας και τον μέσο όρο των χρημάτων που ζοδεύουν στο συγκεκριμένο κανάλι αγορών. Σύμφωνα με έρευνα του pricefox.gr που βασίζεται σε στοιχεία της Focus Bari, την οποία επικαλείται και ο ΣΕΠΕ (Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής & Επικοινωνιών Ελλάδας), οι Έλληνες αύξησαν τον μέσο όρο χρημάτων που ζοδεύσαν για διαδικτυακές αγορές από 806 ευρώ το πρώτο εξάμηνο του 2021 σε 869 ευρώ

Το πρώτο εξάμηνο του 2022 σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2021 καταγράφεται μεγάλη αύξηση στις online κρατήσεις ξενοδοχείων, αεροπορικών εισιτηρίων και των εισιτηρίων που αφορούν τη διασκέδαση.

το πρώτο εξάμηνο του 2022. Λάτρεψ το online shopping είναι γυναίκες και άνδρες ηλικίας 25-34 ετών, οι οποίοι με διαφορά ζοδεύουν το μεγαλύτερο ποσό (1.031 ευρώ από 859 ευρώ το πρώτο εξάμηνο του 2021) ενώ ιδιαίτερα εξοικειωμένοι με τις διαδικτυακές αγορές είναι και άτομα λίγο μεγαλύτερης ηλικίας, μεταξύ 55 και 64 ετών, που δαπανούν 949 ευρώ από 622 ευρώ το πρώτο εξάμηνο του 2021. Οι κάτοικοι της Αθήνας δαπάνησαν το πρώτο εξάμηνο του 2022 γύρω στα 1.065 ευρώ, της Θεσσαλο-

νίκης 866 ευρώ ενώ τα ποσά είναι μικρότερα στα υπόλοιπα μέρη της Ελλάδας (736 ευρώ μέσο όρος).

Οι Έλληνες συνεχίζουν να είναι εξοικειωμένοι με τις διαδικτυακές αγορές ακόμη και μετά την πανδημία, οπότε οι περισσότεροι στράφηκαν σε ψηφιακά κανάλια αγορών. Παράλληλα, είναι πιθανόν λόγω του κύματος ακρίβειας αρκετοί να στρέφονται στις ηλεκτρονικές αγορές, για να βρουν προσφορές και εκπτώσεις σε μη βασικά είδη ανάγκης. Όπως αναφέρει η έρευνα, ρούχα, παπούτσια, ηλεκτρονικά είδη, καλλυντικά και ηλεκτρικές συσκευές παραμένουν οι πιο δημοφιλείς κατηγορίες ειδών στις οποίες στρέφονται οι Έλληνες καταναλωτές όταν πραγματοποιούν τις online αγορές τους. Ωστόσο, σε σύγκριση με τα στοιχεία του πρώτου εξαμήνου του 2021, παρατηρείται μικρή πτώση στις online αγορές των συγκεκριμένων ειδών καθώς πλέον, μετά την περίοδο των lockdowns, οι περισσότεροι καταναλωτές προτιμούν να κάνουν αυτές τις αγορές στα φυσικά καταστήματα. Ενδεικτικά οι online αγορές ρούχων κινήθηκαν σε ποσοστά της τάξης του 42% το περυσινό πρώτο εξάμηνο από 46% το αντίστοιχο διάστημα το 2021. Αύξηση το πρώτο εξάμηνο του 2022 καταγράφεται στις online κρατήσεις ξενοδοχείων (+177%), αεροπορικών εισιτηρίων (+133%) και των εισιτηρίων που αφορούν τη διασκέδαση όπως το θέατρο και το σινεμά (+231%). Η online ασφάλεια αυτοκινήτου δεν είναι ανήμεσα στις πρώτες επιλογές των καταναλωτών και παραμένει στην Ελλάδα σε ποσοστά της τάξης του 10%. Πάντως, αν και οι ηλεκτρονικές αγορές ήταν πολύ ψηλά στους λόγους χρήσης του Διαδικτύου στην Ελλάδα στην πανδημία και συγκεκριμένα ο τρίτος επικρατέστερος, αυτό άλλαξε το πρώτο εξάμηνο του 2022. Πλέον, οι ηλεκτρονικές αγορές καταλαμβάνουν την 5η θέση μεταξύ των πιο δημοφιλών λόγων χρήσης του Διαδικτύου από τους πολίτες. Τα κοινωνικά δίκτυα, η αναζήτηση πληροφοριών και το email αποτελούν, πλέον, τους τρεις πρώτους λόγους για τους οποίους οι Έλληνες χρησιμοποιούν το Internet.

Δ. ΚΟΝΤΗ

Ο πληθωρισμός πέφτει, τα τρόφιμα ακριβαίνουν

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Ακριβότερα έως 70% πληρώνουμε φέτος ορισμένα βασικά είδη διατροφής και άμεσες καταναλώσεις νοικοκυριού σε σύγκριση με τον Φεβρουάριο, λίγο πριν ξεσπάσει ο πόλεμος στην Ουκρανία. Συνολικά, για ένα βασικό καλάθι προϊόντων για το οποίο πέρυσι δίναμε 76 ευρώ, φέτος για τα ίδια –σχεδόν– είδη, όλα επώνυμα προϊόντα για λόγους σύγκρισης, πληρώνουμε σχεδόν 94 ευρώ, κατά 23% περισσότερο. Οι τιμές είναι αυξημένες σε όλα τα προϊόντα, από γάλα, αυγά και ψωμί έως χαρτικά και καθαριστικά, με τις αυξήσεις να αποτυπώνονται σε διψήφια ποσοστά. Και γιατί λέμε για τα ίδια σχεδόν είδη; Διότι, προϊόν που πλέον πωλείται σε μικρότερη συσκευασία και συγκεκριμένα επώνυμη μαργαρίνη, τώρα κοστίζει 1,60 ευρώ (τα 200 γραμμάρια) από 1,40 ευρώ (τα 250 γραμμάρια).

Το ένα λίτρο φρέσκου γάλακτος πωλείται πλέον προς 1,87 ευρώ από 1,38

Ενα βασικό καλάθι προϊόντων κοστίζει ήδη 23% περισσότερο από πέρυσι.

στις αρχές της προηγούμενης χρονιάς, στα μακαρόνια η αύξηση είναι 38,10%, στη φέτα 21%, ενώ το επώνυμο χαρτί υγείας μοιάζει με είδος πολυτελείας, με τις ανατιμήσεις να φθάνουν το 69%. Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία της έρευνας οικογενειακών προϋπολογισμών για το έτος 2021 και το γεγονός ότι ο πληθωρισμός των τροφίμων διαμορφώθηκε σε 15,5% τον Δεκέμβριο του 2022, προκύπτει ότι τα νοικοκυριά καλούνται κατά μέσον όρο, μόνο για αυτή την κατηγορία αγαθών, να δαπανήσουν περί τα 360 ευρώ από 311 έναν χρόνο πριν.

Το πρόβλημα, βεβαίως, είναι πολύ μεγαλύτερο για τα ευάλωτα οικονομικά νοικοκυριά, καθώς ενώ οι δαπάνες για τα τρόφιμα αποτελούν κατά μέσον όρο το 22% των δαπανών των νοικοκυριών, στα φτωχότερα νοικοκυριά είναι αρκετά υψηλότερο και για το πλέον φτωχότερο 20% του πληθυσμού ανεβαίνει στο 34,8%.

Ενα χρόνο πριν, εάν ένα νοικοκυριό με μηνιαίο εισόδημα 750 ευρώ δαπανούσε για είδη διατροφής 164 ευρώ, πλέον θα πρέπει να ζοδεύει περί τα 190 ευρώ, κάτι που στην πραγματικότητα μειώνει σημαντικά την αγοραστική

Η μεταβολή στις τιμές σε ενδεικτικά επώνυμα προϊόντα

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2022 - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2023			
Χαρτί υγιείας (12 τεμάχια)	69,10%	Αλεύρι για όλες τις χρήσεις (1 κιλό)	16,41%
Απορρυπαντικό ρούχων (30 πλύσεις)	56,41%	Ψωμί τσος (700 γρ.)	15,72%
Αντιβακτηριδιακό σπρέι (500 ml)	50,87%	Μαργαρίνη 250 γρ.	13,48%
Απορρυπαντικό πιάτων (400 ml)	50,87%	Αυγά μεγάλα (6 τεμάχια)	12,31%
Μακαρόνια Νο6 (500 γρ.)	38,10%	Φακές (500 γρ.)	6,91%
Γάλα φρέσκο (1 λίτρο)	35,51%	Βρεφική κρέμα (350 γρ.)	4,86%
Κροκασάν (3x70 γρ.)	34,29%	Στιγμιαίος καφές (200 γρ.)	4,85%
Πατάτες Κύπρου (το κιλό)	33,04%	Ρύζι (1 κιλό)	3,55%
Ηλιέλαιο (1 λίτρο)	28,45%	Μήλα Στάρκιν (το κιλό)	3,05%
Τυρί φέτα (400 γρ.)	21,28%	Φασόλια μέτρια (500 γρ.)	1,94%
Γαλοπούλα καπνιστή (160 γρ.)	18,85%	Αναψυκτικό Cola (1 lt)	1,89%
Γιαούρτι (3x200 γρ.)	17,19%	Αφρόλουτρο (650 ml)	-0,71%
		Ελαιόλαδο (1 λίτρο)	-4,57%

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

του δύναμη. Ενα νοικοκυριό με συνολικό μηνιαίο εισόδημα 1.500 ευρώ θα πρέπει τώρα να δαπανά περίπου το 24% του εισοδήματός από 20% ένα χρόνο πριν για την αγορά τροφίμων, ενώ ένα μέσο νοικοκυριό με συνολικό μηνιαίο εισόδημα 2.500 ευρώ θα πρέπει να δαπανά τώρα περίπου το 20% του εισοδήματός του από 15% ένα χρόνο πριν.

Το χειρότερο ίσως είναι ότι το ράλι των τιμών στα τρόφιμα δεν σταματάει εδώ, με στελέχη της αγοράς να προβλέπουν συνέχιση των ανατιμήσεων τουλάχιστον μέχρι το τέλος του α' εξαμήνου του 2023.

Προϊόντα που έχουν παραχθεί με ακριβές πρώτες ύλες και ακόμη δεν έχουν διατεθεί στη λιανική, συνεχίζουν τις αβεβαιότητες όσο ο πόλεμος στην Ουκρανία διαρκεί και διατήρηση των υψηλών τιμών σε φυσικό αέριο και ηλεκτρικό ρεύμα, παρά την όποια αποκλιμάκωση και τις επιδοτήσεις και στις επιχειρήσεις, είναι οι βασικοί λόγοι για τις δυσόλινες προβλέψεις σχετικά με την εξέλιξη των τιμών στα τρόφιμα.

«Οι πρώτες ύλες που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή των τροφίμων είναι αγορασμένες σε πολύ υψηλές

τιμές. Επομένως, οι τιμές στα τελικά προϊόντα θα εξακολουθούν να αυξάνονται. Ακόμη κι αν σταματήσει η άνοδος θα υπάρξει σταθερότητα σε πολύ υψηλές τιμές. Μεταβολή θα υπάρξει μόνο μετά τις καλοκαιρινές σοδειές», εκτιμά, μιλώντας στην «Κ» ο Σπύρος Θεοδωρόπουλος, ιδιοκτήτης σειράς βιομηχανικών του κλάδου τροφίμων (Νίκας, Εδεσσα, Αμβροσία, Chipita Foods, Ελληνικοί Χυμοί και μέτοχος της ION και της ΜΕΒΓΑΛ).

«Οι επιχειρήσεις, παρά την αύξηση των τιμών της ενέργειας και των πρώτων υλών το 2022, προσπάθησαν να μην κάνουν βεβιασμένες κινήσεις, να κινηθούν εντός των ορίων των προϋπολογισμών τους και να μη μετακυλίσουν όλο το αυξημένο κόστος στις τιμές των τελικών προϊόντων. Ακόμη και στις περιπτώσεις που οι πρώτες ύλες αποτελούν πολύ υψηλό συντελεστή κόστους, οι επιχειρήσεις δεν πέρασαν στις τιμές το 100% της αύξησης και το είδαμε χαρακτηριστικά στο ψωμί, στα αυγά και τα πουλερικά», επισημαίνει μιλώντας στην «Κ» ο Στέφανος Κομνηνός, συνιδρυτής της εταιρείας συμβούλων Netrino, αναλυτής της αγοράς και πρώην γενικός γραμματέας Εμπορίου.

«Το γεγονός ότι δεν υπάρχει σημαντική υποχώρηση σε ενέργεια και πρώτες ύλες, ενώ ταυτόχρονα δεν έχει μειωθεί ο βαθμός αβεβαιότητας ειδικά σε σχέση με τις γεωπολιτικές εξελίξεις, οδηγεί τις επιχειρήσεις στο να μετακλίνουν τώρα το αυξημένο κόστος στις τιμές, το οποίο είχαν συγκρατήσει κατά έναν βαθμό το προηγούμενο διάστημα», προσθέτει.

Ο κ. Κομνηνός υποστηρίζει ότι οι αυξήσεις στους τιμοκαταλόγους είναι ονομαστικές προκειμένου να υπάρξει στη συνέχεια ευελιξία προμηθευτών και αλυσίδων σουπερ μάρκετ με τις προσφορές. «Εάν θα πέρασαν όλες στην τιμή καταναλωτή θα εξαρτηθεί εάν το επόμενο διάστημα παρατηρηθεί σημαντική μείωση του όγκου πωλήσεων, τις κατανάλωσις», τονίζει. Δεν αποκλείει δε το ενδεχόμενο να δούμε τη νέα χρονιά ανατιμήσεις και στα προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας, καθώς σε μεγάλο βαθμό αναθεωρούνται τα συμβόλαια που έχουν τα σουπερ μάρκετ με τις βιομηχανίες, συμβόλαια που το 2022 είχαν «κλειδωμένες» τις τιμές. Μια τέτοια εξέλιξη θα συμβάλε με τη σειρά της σε περαιτέρω αυξήσεις τιμών και στα επώνυμα προϊόντα.

ΝΕΑ ΣΕΙΡΑ

© 2022 Disney

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ
ΤΗΣ ΑΡΕΝΑΣ

Κυριακή
22/01

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Με αυξημένες τιμές τα πακέτα διακοπών στην Ελλάδα

Ενισχυμένες έως 15% οι φετινές συμβάσεις που κλείνουν οι ξενοδόχοι

ΤΟΥ ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ

Συμβάσεις με τιμές αυξημένες από 10% έως και 15% έχουν υπογράψει για τη σεζόν του 2023 οι Έλληνες ξενοδόχοι με τα μεγάλα τουριστικά γραφεία του εξωτερικού. Οι αυξήσεις αυτές, που μεσοσταθμικά κινούνται περίγυ του 12%, αφορούν τα πακέτα διακοπών που πωλούνται στις μεγάλες ευρωπαϊκές χώρες όπως η Γερμανία και η Αγγλία από tour operators όπως η TUI Group, η Der Touristik, η Apollo, που ειδικεύεται στις αγορές των σκανδιναβικών χωρών, η Seniorenreisen (Αυστρία) η Ideal Tours, η Springer Reisen και άλλοι.

Παρά την άνοδο των τιμών που έρχεται ως λογικό επακόλουθο του πληθωρισμού και της ισχυρής ζήτησης για διακοπές στην Ελλάδα, τα μεγάλα τουριστικά γραφεία εκτιμούν πως θα μωρέσουν να πουλήσουν ακόμα περισσότερα πακέτα φέτος, αναφέρον στην «Κ» πηγές της αγοράς. Το ευρώ των αυξήσεων διαφέρει από προορισμό σε προορισμό ανάλογα και με τη δημοφιλία που έχει ο καθένας από αυτούς στις ευρωπαϊκές αγορές.

Αξίζει να σημειωθεί ωστόσο πως οι αυξήσεις στις τιμές για τις απευθείας κρατήσεις που κάνουν οι ταξιδιώτες είναι ακόμα μεγαλύτερες και σε περιπτώσεις ξεπερνούν ακόμα και το 100%,

Ισχυρή η ζήτηση για διακοπές στην Ελλάδα, παρά την άνοδο των τιμών, και σε περιπτώσεις ισχυρότερη και από αυτήν του 2022.

προσθέτουν οι ίδιες πηγές.

Ενώ λοιπόν το σύνολο του κόστους των τουριστικού πακέτου για μία οικογένεια που θέλει να ταξιδέψει από την Αγγλία ή τη Γερμανία προς την Ελλάδα εμφανίζεται σημαντικά αυξημένο, λόγω και της παράλληλης ανόδου του κόστους των επιβατικών αερομεταφορών, η διάθεση για ταξίδια φέτος παραμένει ισχυρή και σε περιπτώσεις ισχυρότερη και από αυτήν του 2022. Διορθώσεις ωστόσο αναμένεται να παρατηρηθούν στη διάρκεια των διακοπών, καθώς η διάρβωση του διαθέσιμου εισοδήματος των ευρωπαϊκών νοικοκυριών από τον πληθωρισμό περιορίζει τους σχετικούς προϋπολογισμούς των διακοπών του καλοκαιριού του 2023.

Είναι χαρακτηριστικό πως, σύμφωνα με έρευνα της PwC σε δείγμα 1.000 Γερμανών ηλικίας από 18 έως 65 ετών, η διάθεση εξοικονόμησης χρημάτων στις διακοπές εμφανίζει μικρή υποχώρηση

Οι αυξήσεις στις τιμές για τις απευθείας κρατήσεις που κάνουν οι ταξιδιώτες είναι ακόμη μεγαλύτερες, κάποιες φορές ξεπερνούν και το 100%.

σε σχέση με την αντίστοιχη έρευνα που έγινε την περίοδο της άνοιξης του 2022. Το 58% ελπίζει ότι η οικονομική του κατάσταση δεν θα χειροτερέψει και ενδεναμένεται να παρατηρηθούν στη διάρκεια των διακοπών, καθώς η διάρβωση του διαθέσιμου εισοδήματος των ευρωπαϊκών νοικοκυριών από τον πληθωρισμό περιορίζει τους σχετικούς προϋπολογισμούς των διακοπών του καλοκαιριού του 2023.

Διάρβωση των διακοπών, καθώς η διάρβωση του διαθέσιμου εισοδήματος των ευρωπαϊκών νοικοκυριών από τον πληθωρισμό περιορίζει τους σχετικούς προϋπολογισμούς των διακοπών του καλοκαιριού του 2023.

σε σχέση με την αντίστοιχη έρευνα που έγινε την περίοδο της άνοιξης του 2022. Το 58% ελπίζει ότι η οικονομική του κατάσταση δεν θα χειροτερέψει και ενδεναμένεται να παρατηρηθούν στη διάρκεια των διακοπών, καθώς η διάρβωση του διαθέσιμου εισοδήματος των ευρωπαϊκών νοικοκυριών από τον πληθωρισμό περιορίζει τους σχετικούς προϋπολογισμούς των διακοπών του καλοκαιριού του 2023.

Διάρβωση των διακοπών, καθώς η διάρβωση του διαθέσιμου εισοδήματος των ευρωπαϊκών νοικοκυριών από τον πληθωρισμό περιορίζει τους σχετικούς προϋπολογισμούς των διακοπών του καλοκαιριού του 2023.

Διάρβωση των διακοπών, καθώς η διάρβωση του διαθέσιμου εισοδήματος των ευρωπαϊκών νοικοκυριών από τον πληθωρισμό περιορίζει τους σχετικούς προϋπολογισμούς των διακοπών του καλοκαιριού του 2023.

Ο οδικός χάρτης αναζήτησης στρατηγικών επενδυτών από το ΤΧΣ

Για να διαθέσει σημαντικά πακέτα μετοχών που έχει στις τράπεζες

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Στρατηγικούς επενδυτές για σημαντικά πακέτα των μετοχών του, όπως διεθνώς αναγνωρισμένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, μακροπρόθεσμιους επενδυτές (π.χ. αμοιβαία κεφάλαια που έχουν ήδη ιστορικό επενδύσεων σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, family offices κ.λπ.), καθώς και άλλους επενδυτές εκτός του τραπεζικού τομέα με σημαντική τεχνογνωσία «ευνοεί» το ΤΧΣ στο πλαίσιο της στρατηγικής αποεπένδυσης από τις τέσσερις συστημικές τράπεζες στις οποίες διαθέτει ποσοστά. Αυτό αναφέρει η στρατηγική που δημοσιοποιήθηκε χθες από το Ταμείο, στην οποία δια-

Η αποεπένδυση θα υλοποιηθεί με πλήρη σεβασμό στις αρχές της διαφάνειας και αποτελεσματικότητας προς όφελος της ελληνικής οικονομίας.

κρίνονται δύο βασικές μορφές διάθεσης μετοχών:

- Μέσω κεφαλαιαγοράς, που περιλαμβάνει εναλλακτικούς τρόπους διάθεσης (accelerated book building, dribble out κ.α.) ή συνδυασμό αυτών.
 - Μέσω ιδιωτικών πώλησης, που ευνοεί τη διάθεση μεγάλων πακέτων μετοχών –άνω του 5%– ή την απευθείας διάθεση του συνόλου των μετοχών που διαθέτει το Ταμείο σε μια τράπεζα.
- Την απόφαση για το ποια διαδικασία θα ακολουθηθεί για κάθε τράπεζα θα λάβει το Ταμείο, αξιολογώντας τα οφέλη κάθε μεθόδου αλλά και τον χρόνο που απαιτεί κάθε τύπος συναλλαγής για να ολοκληρωθεί. Σε αυτό το πλαίσιο το Ταμείο μπορεί να εξετάσει και το ενδιαφέρον ή την προσφορά αυτοκλήτου επενδυτή, αλλά σύμφωνα με όσα προβλέπει η στρατηγική αποεπένδυσης δεν θα προχωρήσει σε διμερή διαπραγμάτευση χωρίς να προηγηθεί ανταγωνιστική διαδικασία. Όπως διαβεβαιώνει σε δήλωσή του ο πρόεδρος του ΤΧΣ Ανδρέας Βερύκιος, «η αποεπένδυση θα υλοποιηθεί με πλήρη σεβασμό στις αρχές της διαφάνειας και αποτελεσματικότητας προς όφελος της ελληνικής οικονομίας και το Ταμείο θα κληθεί να

Το ΤΧΣ στοχεύει στην αποεπένδυση σε οριζόντια τριετία, αλλά «δεν δεσμεύεται σε συγκεκριμένο χρονισμό ή αλληλουχία συναλλαγών», προκειμένου να μην επιβαρυνθεί η εμπορική αξία του χαρτοφυλακίου του.

πάρει αποφάσεις ζυγίζοντας την ταχύτητα με την οικονομική αποδοτικότητα σε ένα περιβάλλον αβεβαιότητας». Το ΤΧΣ στοχεύει στην αποεπένδυση σε οριζόντια τριετία, αλλά «δεν δεσμεύεται σε συγκεκριμένο χρονισμό ή αλληλουχία συναλλαγών», προκειμένου να μην επιβαρυνθεί η εμπορική αξία του χαρτοφυλακίου του. Όπως σημειώνει σε δήλωσή του ο διευθύνων σύμβουλος του Ταμείου Ηλίας Ξηρουχάκης, «οι ελληνικές συστημικές τράπεζες βελτίωσαν θεματικά τις επιδόσεις τους και κρίνονται έτοιμες να κινηθούν δυναμικά τα επόμενα χρόνια προς όφελος των μετόχων τους, του δημοσίου συμφέροντος, της περαιτέρω ανάπτυξης της εθνικής μας οικονομίας και φυσικά της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας». Στη στρατηγική αποεπένδυσης επίσης ότι οι μεμονωμένες συναλλαγές δεν αποτελούν σημείο αναφοράς για τις επόμενες που θα σχεδιαστούν, αλλά το Ταμείο οφείλει να παρακολουθεί τις συνθήκες των αγορών πριν λάβει οποιαδήποτε απόφαση και να αξιολογήσει εάν οι συνθήκες επιτρέπουν την εκτέλεση μιας συναλλαγής.

Η πώληση ενός μεγάλου πακέτου (μερίδιο άνω του 5% ή το πλήρες μερίδιο εάν το ΤΧΣ κατέχει λιγότερο από 5%) σε μόνο έναν επενδυτή μπορεί να προκύψει από μια αυτόκλητη προσφορά που έγινε στο Ταμείο από «καλή τη πίστη» δυνητικό επενδυτή, την απόφαση του Ταμείου να ξεκινήσει μια επίσημη διαδικασία πώλησης ή να προσεγγίσει άμεσα έναν δυνητικό επενδυτή το ίδιο το Ταμείο. Στην περίπτωση που θα λάβει μια αυτόκλητη προσφορά, το Δ.Σ. του ΤΧΣ θα κληθεί να αξιολογήσει ότι ο δυνητικός επενδυτής είναι σε θέση να την ολοκληρώσει και όπως διευκρινίζεται «η απόφαση ότι ενδέχεται να μην είναι σε θέση να ολοκληρώσει τη συναλλαγή θα ληφθεί μόνο εάν κατά την εκτίμηση του Ταμείου ο δυνητικός επενδυτής δεν αναμένεται να λάβει την έγκριση των αρμόδιων ρυθμιστικών αρχών ή δεν έχει παράσχει επαρκή στοιχεία ότι μπορεί να χρηματοδοτήσει την απόκτηση των μετοχών της τράπεζας».

Η διάθεση, όπως σημειώνεται, θα λάβει τη μορφή είτε διμερούς συζήτησης, ακολουθούμενης από ανταγωνιστική διαδικασία, είτε δημοπρασίας έπιτα από επίσημη διαδικασία πώλησης. Το Ταμείο θα αποφασίσει, ύστερα από συζήτηση με τον σύμβουλο διάθεσης, στην αρχή της διαδικασίας ποια μορφή επιθυμεί να ακολουθήσει για τη συγκεκριμένη συναλλαγή. Εάν οι συζητήσεις είναι επιτυχείς, το Ταμείο θα υπογράψει με τον επενδυτή μια υπό όρους συμφωνία που θα αντικατοπτρίζει τους συμφωνηθέντες όρους και θα επιτρέπει στο ΤΧΣ να αναζητήσει εναλλακτικές προσφορές για μια περίοδο 4 έως 8 εβδομάδων. Σε αυτή την περίπτωση το ΤΧΣ θα δημοσιοποιήσει τους όρους της καταρχήν συμφωνίας και θα καλέσει τα ενδιαφερόμενα μέρη που είναι διατεθειμένα να προσφέρουν καλύτερους όρους να απευθυνθούν στον σύμβουλο διάθεσης. Μετά την παραλαβή των ανταγωνιστικών προσφορών, το Ταμείο θα αξιολογήσει ποιες αποτελούν «καλή τη πίστη» προσφορές, δίνοντας πρόταση στις ίδιες πληροφορίες με τον πρώτο πλειοδότη. Εάν δεν ληφθεί καλύτερη προσφορά μέχρι το τέλος της επιτρεπόμενης περιόδου, η συμφωνία με τον πρώτο πλειοδότη θα καταστεί δεσμευτική για το ΤΧΣ, ενώ εάν το Ταμείο λάβει μια ανταγωνιστική προσφορά καλύτερη από αυτήν που έκανε ο πρώτος πλειοδότης, θα δοθεί η ευκαιρία στον πρώτο να βελτιώσει την προσφορά του.

Την πανελλαδική αναβάθμιση των πληροφοριακών συστημάτων της Δικαιοσύνης ανέλαβε να υλοποιήσει η εταιρεία Intrasoft-Netcompany.

37,1 εκατ. ευρώ για την ψηφιοποίηση 321 δικαστικών φορέων

Στην περαιτέρω ψηφιοποίηση της Δικαιοσύνης θα συμβάλει η β' φάση του έργου αναβάθμισης του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ), που ανέλαβε να υλοποιήσει η εταιρεία Intrasoft-Netcompany. Πρόκειται για έργο ύψους 37,1 εκατ. ευρώ, που έχει τριετή χρονικό ορίζοντα ολοκλήρωσης και περιλαμβάνει την αναβάθμιση και ενοποίηση του πληροφοριακού συστήματος σε 321 δικαστικούς φορείς σε όλη την Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένων του Αρείου Πάγου και της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου.

Το καλοκαίρι του 2014, αρκετά χρόνια πριν από την εξαγορά της –τον Οκτώβριο του 2021– από τη δανέζικη Netcompany, η Intrasoft είχε αναλάβει και την πρώτη φάση της αναβάθμισης του πληροφοριακού συστήματος 41 δικαστικών φορέων, που αποτέλεσε έργο 15,7 εκατ. ευρώ. Η πρώτη αυτή φάση είχε δημιουργήσει ένα κεντρικό ομογενοποιημένο σύστημα και οδήγησε στην ίδρυση της ψηφιακής πύλης πολιτικής και ποινικής δικαιοσύνης www.solon.gov.gr, μέσω της οποίας κατέστη εφικτή η ενημέρωση, μεταξύ άλλων, για την πορεία των υποθέσεων, όπως και για τα πινάκια των επόμενων 15 ημερών.

Επίσης δόθηκε η δυνατότητα άμεσης ανάλυσης στατιστικών στοιχείων που είναι απαραίτητα για την αποτελεσματικότερη λειτουργία του δικαστικού συστήματος. Ταυτόχρονα έγινε δυνατή η ενημέρωση για βασικά

στοιχεία μιας υπόθεσης, όπως σε ποιον δικαστή έχει κρεωθεί, αν έχουν εκδοθεί πρακτικά κ.λπ.

«Ο ψηφιακός μετασχηματισμός της Δικαιοσύνης αποτελεί ορόσημο για τη χώρα μας. Εδώ και δεκαετίες η εταιρεία μας πραγματώνει με επιτυχία τις ψηφιακές φιλοδοξίες δημοσίων φορέων σε Ελλάδα και Ευρώπη με γνώμονα τους πολίτες», ανέφερε ο Αλέξανδρος Μάνος, διευθύνων σύμβουλος της Netcompany-Intrasoft. Η ολοκλήρωση της β' φάσης του έργου εκτιμάται ότι θα επιταχύνει τη διαδικασία απονομής της δικαιοσύνης, ενώ θα επιτρέψει την εξοικονόμηση πολύτιμων πόρων για πολίτες και επιχειρήσεις.

Όπως έχει αναφέρει ο ΣΕΒ, βασική προϋπόθεση για την επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης είναι η εναρτιστικοποίηση των προσαρθειών αξιοποίησης των λύσεων Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και η στρατηγική ένταξη τους στις προσπάθειες οργανωτικής αναβάθμισης των δικαστηρίων. Με αυτόν τον τρόπο μπορούν να εξοικονομηθούν έως και 800.000 ανθρωπομήρες, 235 εκατ. ευρώ για το ελληνικό Δημόσιο και να αυξηθεί ο ρυθμός επίλυσης των υποθέσεων έως 100%.

Σύμφωνα με την έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ελλάδα, βάσει στοιχείων για το 2019, εκτιμάται ότι απαιτούνται περίπου 640 ημέρες για την εκδίκαση υπόθεσης στον πρώτο βαθμό (αστική ή εμπορική).

ΔΗΜ. ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΣ

WIZ GUIDE

20
22

wiz-guide.com

500 BEST

RESTAURANTS

BY

Bank of Cyprus

January 30, 2023

SUPPORT BY

ΑΝΑΛΥΣΗ
Αποκλίνουμε...

Του ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΑΙΤΣΗ

Εκεί γίνεται μανιέρα. Η κυβέρνηση προποικείται ότι έχει πάντα ένα λόγο να πανηγυρίσει, ακόμα και για στοιχεία, εκτιμήσεις και συστάσεις που, σε έναν κανονικό άνθρωπο, θα επέβαλλαν σιωπή και περίσκεψη.

Η μελέτη του ΟΟΣΑ για την ελληνική οικονομία δεν ήταν εξαίρεση αυτού του κανόνα. Ο ΟΟΣΑ δείχνει ότι μια βασική αιτία του πληθωρισμού στη χώρα μας είναι τα υπερβολικά ποσοστά κέρδους με τα οποία έχουν (κακο)μάθει να δουλεύουν εμπορίου και βιομηχανία. Ο ανταγωνισμός των τιμών –γράφει– είναι χαμηλός, σε σημαντικούς τομείς κυριαρχούν ολιγοπώλια, εμποδίζεται η είσοδος νέων παικτών. Δεί, επίσης, ότι οι φόροι σε κεφάλαιο και κέρδη είναι από τους χαμηλότερους στον ΟΟΣΑ, ότι αυτοί πρέπει να αυξηθούν και να μειωθούν οι φόροι

Αντί για βήματα ενίσχυσης των θεσμών γίνονται βήματα αποδιάρθρωσής τους.

στα μεσαία εισοδήματα. Σημειώσε, ακόμη, ότι μεγάλα τμήματα του πληθυσμού μένουν πίσω, δεν κερδίζουν από την ανάπτυξη των απολαύσεων του ΑΕΠ. Και ότι έχουμε πρωτίες στην ανεργία γυναικών, νέων και στους μακροχρόνια ανέργους, ενώ οι επενδύσεις παραμένουν πολύ χαμηλές.

Αυτές και άλλες διαπιστώσεις και συστάσεις σε μια κανονική χώρα θα ήταν αφορμές για αφύπνιση και ειλικρίνεια. Πολύ περισσότερο όταν το οικονομικό πρόβλημα είναι βαθύ και δεν έχει μόνο, ούτε κύρια, στενά οικονομικές ρίζες. Εξηγούμαι:

Η πορεία μιας κοινωνίας, και μαζί το μοντέλο της οικονομίας της, προσδιορίζεται από τους θεσμούς της. Κρίνεται –όπως καθ’ ημιάς επισταμένως έχει αποδείξει ο Β. Ράπανος– από την ικανότητα της να δημιουργεί ισχυρούς, ασφαλείς και ευπροσάρμοστους στις μεταβαλλόμενες συνθήκες θεσμούς – αυτό, άλλωστε, είναι ένα κεντρικό στοιχείο που διακρίνει τον προοδευτικό από τον συντηρητικό. Μια ουσιαστική προϋπόθεση για να αλλάξει τροχιά η χώρα μας και η οικονομία της είναι

η Ελλάδα να πάψει να είναι θλιβερό παράδειγμα της «τραγωδίας των θεσμών». Να βρει τη δύναμη να ανοικοδομήσει το πλαίσιο των θεσμών της, όχι μόνο τα νομοθετημένα όργανα της πολιτείας αλλά και γενικότερα τους τυπικούς και τους άτυπους «κανόνες του παιχνιδιού». Γιατί το οικονομικό πρόβλημα της χώρας, όπως συχνά λέγεται, είναι πολιτικό. Κάπου εδώ φωλιάζουν οι πιο μεγάλες ανασυκίες για την πορεία (και) της οικονομίας: Αντί να κάνουμε βήματα μπροστά, στην κατεύθυνση μιας προοδευτικής μεταρρύθμισης των θεσμών, σημειώνονται βήματα πίσω.

Ορισμένα είναι ελαφρούτερα. Παράδειγμα, η φενάκη ότι η σταθερότητα που θα έδινε η ευρεία λαϊκή στήριξη σε μια κυβέρνηση μπορεί να υποκατασταθεί από την τεχνική (και εφήμερη...) σταθερότητα που χαρίζει ένας καλπονοθετικός νόμος – και η απόκλιση μιας από τη γενικευμένη ευρωπαϊκή πρακτική των κυβερνήσεων συνεργασίας. Άλλα είναι ανατριχιαστικά. Όπως η θλιβερή παράλυση αστυνομικών - δικαστικών αρχών μπροστά στη μεγαλύτερη υπόθεση διαφθοράς στην ΕΛ.ΑΣ., η ανήκουστη «αμέλεια» των αρμοδίων στη διαχείριση ενός ράσιστου αποδεικτικού υλικού εις βάρος της αποκαλούμενης Greek Mafia. Άλλα, πάλι, είναι άκρως επικίνδυνα. Όπως η γνωμοδότηση του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου ότι απαγορεύεται στην ΑΔΑΕ να κάνει τη δουλειά που το Σύνταγμα της ορίζει. Η ουσία είναι αυτή που διατύπωσε ο Ευ. Βενιζέλος: «Αποκλίνουμε από το πρότυπο της ευρωπαϊκής δημοκρατίας», είπε. Είναι μια δραματική προειδοποίηση. Γιατί αν πάμε έως τις εκλογές με διασπίδα χρήματος σε προεκλογικές παροχές, είναι ένα (σοβαρό) θέμα. Αν, όμως, φθάσουμε σε αυτές με τραυματισμένους δημοκρατικούς θεσμούς που είχαν καταφέρει να επιβιώσουν μέχρι τώρα, σε μια πάση ούσιαν απόπειρα να συγκαλυφθεί το σκάνδαλο των υποκλοπών, ε, αυτό είναι άλλο, διαφορετικό θέμα. Με πολύ διαφορετικές συνέπειες. Ότι θα «δαγκώσει» τους εμπνευστές του είναι το λιγότερο. Το σοβαρότερο θα αφορά την ελληνική δημοκρατία.

kallitsiskostas@yahoo.com

Αιτήσεις για ρύθμιση δανείων 25 δισ. μέσω εξωδικαστικού

Μέχρι στιγμής έχουν ρυθμιστεί περίπου 2 δισ., εντατικοποίηση ζητεί ο Σταϊκούρας

Της ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ

Νέες ρυθμίσεις οφειλών από 1,5 έως 1,8 δισ. ευρώ μέσω του εξωδικαστικού μηχανισμού αναμένει το υπουργείο Οικονομικών από τράπεζες και εταιρείες διαχείρισης το προσεχές 5μηνο, δίνοντας το μήνυμα για «σκληρότερη δουλειά ώστε να ωφεληθούν περισσότεροι πολίτες και να ρυθμίσουν επιτυχώς τις οφειλές τους». Στόχος, το σύνολο των ρυθμίσεων μέσω του εξωδικαστικού μηχανισμού να προσεγγίσει συνολικά τα 3,9 δισ. ευρώ, αυξάνοντας την αποτελεσματικότητα του μηχανισμού που, σύμφωνα με τα στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα το υπουργείο Οικονομικών, προσφέρει ρυθμίσεις με μέσο «κούρεμα» 20% περίπου για τις οφειλές προς το Δημόσιο και 30,8% για οφειλές προς χρηματοδοτικούς φορείς.

Το μήνυμα για επιτάχυνση των ρυθμίσεων δόθηκε προς τράπεζες και εταιρείες διαχείρισης κατά τις συναντή-

Το μέσο «κούρεμα» για οφειλές προς το Δημόσιο φτάνει το 20% και για οφειλές προς χρηματοδοτικούς φορείς το 30,8%.

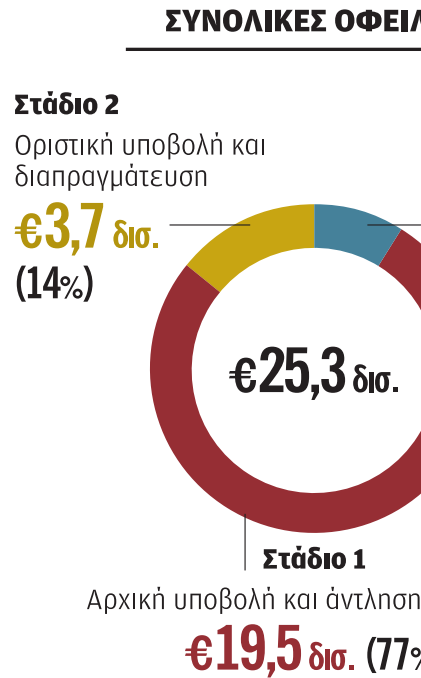
σεις που είχε διαδοχικά την Τετάρτη και την Πέμπτη ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας με τις διοικήσεις των ελληνικών τραπεζών και τους επικεφαλής των μεγαλύτερων εταιρειών διαχείρισης, ανοίγοντας την αυλαία των συναντήσεων με εκπροσώπους του χρηματοπιστωτικού κλάδου για το 2023. Στις συναντήσεις συμμετείχε και ο γενικός διευθυντής προληπτικής εποπτείας και εξυγίανσης της ΤτΕ Σπύρος Παντελιάς και, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», ο υπουργός Οικονομικών ζήτησε εντατικοποίηση των προπαθειών στα θέματα των ρυθμίσεων έτσι ώστε να περιοριστούν οι περιπτώσεις των οφειλετών που οδηγούνται σε πλειστηριασμό.

Να σημειωθεί ότι το θέμα των πλειστηριασμών βρίσκεται επί ζυρού ακμής, καθώς επίκειται στις 26 Ιανουαρίου η

συζήτηση στην Ολομέλεια του Αρείου Πάγου για το κατά πόσον οι εταιρείες διαχείρισης μπορούν ως εντολοδόχοι των funds στο πλαίσιο των τιτλοποιήσεων του «Ηρακλή» να προχωρούν σε μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης. Εν αναμονή της σχετικής απόφασης, όπως σημειώνουν εκπρόσωποι των εταιρειών, έχουν κάθε λόγο να προχωρούν σε ρυθμίσεις αποφεύγοντας τους πλειστηριασμούς. Οι τράπεζες και οι εταιρείες διαχείρισης δεσμεύθηκαν για περισσότερες ρυθμίσεις δανείων έτσι ώστε να επιτευχθεί ο στόχος για αύξηση των ρυθμίσεων κατά 1,5-1,8 δισ. ευρώ το προσεχές 5μηνο. Μέχρι σήμερα μέσω του εξωδικαστικού έχουν εξεταστεί 6.400 αιτήματα ρυθμίσεων για οφειλές 2,1 δισ. ευρώ. Επίσης, στο στάδιο της οριστικής υποβολής και της διαπραγμάτευσης βρίσκονται άλλα 5.500 αιτήματα για οφειλές

αξίας 3,7 δισ. ευρώ, ενώ άλλα 33.900 αιτήματα για οφειλές 19,5 δισ. ευρώ είναι σε αρχικό στάδιο της υποβολής τους. Τα συνολικά στοιχεία ανεβάζουν τον συνολικό αριθμό των αιτήσεων για ρυθμίσεις στις 45.800 και την αξία των προς ρύθμιση δανείων στα 25,3 δισ. ευρώ και το γεγονός ότι οι ολοκληρωμένες αιτήσεις των πολιτών και τα ποσοστά ρυθμίσεων οφειλών κάθε μήνα πολλαπλασιάζονται, πιστοποιεί, σύμφωνα με τον υπουργό Οικονομικών, ότι αποτελεί «το πιο επιτυχημένο των τελευταίων 12 ετών». Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ειδικής Γραμματείας Ιδιωτικού Χρέους:

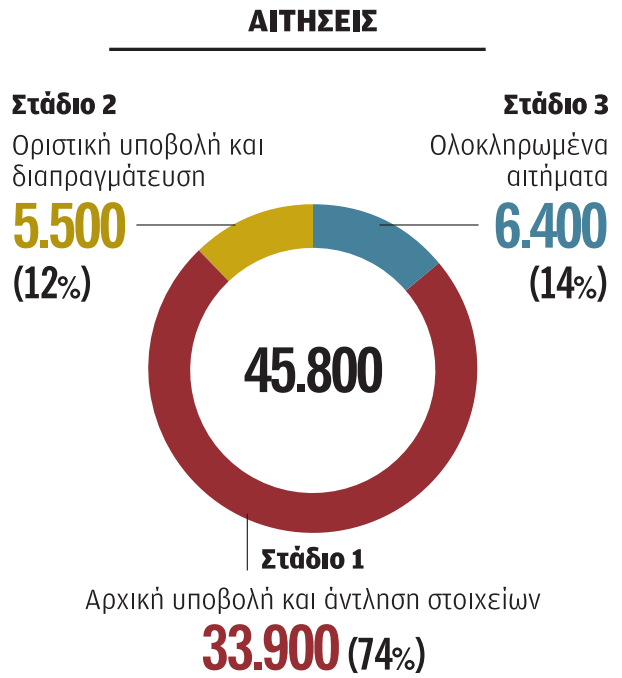
- Το 74% των υποψηφίων προς ρύθμιση ή των ρυθμιζόμενων χρεών αφορά οφειλές φυσικών προσώπων και μόλις το 26% οφειλές επιχειρήσεων.
- Το 79% είναι προς τράπεζες και εταιρείες διαχείρισης και το 21% προς

ΣΗΜ.: Δεν περιλαμβάνονται αιτήματα σε αρχικό στάδιο (10.000) καθώς και όσα έχουν ακυρωθεί (9.300)

ΠΗΓΗ: Έκθεση Προόδου Εξωδικαστικού Μηχανισμού, Δεκέμβριος 2022, υπ. Οικονομικών

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

το Δημόσιο.

- Η μεση διαρκεία ρύθμισης για οφειλές προς το Δημόσιο είναι τα 18 ετη και για οφειλές προς χρηματοδοτικούς φορείς τα 15 ετη.
- Το 33% των οφειλών ρυθμιστηκε με διαρκεία μεγαλύτερη των 20 ετών.
- Το μεσο ποσοστό διαγραφής για οφειλές προς το Δημόσιο διαμορφώνεται στο 20,4% και για οφειλές προς χρηματοδοτικούς φορείς στο 30,8%.
- Το 39% των ρυθμίσεων (περί τα 320 εκατ. ευρώ) έχουν λαβεί ποσοστό διαγραφής μεγαλύτερο του 30%.
- Το 54% των προτασεων ρυθμίσεων έχουν γίνει αποδεκτές από τους οφειλέτες (991 εκατ. απο τα 1,8 δισ. ευρώ).
- Το ποσοστό έγκρισης από τράπεζες και εταιρείες διαχείρισης διαμορφώνεται στο 63% και από το Δημόσιο στο 93%.

Η εισήγηση του υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων προς το Υπουργικό Συμβούλιο για τον καθορισμό του κατώτατου μισθού υπαλλήλων και του κατώτατου ημερομισθίου των εργατοτεχνιτών θα υποβληθεί το αργότερο έως τις 10 Μαρτίου.

Το νέο χρονοδιάγραμμα για τη θέσπιση του κατώτατου μισθού

Με τροπολογία του υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων επισπεύδεται η εκκίνηση και η διεξαγωγή της διαδικασίας για τον καθορισμό του κατώτατου μισθού για το 2023, προκειμένου ο νέος αυξημένος κατώτατος μισθός να αρχίσει να ισχύει από την 1η Απριλίου 2023, σύμφωνα και με τις πρόσφατες δεσμεύσεις του πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη. Πιο συγκεκριμένα, αναφορικά με τα χρονοδιαγράμματα της κείμενης νομοθεσίας για κάθε στάδιο της διαδικασίας, προβλέπεται ότι:

1. Η αποστολή έγγραφης πρόσκλησης από την Επιτροπή Συντονισμού της διαβούλευσης προς εξειδικευμένους επιστημονικούς και ερευνητικούς φορείς για τη σύνταξη έκθεσης για την αξιολόγηση του ισχύοντος νομοθετημένου κατώτατου μισθού θα λάβει χώρα έως τις 20 Ιανουαρίου.
2. Η σύνταξη και η υποβολή της έκθεσης θα λάβει χώρα το αργότερο έως την 3η Φεβρουαρίου 2023.
3. Η διαβίβαση του υπομνήματος και της τεκμηρίωσης κάθε διαβουλευόμενου από την Επιτροπή Συντονισμού προς τους λοιπούς εκπροσώπους των κοινωνικών εταίρων, με πρόσκληση για προφορική διαβούλευση, θα λάβει χώρα το αργότερο έως την 10η Φεβρουαρίου 2023.
4. Η διαβίβαση όλων των υπομνημάτων και της τεκμηρίωσης των δια-

βουλεύομενων καθώς και της έκθεσης των φορέων στο Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ) για τη σύνταξη σχεδίου πορίσματος διαβούλευσης θα λάβει χώρα το αργότερο έως την 20η Φεβρουαρίου 2023.

5. Το σχέδιο του πορίσματος διαβούλευσης ολοκληρώνεται το αργότερο έως την 28η Φεβρουαρίου 2023.

Τέλος, η εισήγηση του υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων προς το Υπουργικό Συμβούλιο για τον καθορισμό του κατώτατου μισθού υπαλλήλων και του κατώτατου ημερομισθίου των εργατοτεχνιτών θα υποβληθεί το αργότερο έως την 10η Μαρτίου 2023.

Κυβερνητικά στελέχη έχουν δηλώσει πως η αύξηση του κατώτατου μισθού θα είναι μεγάλη, αφήνοντας να εννοηθεί πως θα ξεπεράσει τα επίπεδα των 751 ευρώ, επίπεδα στα οποία βρισκόταν πριν αρχίσουν οι μειώσεις κατά την περίοδο πριν από τα μνημόνια. Πιο κοντά βέβαια στις πραγματικές προθέσεις της κυβέρνησης αλλά και «τις ανάγκες τόσο της κοινωνίας όσο και των επιχειρήσεων» βρίσκεται το σενάριο αύξησης του κατώτατου μισθού τουλάχιστον κατά 7,75% με 8%, όσο δηλαδή αυξήθηκαν και οι συντάξεις. Αυτό οδηγεί σε νέο κατώτατο μισθό κοντά στα 768 με 770 ευρώ (αύξηση κατά 55 με 57 ευρώ).

Σχεδόν €1 δισ. υπολογίζει να εισπράξει φέτος το Δημόσιο από πρόστιμα και ποινές

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΚΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Ποσά ύψους σχεδόν ενός 1 δισ. ευρώ υπολογίζεται να εισπραχθούν το 2023 από το Δημόσιο από πρόστιμα, ποινές και καταλογισμούς που έχουν ήδη επιβληθεί ή πρόκειται να επιβληθούν σε επιχειρήσεις και φυσικά πρόσωπα. Σύμφωνα με τον προϋπολογισμό, το ακριβές ποσό των προστίμων που εκτιμά το υπουργείο Οικονομικών ότι θα εισπραχθεί ανέρχεται στα 904 εκατ. ευρώ και, όπως γίνεται εύκολα αντιληπτό, το μεγαλύτερο τμήμα θα προέλθει από φορολογικές παραβάσεις. Ωστόσο, στον προϋπολογισμό έχουν εγγραφεί ποσά - πρόστιμα προς εισπράξη από αυθαίρετα κτίσματα, ελλείψεις θέσεις στάθμευσης

Τα περισσότερα αφορούν φορολογικές παραβάσεις, στην τσιμπίδα και κτίρια με ελλείψεις θέσεις στάθμευσης.

σε κτίρια, καθώς και πρόστιμα του πρώτου (ανάπτυξη και προστασία περιβάλλοντος) αλλά και του γαλάζιου ταμείου (προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος). Επίσης, προβλέπονται εισπράξεις από ποινές που θα επιβληθούν από τα ποινικά δικαστήρια, παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας, το λαθρεμπόριο, πρόστιμα του ΟΑΣΘ και διάφορα άλλα πρόστιμα που περιλαμβάνονται σε κωδικούς που δεν έχουν πλήρη ανάλυση. Την ίδια στιγμή, ο προϋπολογισμός του 2023 προβλέπει επιστροφές χρημάτων (δαπάνες) στο ελληνικό Δημόσιο ύψους 610 εκατ. ευρώ, τα οποία αφορούν τόσο επιστροφές αποδοχών όσο και επιστροφές ποσών από ΝΠΔΔ που είχαν δοθεί για εκτέλεση έργων επενδύσεων. Το 2021, σύμφωνα με τα στοιχεία του απολογισμού που κατατέθηκε στη Βουλή, τα εισπραχθέντα πρόστιμα ανήλθαν σε 952 εκατ. ευρώ, ενώ το ποσό που είχε βεβαιωθεί ήταν σημαντικά μεγαλύτερο και συγκεκριμένα 2 δισ. ευρώ. Το εισπρακτέο υπόλοιπο εσόδων του

Μεταξύ των προστίμων που εκτιμά ότι θα εισπράξει το Δημόσιο είναι και ένα εκατομμύριο ευρώ που αφορούν τον ΟΑΣΘ.

απολογισμού, χωρίς την ανεισπρακτα των τελωνείων, ανήλθε σε 112,84 δισ. ευρώ ή ποσοστό 62,11% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, το οποίο εκτιμάται σε 181,68 δισ. ευρώ για το 2021. Στη διαμόρφωση του ως άνω εισπρακτέου υπολοίπου συνέβαλαν ιδίως:

- Οι ανείσπρακτες απαιτήσεις από φόρους, οι οποίες ανήλθαν στο ποσό των 32,78 δισ. ευρώ.
- Οι ανείσπρακτες απαιτήσεις από μεταβιβάσεις, οι οποίες ανήλθαν σε 13 δισ. ευρώ και αφορούν σχεδόν εξ ολοκλήρου ανείσπρακτες απαιτήσεις από επιστροφές καταπτώσεων εγγυήσεων (ανήλθαν σε 12 δισ. ευρώ).
- Οι ανείσπρακτες απαιτήσεις από πρόστιμα, ποινές και καταλογισμούς, οι οποίες ανήλθαν στο ποσό των 65,53 δισ. ευρώ.

Όπως προαναφέρθηκε, το σύνολο προστίμων που εκτιμάται ότι θα εισπραχθούν το τρέχον έτος ανέρχεται στο ποσό των 904 εκατ. ευρώ. Από το

ποσό αυτό οι σημαντικότερες εισπράξεις θα προέλθουν:

- Φορολογικά πρόστιμα και προσαυξήσεις 681 εκατ. ευρώ. Πρόκειται για πρόστιμα τα οποία έχουν επιβληθεί από τη φορολογική διοίκηση ή θα επιβληθούν και θα εισπραχθούν εντός του έτους για παραβάσεις της φορολογικής νομοθεσίας, όπως φοροδιαφυγή και απόκρυψη φορολογητέας ύλης ή καθυστέρηση υποβολής δηλώσεων.
- Τα τελωνειακά πρόστιμα θα φθάσουν στα 23 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα 17 εκατ. ευρώ αφορούν πρόστιμα για λαθρεμπορία, τα 5 εκατ. ευρώ πρόστιμα και προσαυξήσεις εκπρόθεσμων καταβολών των υποχρεώσεων και 1 εκατ. ευρώ για ανακριβείς δηλώσεις.
- Καταλογισμοί ύψους 10 εκατ. ευρώ για παραβάσεις ευρωπαϊκών προγραμμάτων.
- Λοιπά πρόστιμα 190 εκατ. ευρώ. Στον κωδικό αυτό συμπεριλαμβάνονται πρόστιμα ύψους 6 εκατ. ευρώ από αυθαίρετα κτίσματα, 2 εκατ. ευρώ από ελ-

λίπεις θέσεις στάθμευσης σε κτίρια, 2 εκατ. ευρώ για πρόστιμα του πράσινου ταμείου και 3 εκατ. ευρώ που αφορούν πρόστιμα του γαλάζιου ταμείου (προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος).

- Πρόστιμα και ποινές από ποινικά δικαστήρια 20 εκατ. ευρώ.
- Πρόστιμα για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας 7 εκατ. ευρώ.
- Πρόστιμα για λιμενικές παραβάσεις 4 εκατ. ευρώ.
- Πρόστιμα για προστασία του κατανάλωτή 1 εκατ. ευρώ.
- Πρόστιμα εκπρόθεσμων καταβολών μη φορολογικών εσόδων 29 εκατ. ευρώ.
- Πρόστιμα ΟΑΣΘ 1 εκατ. ευρώ.
- Καταπτώσεις εγγυητικών επιστολών 1 εκατ. ευρώ.

Επιστροφές δαπανών

Σύμφωνα με τον προϋπολογισμό, οι επιστροφές δαπανών θα φθάσουν το 2023 στο ποσό των 610 εκατ. ευρώ εκ των οποίων:

- Επιστροφές αποδοχών 41 εκατ. ευρώ.
- Επιστροφές ποσών από ΝΠΔΔ για εκτέλεση έργων επενδύσεων 145 εκατ. ευρώ.
- Επιστροφές μεταβιβάσεων 406 εκατ. ευρώ.
- Επιστροφές από φυσικά πρόσωπα για εκτέλεση επενδύσεων 4 εκατ. ευρώ.
- Επιστροφές επιχειρήσεων για διαχείριση απορριμμάτων Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, 12 εκατ. ευρώ.
- Επιστροφές επιστροφής προκαταβολών 242 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα 73 εκατ. ευρώ από ατομικές επιχειρήσεις και 169 εκατ. ευρώ από νομικά πρόσωπα.

Μισθώματα 1,6 δισ.

Εκτός από τα πρόστιμα και τις ποινές ο προϋπολογισμός περιλαμβάνει έσοδα και από διάφορες άλλες κατηγορίες. Συγκεκριμένα, προβλέπει έσοδα από την περιέλευση αδρανών καταθέσεων στο ελληνικό Δημόσιο ύψους 20 εκατ. ευρώ καθώς και έσοδα ύψους 1,6 δισ. ευρώ από μισθώματα κτιρίων και υποδομών.

Η επιστροφή του εξωτερικού ελλείμματος

Δομική ανισορροπία ή συγκυριακό φαινόμενο η εκτόξευσή του από τα 2,7 δισ. το 2019 στα 13,5 δισ. ευρώ το 10μηνο του 2022;

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ την περασμένη εβδομάδα, που έδειξαν αύξηση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου κατά 27,5% τον Νοέμβριο, επιβεβαίωσαν για άλλη μια φορά την επιστροφή ενός παλιού προβλήματος που πλήρωσε ακριβά η ελληνική οικονομία.

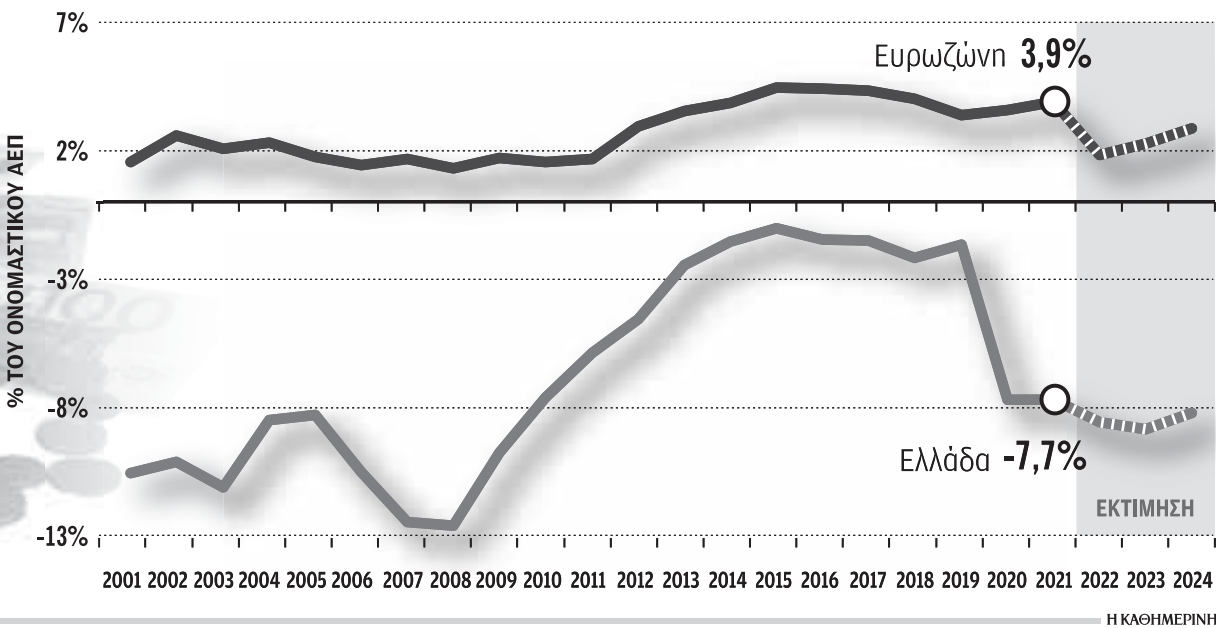
Τα λεγόμενα διδύμα ελλείμματα, δημοσιονομικό και ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών, συμβάδισαν σε μια καταστροφική πορεία από το 2000, που κατέληξε στα μνημόνια το 2010. Το 2008 το έλλειμμα του ισοζυγίου ήταν 14% του ΑΕΠ. Από το 2020 το φαινόμενο επανεμφανίστηκε, με το σχετικό ποσοστό να διαμορφώνεται τα τελευταία τρία χρόνια στην περιοχή του 6%-7% του ΑΕΠ. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών σκαρφάλωσε από τα 2,7 δισ. ευρώ το 2019 στα 10,9 δισ. ευρώ το 2020, στα 12,2 δισ. ευρώ το 2021 και στα 13,5 δισ. ευρώ ήδη από το 10μηνο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου του 2022.

Και ενώ το δημοσιονομικό έλλειμμα, που επίσης επανεμφανίστηκε από το 2020, ήταν αποτέλεσμα ενός συγκυριακού προβλήματος, τιν πανδημίας και της ενεργειακής κρίσης, που επέβαλαν τη χρηματοδότηση μέτρων στήριξης από το κράτος, η διεύρυνση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών εν μέρει μόνο εξηγείται από την ίδια συγκυρία, δηλαδή την αύξηση της τιμής των καυσίμων που εισάγονται. Η αμαρτωδής αύξηση των εισαγωγών είναι επίσης αποτέλεσμα της ανάκαμψης της οικονομίας, δηλαδή της αύξησης της καταναλώσεως και των επενδύσεων, την οποία δεν μπόρεσε να υποστηρίξει η εγχώρια παραγωγή. Στην ουσία πρόκειται για ένα πρόβλημα παραγωγικού

ΠΗΓΕΣ: AMECO, Eurobank Research

Ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

μοντέλου και ανταγωνιστικότητας που δεν λύθηκε στα οκτώ μνημονιακά χρόνια και στα τέσσερα μετά.

• **«Δομική ανισορροπία» ή άδικα πήγαν τα μνημόνια**
Ο επικεφαλής οικονομολόγος της Eurobank Τάσος Αναστασάτος υποστηρίζει ότι πρόκειται για μια «δομική ανισορροπία» και μιλάει για ένα αναπτυξιακό υπόδειγμα που δεν μεταρρυθμίστηκε ώστε να υποκαταστήσει τις εισαγωγές, την ώρα που η κατανάλωση στην Ελλάδα αντιπροσωπεύει το 70% του ΑΕΠ, έναντι 52% στην Ε.Ε. Όπως χαρακτηριστικά σημειώνει η πρόσφατη μελέτη της Eurobank για τις επενδύσεις («Το αναδυόμενο μοντέλο ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας»), «παρά τις εκατοντάδες μεταρρυθμίσεις που εφαρ-

Πρόκειται για ένα πρόβλημα παραγωγικού μοντέλου και ανταγωνιστικότητας που δεν λύθηκε στα οκτώ μνημονιακά χρόνια και στα τέσσερα μετά.

μόστηκαν κατά τη διάρκεια των προγραμμάτων προσαρμογής και της ενισχυμένης μεταπρογραμματικής εποπτείας, ενδεχομένως εξαιτίας του γεγονότος ότι αυτές οι μεταρρυθμίσεις (Το αναδυόμενο μοντέλο ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας), «παρά τις εκατοντάδες μεταρρυθμίσεις που εφαρ-

αναπτυξιακό της υπόδειγμα, ώστε να είναι σε θέση να μεγεθύνεται χωρίς ελλείμματα που υπονομεύουν τη μακροχρόνια διατηρησιμότητα της ανάπτυξης». Περισσότερη έμφαση στον συγκυριακό χαρακτήρα του φαινομένου δίνει ο Δημήτρης Μαλλιαρόπουλος, διευθυντής της Διεύθυνσης Οικονομικής Ανάλυσης και Μελετών της Τράπεζας της Ελλάδος. «Η αναπτυξιακή έκρηξη», λέει, «μετά το άνοιγμα της οικονομίας, με τη στήριξη των δημοσίων δαπανών, οδήγησε σε αύξηση των εισαγωγών καταναλωτικών προϊόντων, καθώς και ενδιάμεσων και επενδυτικών αγαθών. Στον βαθμό που θα ομαλοποιηθεί η πορεία αυτή, θα δούμε και μείωση στο έλλειμμα». Ο ίδιος αναγνωρίζει ότι στη ρίζα του προβλήματος του εξωτερικού

ελλείμματος βρίσκεται το παραγωγικό πρότυπο της χώρας, προσθέτει όμως ότι για να αλλάξει το παραγωγικό πρότυπο χρειάζονται χρόνια.

• **Φως από τον διπλασιασμό των εξαγωγών**
Πράγματι, η εικόνα δεν είναι ίδια με τα διδύμα ελλείμματα του παρελθόντος. Τα στοιχεία δείχνουν ότι οι εξαγωγές αγαθών διπλασιάστηκαν, μια «σιωπηλή επανάσταση» σύμφωνα με τον υπουργό Επικρατείας Ακμ Σκέρτσο. Συγκεκριμένα, από 20,2 δισ. ευρώ το 2010 αυξήθηκαν σε 39,3 δισ. ευρώ το 2021 και στα 44,4 δισ. ευρώ το δεκάμηνο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2022. Παρ' όλα αυτά, εξακολουθούν να μην είναι σε θέση να καλύψουν τις εισαγωγές, που αυξήθηκαν επίσης από 47,5 δισ. ευρώ το 2010 σε 66

Δηλώσαμε 79 δισ. ευρώ στην εφορία, αλλά ξοδέψαμε 129 δισ.

Του ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ

Με βάση τα στοιχεία της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, το σύνολο των δηλωθέντων εισοδημάτων όλων των φορολογουμένων κινείται στο επίπεδο των 79 δισ. ευρώ. Με βάση την έρευνα οικογενειακών προϋπολογισμών της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής – δειγματοληπτική έρευνα σε δείγμα περίπου 6.000 νοικοκυριών– η ετήσια δαπάνη μόνο για 12 βασικές κατηγορίες των νοικοκυριών ανέρχεται στα 70 δισ. ευρώ. Δηλαδή, σχεδόν το σύνολο των δηλωθέντων εισοδημάτων διατίθεται για είδη διατροφής, ονιοπνευματώδη ποτά, είδη ένδυσης, στέγαση, διαρκή αγαθά, υγεία, μεταφορές, επικοινωνίες, αναψυχή, εκπαίδευση, εστιατόρια και «διάφορα» αγαθά. Υπάρχει και άλλη πιο... διευρυμένη καταγραφή δαπανών των νοικοκυριών από την Eurostat, η οποία ανεβάζει την ετήσια δαπάνη στα 129 δισ. ευρώ. Και τα τρία μεγέθη – τα 79 δισ. ευρώ της ΑΑΔΕ, τα 69 δισ. ευρώ της ΕΛΣΤΑΤ και στα 129 δισ. ευρώ της Eurostat – αφορούν το ίδιο έτος: το 2021. Σαφείς οι ενδείξεις ότι ξοδεύουμε περισσότερα από ό, τι δηλώνουμε. Σαφές και το αίτημα του ΟΟΣΑ ο οποίος σε μια ακόμη έκθεσή του για την Ελλάδα ζητεί λήψη μέτρων για τη «διεύρυνση της φορολογικής βάσης».

Τοπίο στην ομίχλη...

Η Ελλάδα είναι στη δυσάρεστη θέση να μην μπορεί να προσδιορίσει με σχετική ασφάλεια ούτε τα εισοδήματα των νοικοκυριών ούτε τις δαπάνες που πραγματοποιούν. Όλες οι στατιστικές αφήνουν αναπάντητα ερωτήματα και υπο-

Πάνω από 250.000 αυτοαπασχολούμενοι σε σύνολο 650.000 δηλώνουν ζημίες σε μόνιμη βάση...

ψίες. Στις φορολογικές δηλώσεις δηλώνουμε εισοδήματα 79 δισ. ευρώ (σ.σ. αυτό είναι το νούμερο και στις φορολογικές δηλώσεις του 2021 και στις φορολογικές δηλώσεις του 2022) αλλά φορολογούμαστε για 87 δισ. ευρώ επειδή η εφορία δεν πιστεύει ότι οι 4 στους 10 έχουν ετήσια εισοδήματα έως 5.000 ευρώ γ' αυτό και εφαρμόζει τα τεκμήρια διαβίωσης. Στην έρευνα οικογενειακών προϋπολογισμών που εκπονεί σε ετήσια βάση η ΕΛΣΤΑΤ, 6.000 νοικοκυριά που επιλέγονται δειγματοληπτικά, καλούνται να «αποκαλύψουν» τις δαπάνες που πραγματοποιούν στο τελευταίο 15νθήμερο. Από τις απαντήσεις τους – οι οποίες προφανώς έχουν περιθώριο σφάλματος καθώς μιλάμε για δειγματοληπτική έρευνα η οποία όμως δεν ξεχωρίζει αν οι δαπάνες έγιναν με ή χωρίς την έκδοση απόδειξης – προκύπτει ότι οι καταναλωτικές δαπάνες των νοικοκυριών ανήλθαν το 2021 στα 69 δισ. ευρώ. Αυτό το ποσό όμως περιλαμβάνει 12 βασικές «ομάδες» δαπανών. Η έρευνα της Eurostat, εντάσσοντας περισσότερες κατηγορίες δαπανών, ανεβάζει το σχετικό ποσό στα 130 δισ. ευρώ και πάλι για το 2021.

Διεύρυνση φορολογίας

Οποίο και αν είναι το πραγματικό ποσό των δαπανών από τη μία και του

Το θέμα της διεύρυνσης της φορολογικής βάσης επαναφέρει ο ΟΟΣΑ μέσα από την έκθεση που δημοσίευσε την προηγούμενη εβδομάδα. Διεύρυνση φορολογικής βάσης σημαίνει να κληθούν να πληρώσουν φόρους πολίτες οι οποίοι σήμερα δεν επιβαρύνονται καθόλου.

εισοδήματος από την άλλη, το θέμα που επαναφέρει ο ΟΟΣΑ στο τραπέζι μέσα από την έκθεση που δημοσίευσε την προηγούμενη εβδομάδα – η διεύρυνση της φορολογικής βάσης – καθίσταται και πάλι επίκαιρο. Διεύρυνση φορολογικής βάσης σημαίνει να κληθούν να πληρώσουν φόρους πολίτες οι οποίοι σήμερα δεν επιβαρύνονται καθόλου. Και υπάρχουν αρκετοί: πάνω από 250.000 αυτοαπασχολούμενοι (σε σύνολο 650.000) δηλώνουν ζημίες σε μό-

νιμη βάση. Υπάρχουν τουλάχιστον 650.000 φορολογούμενοι που εμφανίζουν μηδενικό εισόδημα, ενώ το αφορολόγητο που προβλέπει η κλίμακα (περίπου 9.000) εξαιρεί από τον φόρο εισοδήματος περισσότερα από 15 δισ. ευρώ όταν το συνολικό εισόδημα μισθωτών και συνταξιούχων ξεπερνάει τα 60 δισ. ευρώ.

Η πρώτη διεύρυνση της φορολογικής βάσης θα γίνει φέτος και θα είναι το αποτέλεσμα της μη τιμαριθμικής ανα-

προσαρμογής της φορολογικής κλίμακας. Εκατοντάδες χιλιάδες μισθωτοί του ιδιωτικού τομέα αλλά και χαμηλοσυνταξιούχοι οι οποίοι σήμερα καλύπτονται από το αφορολόγητο με αποτέλεσμα να μην πληρώνουν καθόλου φόρο εισοδήματος, θα διαπιστώσουν σύντομα από τα μηνιαία εκκαθαριστικά των αποδοχών τους ότι θα ξεκινήσει η παρακράτηση φόρου. Μπορεί τα ποσά να περιορίζονται σε μερικά ευρώ τον μήνα (σ.σ. 3-5 ευρώ), ωστόσο θα είναι η πρώτη

φορά που θα κληθούν να καταβάλουν χρήματα (διά της παρακράτησης) στην εφορία. Γιατί θα συμβεί αυτό;

1. Ο εργαζόμενος με τον κατώτατο μισθό, λαμβάνει σήμερα 713 ευρώ μεικτά. Η παρακράτηση φόρου είναι μηδενική. Με το που θα γίνει (από την 1η Απριλίου) η αύξηση του κατώτατου μισθού, θα ξεκινήσει η παρακράτηση. Στο πιο δυσμενές σενάριο του 6% (που ανεβάζει τον κατώτατο στα 756 ευρώ) η παρακράτηση θα είναι 3,09 ευρώ, ενώ στο πιο αισιόδοχο του 9,5% που ανεβάζει τις μεικτές αποδοχές στα 781 ευρώ) η παρακράτηση ανεβαίνει ακόμη περισσότερο στα 5 ευρώ τον μήνα.

2. Κάτι αντίστοιχο θα γίνει και με τον χαμηλοσυνταξιούχο, ο οποίος θα δει τις ονομαστικές αποδοχές του να ανεβαίνουν κατά 7,75%. Αν σήμερα καλύπτεται από το αφορολόγητο (επειδή π.χ. η φορολογητέα σύνταξη του δεν υπερβαίνει τα 780 ευρώ) με την αύξηση θα διαπιστώσει ότι θα ξεκινήσει η παρακράτηση φόρου.

Αυτή η διεύρυνση της φορολογικής βάσης θα γίνει εξαιτίας της λεγόμενης «μη τιμαριθμικής αναπροσαρμογής της κλίμακας». Ευρύτερες συζητήσεις για περαιτέρω βήματα προς αυτή την κατεύθυνση αναμένεται ότι θα γίνουν μετά τις εκλογές με στόχο να αποκατασταθεί μια σοβαρή ανισορροπία του ελληνικού φορολογικού συστήματος: η εξάρτηση των δημοσίων εσόδων σε πολύ μεγάλο βαθμό από τους έμμεσους φόρους και τις ασφαλιστικές εισφορές και πολύ λιγότερο από τον φόρο εισοδήματος με αποτέλεσμα να πλύνεται η έννοια της προοδευτικής φορολόγησης.

Κρίσιμο πρόβλημα για το 50% των ΜμΕ η εύρεση προσωπικού

Υποχώρησε για δεύτερο συνεχόμενο εξάμηνο ο δείκτης εμπιστοσύνης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που καταρτίζει η Εθνική Τράπεζα, κυρίως εξαιτίας της αβεβαιότητας τους για τις μελλοντικές συνθήκες ζήτησης. Παρ' όλα αυτά, οι αναλυτές της Εθνικής εισηγούν ότι ο δείκτης παραμένει σε θετικό έδαφος, δηλαδή η πλειοψηφία των επιχειρήσεων δηλώνει θετικές προοπτικές, ενώ αντιθέτως στην Ε.Ε. οι προοπτικές έχουν περάσει σε αρνητικό έδαφος.

Επίσης, το ποσοστό των επιχειρήσεων που ακολουθούν στρατηγικές ανάπτυξης περιορίστηκε στο 47%, από 57% το προηγούμενο εξάμηνο, καθώς διαφαίνεται μια σταδιακή στροφή των ΜμΕ προς τακτικές διατήρησης των κερκτημένων. Οι πληθωριστικές πιέσεις αναδύονται ως το βασικότερο πρόβλημα για τα 2/3 σχεδόν των ΜμΕ (με το ήμισυ εξ αυτών να πλύνεται κυρίως από την

ακριβή ενέργεια και το λοιπό ήμισυ από τις ακριβές πρώτες ύλες). Εντονότερη πίεση, σημειώνει η ανακοίνωση της Εθνικής, δέχονται οι κλάδοι βιομηχανίας και κατασκευών, κυρίως λόγω υψηλής εξάρτησης από εισαγόμενες πρώτες ύλες. Παρόλ' αυτά, όμως, έχει ενδιαφέρον ότι εν μέσω πληθωρισμού αναδεικνύεται επίσης ως κρίσιμο πρόβλημα από το 50% του τομέα η εύρεση προσωπικού. Μάλιστα το 16% θεωρεί αυτό ως το βασικότερο πρόβλημα. Εντονότερη είναι η ανησυχία για το συγκεκριμένο πρόβλημα στον κλάδο των υπηρεσιών.

Από την άλλη πλευρά, μόνο το 8% δηλώνει ότι αντιμετωπίζει έντονα προβλήματα ρευστότητας. Όπως επισημαίνει η ανάλυση της Εθνικής, ενισχυτικοί παράγοντες εδώ είναι αφενός τα μέτρα στήριξης της κυβέρνησης, καθώς το τελευταίο εξάμηνο έχουν διατεθεί 3,5 δισ. ευρώ για τη στήριξη επιχειρήσεων έναντι των υψηλών τιμών ενέργειας,

και αφετέρου η ικανοποιητική κερδοφορία τους (άνω των 2/3 των ΜμΕ δηλώνουν ανοδικά περιθώρια κέρδους το 2023).

Η αυξημένη αυτή κερδοφορία και η ικανοποιητική ρευστότητα επέτρεψαν στις ΜμΕ, σύμφωνα με την ανάλυση, να απορροφήσουν μεγάλο μέρος της πληθωριστικής πίεσης. Έτσι, ενώ τα κόστη τους έχουν αυξηθεί κατά 20%-25%, δήλωσαν ότι έχουν περιορίσει σε ανατιμήσεις της τάξεως του 10%.

Παρόλ' αυτά, η σχετική υψηλή χρηματοοικονομική τους κατάσταση τους επιτρέπει να διατηρούν τη μεσοπρόθεσμη αναπτυξιακή τους διάθεση. Έτσι, το 66% προσβλέπει σε αύξηση πωλήσεων την επόμενη πενταετία, ενώ το 25% προγραμματίζει προσλήψεις για το επόμενο έτος και το 1/3 σχεδιάζει επενδύσεις σε πάγια εντός του 2023. Σχετικά υψηλότερη επενδυτική διάθεση εντοπίζεται σε μεγαλύτερες επιχειρήσεις.

REQUEST FOR PROPOSAL (RFP) 4200372232 (re-tender): Provision of health services

The International Organization for Migration (IOM) is an intergovernmental organization established in 1951 and is committed to the principle that humane and orderly migration benefits both migrants and society. In the framework of implementation of various projects, the IOM invites prospective bidders to submit a bid for the Provision of health services.

Eligible bidders may request the complete set of Bidding Documents and its Annexes at the following e-mail address: iomnicosia@iom.int

Bids shall be valid for a period of sixty (60) calendar days after the submission deadline and shall be delivered to IOM Cyprus, Kratitirion 4, Kokkinotrimithia, 2660, on or before February 6th 2023, at 14:00 local hrs.

Bidding procedure will be conducted based on the rules of the International Organization for Migration. IOM reserves the right to accept or reject any quotation, and to cancel the procurement process and reject all bids at any time prior to award of Purchase Order or Contract, without thereby incurring any liability to the affected Supplier/s or any obligation to inform the affected Supplier/s of the ground for IOM's action.

Thank you, IOM Cyprus

Κοντά στις 990 μονάδες το Χ.Α., ενώ το κλίμα παραμένει θετικό

Μία ακόμη συνεδρίαση με μικρά κέρδη 0,59%, ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 91,9 εκατ.

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

ΣΥΝΕΧΙΣΤΗΚΕ η άνοδος στο Χρηματιστήριο Αθηνών, παρά το επιφυλακτικό ξεκίνημα, με τον Γενικό Δείκτη να κινείται όλο και πιο κοντά προς τον στόχο των 1.000 μονάδων, αγγίζοντας χθες τις 987 μονάδες και νέα υψηλά οκταετίας, ενώ ο τζίρος ανήλθε σε ικανοποιητικά επίπεδα.

Η αγορά έλαβε ώθηση από την επιτυχημένη πρώτη έξοδο της Ελλάδας στις αγορές για το νέο έτος με 10ετίς ομόλογο, το συνδεσµισµ των θετικών µηνιασµων των διεθνών αναλυτών για τις ελληνικές τράπεζες, τις ισχυρές σπιν-ρελές επιλεγµενών blue chips και το σχετικά ήπριο κλίµα στις ευρωπαϊκές αγορές, µε τους επενδυτές να έχουν σπιν-ραµµένο το βλέµµα στο Παγκόσµιο Οικονοµικό Φόρουµ στο Νταβός.

Ειδικότερα, στα στατιστικά της συ-

Ωθηση από την πρώτη
έξοδο της Ελλάδας στις
αγορές για το 2023 και
επιλεγμένα blue chips.

νεδρίασης, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με κέρδη 0,59% στις 987,01 μονάδες, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 91,9 εκατ. ευρώ. Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης έκλεισε με άνοδο 0,54% στις 2.397,09 μονάδες, ενώ με κέρδη επίσης 0,54% και στις 1.491,01 μονάδες έκλεισε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης.

Στα μη τραπεζικά blue chips ξεχώρισε η «Ελλάκτωρ» με κέρδη 4,29% και ακολούθησαν Motor Oil και ΟΛΠ με άνοδο 3,66% και 2,10%, αντιστοίχως, ενώ απώλειες άνω του 1% καταγράψαν η Aegean και η ΤΕΡΝΑ Ενέργειακ.

Ο τραπεζικός δείκτης σημείωσε άνοδο 0,98% στις 730,31 μονάδες, με την Πει-

Ο Γενικός Δείκτης κινείται όλο και πιο κοντά προς τον στόχο των 1.000 μονάδων.

αίσις να καταγράψει απόδο 2,63%, την Alpha Bank να κλείνει στο +1,98% και την Εθνική στο +0,66%, ενώ απώλειες 0,25% σημείωσε η Eurobank. Ο τραπεζικός κλάδος έλαβε χες ένα «ψηφίο εμπιστοσύνης» από την Goldman Sachs, η οποία ανέβασε τις τιμές-στόχους και για τις τέσσερις συστημικές τράπεζες, τονίζοντας πως παρά το ισχυρό ράλι στον τελευταίο διαστηματος, οι τιμές των μετοχών τους έχουν σημαντικό περαιτέρω περιθώριο ανόδου. Συγκεκριμένα, για την Εθνική Τράπεζα δίνει τιμή-στόχο τα 5,20 ευρώ, από 4,20 ευρώ πριν, με περιθώριο ανόδου 29%, για τη Eurobank δίνει τιμή-στόχο το 1,40 ευρώ, από 1,04 ευρώ πριν, με περιθώριο ανόδου

22%, για την Alpha Bank δίνει τιμή-στόχο το 1,60 ευρώ, από 1,19 ευρώ πριν, με περιθώριο ανόδου 40% και για την Πειραιώς δίνει τιμή-στόχο τα 2,20 ευρώ, από 1 ευρώ πριν, με περιθώριο ανόδου 39%. Όπως σχολιάζει και ο Δημήτρης Τζάνας της «Κύκλος Χρηματοπιστωτικής», το σκηνικό στο ελληνικό χρηματοπιστώριο καθημερινά βελτιώνεται (11 στις 12 αδειοδοτημένες συνειδήσεις από τις 31/12/2022) καθώς οι συναλλαγές αναβαθμίζονται ακόμη και με ημέρες αρχών των διεθνών αγορών, με οδηγό τον τραπεζικό κλάδο (+13% από την αρχή του έτους). Παράλληλα, προχωρούν οι επενδύσεις που θα αναβαθμίσουν σε ενεργειακό κομμάτι την Ελλάδα, με τον αγώνα Αλεξανδρούπολης να είναι ο πιο προχωρημένος.

αλούς - Μπουργκάς να επανασταθεί, άξια από τον Νότο προς τον Βορρά για να προσφοροσθούνη ενεργειακά η Βουλγαρία. Ως αποτέλεσμα, οι μετοχές του ενεργειακού κλάδου και οι συνδεδεμένες με αυτές κατασκευαστικές κινούνται άνοδικά, με τη Mytilineos να καταγράφει ιστορικά υψηλή τιμή. Όμως, όπως τονίζει, στον βαθμό που επιβεβαιώνη η συνέχιση της ανάπτυξης στην ελληνική οικονομία, είναι ζήτημα χρόνου να επεκταθεί το αγοραστικό ενδιαφέρον και σε άλλους τίτλους, δεικτοβαρείς αλλά και εκπροσωπούς της μεσαίας και μικρής κεφαλαιοποίησης, που τα θεμελιώδη και οι επιδιδοφρής προοπτικές τους και δεν έχουν τιμολογηθεί ικανοποιητικά.

Ανοδος στην Ευρώπη με εξαίρεση το Λονδίνο

Με άνοδο κινήθηκαν χθες οι δείκτες των ευρωπαϊκών χρηματιστηρίων, εξαλείφοντας τις προηγουμένως απώλειες, ενώ θετικά λειτουργήσανε δημοσίευμα του ειδικού επιχειρηματικού πρακτορείου Reuters. Σύμφωνα με αυτό, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα θέτει υπό μελέτη το ενδεχόμενο να επιβραδύνει τον ρυθμό με τον οποίο αυξάνει τα επιτόκια της. Ο πανευρωπαϊκός δείκτης STOXX 600 ολοκλήρωσε τη χθεσινή συνεδρίαση με άνοδο 0,4%, αγγίζοντας τα υψηλότερα επίπεδα των σε διαστήματα εννεαμήνιου – τον τόνο έδωσαν οι κλάδοι εξορύξης και τροφίμων - ποτών.

Οι κεφαλαιαγορές τελούσαν υπό πίεση το μεγαλύτερο διάστημα της χθεσινής ημέρας, αφ'ότου έγινε γνωστό ότι η οικονομία της Κίνας

εμφάνισαν την ασθενέστερη ανάπτυξη της σε ετήσια βάση το 2022, τα τελευταία σχεδόν 50 χρόνια. Η δε αμερικανική επενδυτική τράπεζα Goldman Sachs εμφάνισε τριμηνιαία κέρδη που υστερούσαν των προβλέψεων. Κι ενώ η πρόεδρος της ΕΚΤ Κριστίνη Λαγκάρντ δεν απέκλειε μια αύξηση κατά 50 μονάδες βάσης των επιτοκίων στην συνεδρίαση του Φεβρουαρίου, όπως ανέφερε το Bloomberg, η προοπτική να είναι μικρότερη των τάξεως των 25 μονάδων βάσης κερδίζει έδαφος. Στο Λονδίνο ο FTSE 100 έκλεισε με πτώση 0,12%.

Με κέρδη έκλεισαν ο DAX στην Φρανκφούρτη με 0,35%, με 0,48% ο CAC 40 στο Παρίσι, με 0,31% ο FTSE MIB στο Μιλάνο και με 0,22% ο IBEX στη Μαδρίτη.

«Σαφώς και είναι κάτι θετικό για τις μετοχές», παρατηρεί ο Στιούαρτ Κούλς, διευθυντής μακροοικονομικών στην Equiti Capital στο Λονδίνο, προσθέτοντας ότι «όντως έχει νόημα η ΕΚΤ τουλάχιστον να εξετάσει την καταλληλότητα του μηχανήματος Λαγκάρντ.

Εκτοτε έχουμε δει τις τιμές της ενέργειας και κυρίως του αερίου να εξασθενούν και ως συνέπεια οι πληθωριστικές πιέσεις να αμβλύνονται πιο πολύ του αναμενομέ-

Ιστορικό ρεκόρ κατέγραψε ο όμιλος LVMH, με την κεφαλαιοποίησή του να φθάνει τα 400 δις. ευρώ.

Ο πανευρωπαϊκός
STOXX 600 με κέρδη
0,4% άγγιξε τα υψηλότε-
ρα επίπεδά του σε διάστη-
μα εννεαμήνου.

οι». Αξίζει να σημειωθεί ότι ο STOXX 600 έχει ξεκινήσει δυναμικά αυξάνει τα χρονιά, σημειώνοντας κέρδη 7% χάρη στην ελπίδα για ανάκαμψη της Κίνας, την αποκλιμάκωση των πιέσεων από την άνοδο των τιμών και τις ολοένα μεγαλύτερες προσδοκίες για πλιότερη ύφεση από την προβλεπόμενη. Αν και τα στοιχεία χθες έδειξαν υποχώρηση στον γερμανικό πληθωρισμού το τελευταίο τρίμηνο πέρυσι, ο συνδυασμός των βιομηχανικών της χώρας προειδοποίησε για συρρίκνωση της οικονομίας το 2023. Τέλος, ο όμιλος LVMH για πρώτη φορά στην ιστορία του είχε κεφαλαιοποίηση 400 δις. ευρώ, καθιστώντας τον πλέον κορυφαίο ευρωπαϊκό όμιλο με αυτό το κριτήριο, χάρη και στην επανεκκίνηση της κινεζικής οικονομίας.

REUTERS, BLOOMBERG

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

(Πηγή: Reuters)

New York/Νέα Υόρκη	(Σε δολάρια)		VERIZON COMMS	41	-2.0545	PERSIMMON	1427.68526	-0.765	DT TELEKOM N	20.585	0.015	Tokyo/Τόκιο	(Σε γιέν)		Paris/Παρίσι	(Σε ευρώ)	
Εταιρείες	Πρώ αλφάβητο	Met.%	WALT DISNEY CO	100.505	1.1117	PEARSON	920.61	-0.672	E.ON SE NA	9.854	-0.094	Εταιρείες	Χθες	Met.%	Εταιρείες	Χθες	Met.%
3M COMPANY	127.085	-1.8724	WELLS FARGO & W	44.33	0.2488	RELX	2404.01852	-0.125	FRESIENUS MED	33.78	-0.16	AIAJNOMOTO	4145	1.54	ACCOR	28.03	1.41
ALCOA CORP	54.27	0.293	WALMART INC	144.44	-0.585	RIO TINTO	6087.46538	0.853	FRESIENUS SE	28.55	0	ASAH GROUP HL	4064	0.69	AIR LIQUIDE	144.68	0.32
ALTRIA GROUP	45.215	-0.8878	London/Λονδίνο					ROLLS-ROYCE HL	108.3	1.288	HEIDELBERGCEM	59.62	-1.2	ALSTOM	25.82	-0.5	
AMAZON COM	96.43	-1.7224	Εταιρείες	Χθες	Met.%	SAINSBURY(I)	242.2	0.452	HENKEL AG&C V	66.84	-0.32	ASTELLAS PHARM	1893.5	-0.53	AIXAM	28.06	0.04
AMER EXPRESS C	154.37	-0.8924	ANGLO AMERICAN	3587.5	1.027	SCHRODERS	468.9	-0.741	INFINEUM TECH	32.265	0.5	BRIDGESTONE CO	4724	0.75	AIXAT	28.06	0.04
AMER INTL GROU	64.01	-0.621	A.B.FOOD	1844.66197	1.367	SAGE GRP	768.6	-1.477	K+S AG NA	22.62	1.63	CANON INC	2800	1.39	BNP PARIBAS	59.49	-0.12
AMGEN	270.3	-0.5263	ADMIRAL GRP	2137.96154	-0.74	ST JAMESS PLAC	1246.37417	-1.224	MERCK KGAA	197	-2.95	CASIO COMPUTER	1325	1.61	BOUYGUES	30.09	-0.23
APPLE INC	135.99	0.9127	ASHTEAD GRP	5054	-0.316	SMITHS GROUP	1666.45971	0.719	MUEHN. RUECK	324.4	1.2	CITIZEN WATCH	586	1.74	CAPAGEMINI	171.25	-0.87
BANK OF AMERIC	34.695	-1.5186	ANTOPOGASTA	1741.33019	0.086	SMITH&MPEHEW	1148.84772	-1.042	RWE AG	41.37	-0.31	CRIDT SAISON	1619	0.68	CARREFOUR	17.49	0.92
BAXTER INTL IN	44.991	0.1583	AVIVA	440.3	-0.473	SSE	1716.51	2.14	THYSENKRUPP A	7.162	0.086	DAIWA SEC GROU	607	1.17	CASINO GUICHAR	11.81	0.34
BOEING CO	212.27	-0.8686	ASTRAZENECA	1152	-0.651	STAND.CHART.	701.03503	-0.028	VOLKSWAGEN V2	125.24	-0.48	SUBARU	1992.5	2.55	CREDIT AGRICOL	10.57	-0.32
BRISTOL MYERS	72.465	-0.0621	BAIDCOCK INTL	306.85238	0.532	SEVERN TRENT	2737.7975	0.654	VONOVIE SA	27.72	-0.32	FUJIFILM HOLDI	1610	1.52	DANONE	50.08	-0.1
CAMPBELL SOUT	54.77	-0.3457	BAE SYS.	837.27059	0.818	TRAVIS PERKINS	1021	-2.209	SIEMENS N	145	2.68	FUJITSU	18315	1.03	DASSAULT SYSTE	35.84	0.87
CATERPILLAR IN	257.44	-0.3946	BARCLAYS	181.82628	-0.855	TESCO	247.67568	0.121	SAP SE	107.3	-0.12	HINO MOTORS	500	3.52	EDF	12.00	-0.08
CIGNA CORP	314.3	0.0286	BRAMMER.TOB.	3134.52827	-0.287	TUI AG	181.9793	4.319	Amsterdam/Αμστερνταμ			HITACHI	6458	1.3	L'OREAL	387.00	2.53
CHEVRON	180.54	1.6783	BRIGHT DEVEL	462.7	-1.187	TAYLOR WIMPEY	118.07254	-0.298	Εταιρείες	Χθες	Met.%	IHI	3665	2.23	L'VM.H.	797.40	0.59
CISCO SYSTEMS	48.23	-1.3298	BERKELEY GRHL	4340	-2.692	UNILEVER	4174.7407	-1.525	Εταιρείες	Χθες	Met.%	ISUZU MOTORS	1501	2.67	LAGARDERE	20.62	-0.87
CITIGROUP	50.4358	1.0333	BR.LAND	441.6	0.25	UTD. UTILITIES	1032	1.02	ALBERTS	42.82	0.19	KAWASAKI HYV I	2818	1.48	MICHELIN	29.54	-0.71
CERVECIERIAS	13.74	2.6906	BUNZL	2956.16081	0.372	VODAFONE GROUP	92.66143	-1.2	AEGON	5.034	-1.06	KAJIMA CORP	1469	1.03	PERNOD RICARD	196.75	0.79
COCA-COLA CO	61.785	0.5779	BP	480.90999	0.759	WPP	940.9	-1.743	ABN AMRO BANK	14.5	-0.62	KEIO	4560	-0.11	PUBLICIS GROUP	62.70	-1.07
COLGATE PALMOL	78.35	0.6423	BURBERRY GRP	2274.88602	-1.32	WHITBREAD	3053.86035	-1.143	AKZO NOBEL	69.12	0.67	KOBE STEEL	657	0.77	RENAULT	38.02	1.89
DANAOS CORP	55.845	1.481	BT GROUP	131.4224	1.458	Zurich/Zupin			IMCD <th>147.95<td>1.02</td><td>KONICA MINOLTA</td><td>507</td><td>2.01</td><td>SANIT-GOBBIN</td><td>53.80</td><td>-0.26</td></th>	147.95 <td>1.02</td> <td>KONICA MINOLTA</td> <td>507</td> <td>2.01</td> <td>SANIT-GOBBIN</td> <td>53.80</td> <td>-0.26</td>	1.02	KONICA MINOLTA	507	2.01	SANIT-GOBBIN	53.80	-0.26
DANA SHIPPING	3.7772	3.4849	COCACOLA HBC A	1963.5	0.951	Εταιρείες	Χθες	(Σε ελβ. Φρ.)	ASML HOLDING	606.4	-0.13	JTEKT	906	3.07	SANOFI	91.90	0.05
DIA INC	57.63	-1.7894	CARNIVAL	766	-3.461	Εταιρείες	Χθες	Met.%	GALAPAGOS <th>44.03<td>0.32</td><td>MITSUBISHI UFG</td><td>950.6</td><td>0.17</td><td>SCHNEIDER ELEC</td><td>148.16</td><td>0.56</td></th>	44.03 <td>0.32</td> <td>MITSUBISHI UFG</td> <td>950.6</td> <td>0.17</td> <td>SCHNEIDER ELEC</td> <td>148.16</td> <td>0.56</td>	0.32	MITSUBISHI UFG	950.6	0.17	SCHNEIDER ELEC	148.16	0.56
DUPONT DE NMUO	74.4	-1.0638	CENTRICA	9714544	0.767	ABB LTD N	31.58	1.32	HEINEKEN <th>91.7<td>0.33</td><td>MITSUBISHI COR</td><td>4310</td><td>0.82</td><td>SOCIETE GENERA</td><td>24.57</td><td>-0.91</td></th>	91.7 <td>0.33</td> <td>MITSUBISHI COR</td> <td>4310</td> <td>0.82</td> <td>SOCIETE GENERA</td> <td>24.57</td> <td>-0.91</td>	0.33	MITSUBISHI COR	4310	0.82	SOCIETE GENERA	24.57	-0.91
ENTERGY CP	107.26	0.6569	COMPASS GROUP	1933.30603	1.23	RICHEMONT N	137	-1.4	ING GROEP <th>12.458</th> <td>-0.27</td> <td>MITSUBISHI ELE</td> <td>1300</td> <td>1.33</td> <td>SODEXO</td> <td>91.04</td> <td>2.41</td>	12.458	-0.27	MITSUBISHI ELE	1300	1.33	SODEXO	91.04	2.41
EXXON MOBIL	113.235	0.0751	CAPITA GROUP	27.5231	-1.008	GEBERIT NI <td>494.7</td> <td>-0.5</td> <th>KONINKLIJKE DS<th>121.95<td>0.49</td><td>MITSUBISHI MOT</td><td>474</td><td>3.04</td><td>TFI</td><td>7.26</td><td>-0.62</td></th></th>	494.7	-0.5	KONINKLIJKE DS <th>121.95<td>0.49</td><td>MITSUBISHI MOT</td><td>474</td><td>3.04</td><td>TFI</td><td>7.26</td><td>-0.62</td></th>	121.95 <td>0.49</td> <td>MITSUBISHI MOT</td> <td>474</td> <td>3.04</td> <td>TFI</td> <td>7.26</td> <td>-0.62</td>	0.49	MITSUBISHI MOT	474	3.04	TFI	7.26	-0.62
FEDEX CORP	188.39	-0.1246	CRH	3687	-1.087	NOVARTIS N	85.61	-0.71	NIKKON HL DG <th>2485<td>0.22</td><td>NEC CORPORATIO</td><td>4485</td><td>0.22</td><td>THALES</td><td>116.95</td><td>1.12</td></th>	2485 <td>0.22</td> <td>NEC CORPORATIO</td> <td>4485</td> <td>0.22</td> <td>THALES</td> <td>116.95</td> <td>1.12</td>	0.22	NEC CORPORATIO	4485	0.22	THALES	116.95	1.12
FORD MOTOR CO	12.665	-0.4324	DCC	4490	-0.2	ROCHE HOLDING <td>294.5</td> <td>-0.03</td> <th>KPN KON<th>3.039<td>0.07</td><td>NIKON CORP</td><td>1215</td><td>1</td><td>VEOLIA ENVIRON</td><td>27.08</td><td>-1.42</td></th></th>	294.5	-0.03	KPN KON <th>3.039<td>0.07</td><td>NIKON CORP</td><td>1215</td><td>1</td><td>VEOLIA ENVIRON</td><td>27.08</td><td>-1.42</td></th>	3.039 <td>0.07</td> <td>NIKON CORP</td> <td>1215</td> <td>1</td> <td>VEOLIA ENVIRON</td> <td>27.08</td> <td>-1.42</td>	0.07	NIKON CORP	1215	1	VEOLIA ENVIRON	27.08	-1.42
INTL BUS MACHI	145.51	-0.2605	DIAGEO	3695.48861	1.756	SGS N <td>2346</td> <td>0.86</td> <th>NN GROUP<th>39.53</th><td>-0.65</td><td>NISSAN CORP</td><td>4064</td><td>0.4</td><td colspan="3">Madrid/Μαδρίτη</td></th>	2346	0.86	NN GROUP <th>39.53</th> <td>-0.65</td> <td>NISSAN CORP</td> <td>4064</td> <td>0.4</td> <td colspan="3">Madrid/Μαδρίτη</td>	39.53	-0.65	NISSAN CORP	4064	0.4	Madrid/Μαδρίτη		
GENERAL DYNAMI	242.465	0.9052	DIRECT LINE	172.825	0.783	SWATCH GROUP I <td>305.8</td> <td>2.45</td> <th>KONINKLIJKE DS<th>121.95<td>0.49</td><td>NISSAN MOTOR C</td><td>424.3</td><td>2.69</td><th>Εταιρείες</th><th>Χθες</th><th>Met.%</th></th></th>	305.8	2.45	KONINKLIJKE DS <th>121.95<td>0.49</td><td>NISSAN MOTOR C</td><td>424.3</td><td>2.69</td><th>Εταιρείες</th><th>Χθες</th><th>Met.%</th></th>	121.95 <td>0.49</td> <td>NISSAN MOTOR C</td> <td>424.3</td> <td>2.69</td> <th>Εταιρείες</th> <th>Χθες</th> <th>Met.%</th>	0.49	NISSAN MOTOR C	424.3	2.69	Εταιρείες	Χθες	Met.%
GENERAL ELEC C	80.42	0.2743	EXPERIAN	2959.46149	0.203	ADDECO N <td>33.65</td> <td>-0.3</td> <th>IMCD<th>147.95<td>1.02</td><td>NOMURA HOLDING</td><td>512.2</td><td>1.79</td><td>ACS CONS Y SER</td><td>28.43</td><td>-0.1405</td></th></th>	33.65	-0.3	IMCD <th>147.95<td>1.02</td><td>NOMURA HOLDING</td><td>512.2</td><td>1.79</td><td>ACS CONS Y SER</td><td>28.43</td><td>-0.1405</td></th>	147.95 <td>1.02</td> <td>NOMURA HOLDING</td> <td>512.2</td> <td>1.79</td> <td>ACS CONS Y SER</td> <td>28.43</td> <td>-0.1405</td>	1.02	NOMURA HOLDING	512.2	1.79	ACS CONS Y SER	28.43	-0.1405
GOLDM SACHS GR	350.2	-6.3636	EASYJET	436.45587	-1.358	JULIUS BAER N <td>58.26</td> <td>-0.03</td> <th>RANDSTAD<th>58.98</th><td>0.2</td><td>NISSAN CHEMICA</td><td>5780</td><td>0.35</td><td>AENA SME</td><td>135.15</td><td>0.8206</td></th>	58.26	-0.03	RANDSTAD <th>58.98</th> <td>0.2</td> <td>NISSAN CHEMICA</td> <td>5780</td> <td>0.35</td> <td>AENA SME</td> <td>135.15</td> <td>0.8206</td>	58.98	0.2	NISSAN CHEMICA	5780	0.35	AENA SME	135.15	0.8206
HALLIBURTON CO	42.435	-0.5274	FRESNILLO	942.12569	-1.718	CS GROUP AG <td>3.187</td> <td>0.28</td> <th>RELX</th> <th>27.25</th> <td>0.48</td> <td>NIPPON PAPER I</td> <td>925</td> <td></td> <td>ACERINOX</td> <td>10.34</td> <td>2.0731</td>	3.187	0.28	RELX	27.25	0.48	NIPPON PAPER I	925		ACERINOX	10.34	2.0731
HARTFORD FINL	76.12	-0.7303	GLENCORE	552.84485	0.072	GIVAUDAN N <td>3023</td> <td>-0.23</td> <th>UNIBAIL RODAM<th>57.22<td>-0.41</td><td>OBAYASHI CORP</td><td>945</td><td>0.53</td><td>ACCIONA</td><td>190.9</td><td>1.2195</td></th></th>	3023	-0.23	UNIBAIL RODAM <th>57.22<td>-0.41</td><td>OBAYASHI CORP</td><td>945</td><td>0.53</td><td>ACCIONA</td><td>190.9</td><td>1.2195</td></th>	57.22 <td>-0.41</td> <td>OBAYASHI CORP</td> <td>945</td> <td>0.53</td> <td>ACCIONA</td> <td>190.9</td> <td>1.2195</td>	-0.41	OBAYASHI CORP	945	0.53	ACCIONA	190.9	1.2195
HP INC	27.645	-0.9495	GSK	1439.59391	0.111	NESTLE SA <td>114.6</td> <td>-0.5</td> <th>VOPAK<th>28.01</th><td>-2.13</td><td>ODAXKY ELEC RA</td><td>1613</td><td>-0.86</td><td>AMADEUS</td><td>56.58</td><td>-0.282</td></th>	114.6	-0.5	VOPAK <th>28.01</th> <td>-2.13</td> <td>ODAXKY ELEC RA</td> <td>1613</td> <td>-0.86</td> <td>AMADEUS</td> <td>56.58</td> <td>-0.282</td>	28.01	-2.13	ODAXKY ELEC RA	1613	-0.86	AMADEUS	56.58	-0.282
HOME DEPOT INC	328.735	-0.7473	HIKMA	1705.0761	-0.901	TRANSOCEAN N <td>0</td> <td>0</td> <th>WOLTERS KLUWER<th>100.2</th><td>0.28</td><td>OI HOLDINGS</td><td>250</td><td>0.58</td><td>BBVA</td><td>6.415</td><td>0.2657</td></th>	0	0	WOLTERS KLUWER <th>100.2</th> <td>0.28</td> <td>OI HOLDINGS</td> <td>250</td> <td>0.58</td> <td>BBVA</td> <td>6.415</td> <td>0.2657</td>	100.2	0.28	OI HOLDINGS	250	0.58	BBVA	6.415	0.2657
INTEL CORP	29.68	-1.4281	HAMMERSON	26.63465	-1.673	SWISSCOM N <td>53.08</td> <td>-0.11</td> <td colspan="3">Milano/Μιλάνο</td> <td>RICOH CO LTD</td> <td>962</td> <td>2.34</td> <td>BANKINTER</td> <td>6.48</td> <td>-1.0082</td>	53.08	-0.11	Milano/Μιλάνο			RICOH CO LTD	962	2.34	BANKINTER	6.48	-1.0082
JOHNSON JOHNSO	172.6	-0.4786	HARGREAVES LS	928.31132	-0.861	SWISS RE N <td>928.6</td> <td>-0.63</td> <th>Εταιρείες</th> <th>Χθες</th> <th>(Σε ευρώ)</th> <td>SECOM</td> <td>7511</td> <td>-0.295</td> <td>CAIXABANK</td> <td>3.842</td> <td>-0.2078</td>	928.6	-0.63	Εταιρείες	Χθες	(Σε ευρώ)	SECOM	7511	-0.295	CAIXABANK	3.842	-0.2078
JPMORGAN CHASE	141	-1.4055	HSBC HLDSGS JV	595.1	-0.822	UBS GROUP N <td>19.59</td> <td>0.54</td> <th>Εταιρείες</th> <th>Χθες</th> <th>Met.%</th> <td>SEVEN & I HDLG</td> <td>6044</td> <td>0.73</td> <td>DSTR INT ALIME</td> <td>0.014</td> <td>0.7194</td>	19.59	0.54	Εταιρείες	Χθες	Met.%	SEVEN & I HDLG	6044	0.73	DSTR INT ALIME	0.014	0.7194
LAZARD	39.5	2.1992	INTL CONSOL AI	156.8	-1.358	ZURICH INSURAN <td>441.2</td> <td>-0.85</td> <th>ΑΖΑ SPA<td>1.40</td><td>1.39</td><td>SHARP CORP</td><td>699</td><td>1.83</td><td>ENDESA</td><td>18.765</td><td>0.0533</td></th>	441.2	-0.85	ΑΖΑ SPA <td>1.40</td> <td>1.39</td> <td>SHARP CORP</td> <td>699</td> <td>1.83</td> <td>ENDESA</td> <td>18.765</td> <td>0.0533</td>	1.40	1.39	SHARP CORP	699	1.83	ENDESA	18.765	0.0533
MCDONALD'S COR	275.02	2.2797	INTERCON. HOTE	5459.39	0.664	Frankfurt/Φρανκφούρτη			ΑΖΙΜΟΥΤ ΗΔΓ	22.69 <td>22.69</td> <td>SHIMIZU CORP</td> <td>675</td> <td>1.2</td> <td>ENAGAS</td> <td>16.36</td> <td>-1.2375</td>	22.69	SHIMIZU CORP	675	1.2	ENAGAS	16.36	-1.2375
MERCK & CO	110.76	-1.3274	3I GRP	1434	0.312	Εταιρείες	Χθες	(Σε ευρώ)	ENEL <td>5.76</td> <td>5.81</td> <td>SHISEIDO</td> <td>6224</td> <td>0.4</td> <td>FERROVIAL</td> <td>26.57</td> <td>1.142</td>	5.76	5.81	SHISEIDO	6224	0.4	FERROVIAL	26.57	1.142
MICROSOFT CP	240.1026	0.3648	IMPRBRANDS	2062.33	0.439	ADIDAS N <td>150.62</td> <td>1</td> <th>ENI<td>14.37</td><td>14.33</td><td>SHOY GROUP CORP</td><td>11120</td><td>2.44</td><td>FERROVIAL DE CON</td><td>8.89</td><td>-0.2245</td></th>	150.62	1	ENI <td>14.37</td> <td>14.33</td> <td>SHOY GROUP CORP</td> <td>11120</td> <td>2.44</td> <td>FERROVIAL DE CON</td> <td>8.89</td> <td>-0.2245</td>	14.37	14.33	SHOY GROUP CORP	11120	2.44	FERROVIAL DE CON	8.89	-0.2245
3M COMPANY	127.07	-1.884	INTERTEK GROUP	4365.66827	0.091	ALLIANZ SE <td>219</td> <td>0</td> <th>GENERALI ASS<td>1751</td><td>17.44</td><td>SIMFG</td><td>5559</td><td>-0.76</td><td>GRIFOLS</td><td>12.215</td><td>-2.5917</td></th>	219	0	GENERALI ASS <td>1751</td> <td>17.44</td> <td>SIMFG</td> <td>5559</td> <td>-0.76</td> <td>GRIFOLS</td> <td>12.215</td> <td>-2.5917</td>	1751	17.44	SIMFG	5559	-0.76	GRIFOLS	12.215	-2.5917
MORGAN STANLEY	97.47	6.386	ITV	79.08	-1.642	BASF SE <td>52.84</td> <td>-0.16</td> <th>GEOX<td>0.83</td><td>0.84</td><td>SUMITOMO CHEM</td><td>476</td><td>2.15</td><td>IBERDROLA</td><td>10.9</td><td>0</td></th>	52.84	-0.16	GEOX <td>0.83</td> <td>0.84</td> <td>SUMITOMO CHEM</td> <td>476</td> <td>2.15</td> <td>IBERDROLA</td> <td>10.9</td> <td>0</td>	0.83	0.84	SUMITOMO CHEM	476	2.15	IBERDROLA	10.9	0
NIKE INC CL B	128.595	-0.1979	JOHNSON MATTHE	2199.18997	0.411	BAY MOT WERKE <td>91.98</td> <td>0.14</td> <th>INTESA SANPAOL<td>2.261</td><td>-1.05</td><td>SUZUKI</td><td>904</td><td>3.31</td><td>INT AIRLINES G</td><td>17.795</td><td>-0.3639</td></th>	91.98	0.14	INTESA SANPAOL <td>2.261</td> <td>-1.05</td> <td>SUZUKI</td> <td>904</td> <td>3.31</td> <td>INT AIRLINES G</td> <td>17.795</td> <td>-0.3639</td>	2.261	-1.05	SUZUKI	904	3.31	INT AIRLINES G	17.795	-0.3639
NORFOLK SOUTHE	256.66	0.5997	KINGFISHER	269.8	-0.592	BEIERSDORF <td>110.9</td> <td>0.3</td> <th>MEDIOBANCA<td>9.64</td><td>9.64</td><td>TAISEI CORP</td><td>4095</td><td>0.61</td><td>INDRA SISTEMAS</td><td>11.01</td><td>-0.2717</td></th>	110.9	0.3	MEDIOBANCA <td>9.64</td> <td>9.64</td> <td>TAISEI CORP</td> <td>4095</td> <td>0.61</td> <td>INDRA SISTEMAS</td> <td>11.01</td> <td>-0.2717</td>	9.64	9.64	TAISEI CORP	4095	0.61	INDRA SISTEMAS	11.01	-0.2717
PFIZER INC	46.2457	-3.3528	LAND SECS.	705.6	-0.14	BAYER N AG <td>57.01</td> <td>-0.43</td> <th>RCI MEDIAGROUP<td>0.69</td><td>0.70</td><td>TBK CORPORATIO</td><td>4350</td><td>2.59</td><td>INDITEX</td><td>27.42</td><td>-0.2183</td></th>	57.01	-0.43	RCI MEDIAGROUP <td>0.69</td> <td>0.70</td> <td>TBK CORPORATIO</td> <td>4350</td> <td>2.59</td> <td>INDITEX</td> <td>27.42</td> <td>-0.2183</td>	0.69	0.70	TBK CORPORATIO	4350	2.59	INDITEX	27.42	-0.2183
PROCTER & GAMB	150.88	0	LEGAL&GEN.	258.24662	-0.0125	COMMERZBANK <td>9.628</td> <td>0.152</td> <th>RODAM<td>9.64</td><td>9.64</td><td>TOBU RAILWAY</td><td>2929</td><td>-0.68</td><td>MAPFRE</td><td>1.874</td><td>0.9155</td></th>	9.628	0.152	RODAM <td>9.64</td> <td>9.64</td> <td>TOBU RAILWAY</td> <td>2929</td> <td>-0.68</td> <td>MAPFRE</td> <td>1.874</td> <td>0.9155</td>	9.64	9.64	TOBU RAILWAY	2929	-0.68	MAPFRE	1.874	0.9155
ROCKWELL AUTOM	283.65	-0.5574	LLOYDS GRP	49.485	-0.503	CONTINENTAL AG <td>68.24</td> <td>0.5</td> <th>TERNA<td>7.46</td><td>7.39</td><td>TOKAI MARINE H</td><td>2719.5</td><td>0.04</td><td>MERLIN PROP</td><td>9.255</td><td>-1.016</td></th>	68.24	0.5	TERNA <td>7.46</td> <td>7.39</td> <td>TOKAI MARINE H</td> <td>2719.5</td> <td>0.04</td> <td>MERLIN PROP</td> <td>9.255</td> <td>-1.016</td>	7.46	7.39	TOKAI MARINE H	2719.5	0.04	MERLIN PROP	9.255	-1.016
SCHLIMBERGER L	58.42	0.2402	MARKS & SP.	10478000	-0.533	DEUTSCHE BANK <td>11.938</td> <td>0.136</td> <th>TELECOM ITALIA<td>0.26</td><td>0.26</td><td>TORAY INDUSTRI</td><td>741.7</td><td>0.28</td><td>ARCELLORMITAL</td><td>28.965</td><td>1.5781</td></th>	11.938	0.136	TELECOM ITALIA <td>0.26</td> <td>0.26</td> <td>TORAY INDUSTRI</td> <td>741.7</td> <td>0.28</td> <td>ARCELLORMITAL</td> <td>28.965</td> <td>1.5781</td>	0.26	0.26	TORAY INDUSTRI	741.7	0.28	ARCELLORMITAL	28.965	1.5781
SOUTHERN	70.38	0.0853	MONDI	1496	-0.399	DEUTSCHE POST <td>40.065</td> <td>0.9</td> <th>SNAM<td>4.94</td><td>4.94</td><td>TREND MICRO</td><td>6000</td><td>0.17</td><td>REPSEL</td><td>14.93</td><td>0.7762</td></th>	40.065	0.9	SNAM <td>4.94</td> <td>4.94</td> <td>TREND MICRO</td> <td>6000</td> <td>0.17</td> <td>REPSEL</td> <td>14.93</td> <td>0.7762</td>	4.94	4.94	TREND MICRO	6000	0.17	REPSEL	14.93	0.7762
STEALTHGAS	2.89	6.25	NATIONAL GRID	1024.66162	1.517	DT BOERSE N <td>163.75</td> <td>-0.45</td> <th>STMICROELEC.N<td>38.75</td><td>37.97</td><td>TOPY INDS LTD</td><td>1578</td><td>1.74</td><td>BCO DE SABADEL</td><td>0.965</td><td>-0.536</td></th>	163.75	-0.45	STMICROELEC.N <td>38.75</td> <td>37.97</td> <td>TOPY INDS LTD</td> <td>1578</td> <td>1.74</td> <td>BCO DE SABADEL</td> <td>0.965</td> <td>-0.536</td>	38.75	37.97	TOPY INDS LTD	1578	1.74	BCO DE SABADEL	0.965	-0.536
TSAKOS ENERGY	18.26	2.9312	NEXT	6620	-0.21	DT LUFTHANSA A <td>8.803</td> <td>-0.003</td> <th>TENARIS<td>16.51</td><td>16.03</td><td>TORANCO INDUST</td><td>174.7</td><td>0.28</td><td>BANCO SANTANDE</td><td>3.1075</td><td>0.2743</td></th>	8.803	-0.003	TENARIS <td>16.51</td> <td>16.03</td> <td>TORANCO INDUST</td> <td>174.7</td> <td>0.28</td> <td>BANCO SANTANDE</td> <td>3.1075</td> <td>0.2743</td>	16.51	16.03	TORANCO INDUST	174.7	0.28	BANCO SANTANDE	3.1075	0.2743
UNISYS CORP	5.28	0.7634	PROVIDENT FIN.	204.2	-1.543				TERNA <th>7.46<td>7.39</td><td>TOSHIBA CORP</td><td>4597</td><td>0.38</td><td>SACYR</td><td>2.672</td><td>1.4427</td></th>	7.46 <td>7.39</td> <td>TOSHIBA CORP</td> <td>4597</td> <td>0.38</td> <td>SACYR</td> <td>2.672</td> <td>1.4427</td>	7.39	TOSHIBA CORP	4597	0.38	SACYR	2.672	1.4427
UNITEDHEALTH G	485.53	-0.8252	PRUDENTIAL	1312	-0.415				UNICREDIT <th>14.658</th> <td>-0.88</td> <td>TOYOTA MOTOR C</td> <td>1863</td> <td>2.5</td> <td>TELEFONICA</td> <td>6.265</td> <td>-1.2022</td>	14.658	-0.88	TOYOTA MOTOR C	1863	2.5	TELEFONICA	6.265	-1.2022
US BANCORP	47.73	0.8451										YAMAHA CORP	4730	2.05	MEDIASET ES CO	3.558	-1.1667
															TECNICAS REUN	10.85	1.4019

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ		TIMES SPOT	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,0843	ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ	5,5607
ΠΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	139,50	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,4547
ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1,9558	ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ	7,3473
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	23,966	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	8,4807
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4386	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ	16.467,83
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,88595	ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ	3,7021
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	399,58	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ	88,5770
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,6958	ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ	1.343,50
ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	4,9356	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ	20,3994
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,2850	ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ	4,6912
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	0,9998	ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	1,6957
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ	154,50	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ	59,441
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	10,7463	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,4343
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	20,3762	ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ	35,869
ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,5611	PANT ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	18,6027

ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ: Λόγω της τρέχουσας συναλλακτικής δραστηριότητας στην αγορά EUR/RUB, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν είναι σε θέση να καθορίσει μία τιμή αναφοράς αντιπροσωπευτική των επικρατούσων συνθηκών της αγοράς. Ως εκ τούτου, η EKT αποφάσισε να αναστείλει τη δημοσίευση τιμής αναφοράς του ευρώ για το ρωσικό ρούβλι μέχρι νεωτέρας.

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2023	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,0636
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-B. ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ	0.8765
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4380
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,0623

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ

ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)		
	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ	400,74	482,94
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	400,74	482,94
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	400,74	478,59

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ				
	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	987,01	981,26	5,75	0,59%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.397,09	2.384,20	12,89	0,54%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	5.931,89	5.821,54	110,35	1,90%
FTSE/Χ.Α.ΥΦΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΤΑΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.190,54	3.181,25	9,29	0,29%
ATHEX SELECT PLUS	3.299,55	3.283,72	15,83	0,48%
ATHEX SELECT	4.422,11	4.413,14	8,97	0,20%
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEX ESG	1.125,72	1.119,13	6,59	0,59%
FTSE/ΧΑ MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.833,81	4.382,63	1,18	0,03%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.491,01	1.482,93	8,08	0,54%
FTSE/ΧΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	2.756,50	2.733,95	22,55	0,82%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	570,76	567,73	3,03	0,53%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.743,78	1.733,62	10,16	0,59%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	730,31	723,23	7,08	0,98%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	3.985,58	4.015,58	-30,00	-0,75%
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	736,73	726,75	9,98	1,37%
FTSE/Χ.Α. ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	2.919,77	2.904,49	15,28	0,53%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	4.896,12	4.830,36	65,76	1,36%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	984,83	960,52	24,31	2,53%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	9.524,90	9.514,71	10,19	0,11%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	8.330,11	8.284,41	45,70	0,55%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	6.809,10	6.830,16	-21,06	-0,31%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ	3.538,20	3.510,98	27,22	0,78%
FTSE/Χ.Α. ΕΝΕΡΓΕΙΑ	5.324,67	5.192,03	132,64	2,55%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	7.161,82	7.138,28	23,54	0,33%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	2.225,70	2.242,41	-16,71	-0,75%
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.141,40	2.137,81	3,59	0,17%
FTSE/Χ.Α. ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	4.104,17	4.090,28	13,89	0,34%
FTSE/Χ.Α. ΥΓΕΙΑ	422,29	421,16	1,13	0,27%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	4.893,20	4.927,90	-34,70	-0,70%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΔΕΙΞΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	
ΤΡΑΠΕΖΕΣ	34.766.031,64
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	10.139.617,05
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	8.076.471,44
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΚΗΔΙΑ	6.761.965,68
ΔΥΝΑΜΤΗΡΙΑ	5.968.961,10
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	3.123.293,76
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	2.874.231,61
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2.355.782,35
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	2.350.611,51
ΔΥΝΑΜΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	1.974.746,93
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	1.814.790,26
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	1.637.536,52
ΑΝΑΦΥΚΤΙΚΑ	1.129.835,79
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	903.469,79
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	799.363,47
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	766.427,66
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	716.734,96
ΣΤΙΜΕΝΤΑ	589.919,64
ΥΔΡΕΥΣΗ	528.568,88
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	369.895,61
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	268.473,10
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	254.104,30
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	228.457,68
ΕΙΔΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	192.449,43
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	181.811,88
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΡΑΦΕΙΩΝ	168.019,05
ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	162.924,04

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ					
ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ΑΤΤΙΚΑ BANK (ΚΟ)	0,093	5,82%	MERMEREN (ΕΛΠ)	46,200	-6.48%
ΕΛΓΕΚΑ (ΚΟ)	0,432	5.11%	LAVIPHARM (ΚΟ)	0,450	-3.23%
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	2,065	4,29%	MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	0,040	-2.43%
ΑΤΤΙΚΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	2,370	3,95%	DIMAND A.E. (ΚΟ)	14,100	-2.42%
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	23,820	3,66%	ΜΟΤΟΔΥΝΑΜΙΚΗ (ΚΟ)	2,090	-1.88%
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	3,630	3,57%	INTRAKAT (ΚΟ)	1,496	-1.84%
ΔΟΜΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΟ)	0,826	3.51%	ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	20,540	-1.82%
ΒΙΟΚΑΡΠΕΤ (ΚΟ)	1,680	3,07%	ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	5,610	-1.58%
QUALITY & RELIABILITY (ΚΟ)	0,494	2,92%	EATON (ΚΟ)	2,160	-1.37%
ΙΝΤΕΡΤΕΚ (ΚΟ)	1,085	2,84%	ΤΖΙΡΑΚΙΑΝ ΠΡΟΦΙΛ (ΚΟ)	1,900	-1.30%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25		Κλείσιμο	Μετ. %
BIO	(ΒΙΟΧΑΪΚΟ)	4,2	-0,94
TITC	(ΤΙΤΑΝ)	13,86	0,43
ΕΕΕ	(COCA COLA HBC)	22,22	0,54
ΟΤΕ	(ΟΤΕ)	14,7	0,34
ΑΡΑΓΓ	(AEGEAN AIRLINES)	5,61	-1,58
ΤΕΝΕΡΓ	(ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	20,54	-1,82
ΣΑΡ	(ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	7,12	0,28
ΕΛΛΑΚΤΟΡ	(ΕΛΛΑΚΤΟΡ)	2065	4,29
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	(ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	11,56	0,52
ΜΥΤΙΛ	(ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	21,38	1,42
ΑΔΑΜΑ	(ADAMA DEVELOPMENT)	5,72	-0,61

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ			
ΑΞΙΑ		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	9.190.506,13	MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	2,07%
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	8.965.865,50	PROFILE (ΚΟ)	1,38%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	8.806.916,80	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	1,12%
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	8.578.548,68	GALAXY COSMOS MEZZ PLC (ΚΟ)	0,66%
ΟΤΕ (ΚΟ)	8.076.471,44	ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	0,43%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	8.068.382,21	ΠΡΟΔΕΥΤΙΚΗ (ΚΟ)	0,34%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	6.547.974,56	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	0,32%
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	5.968.961,10	ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,31%
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	3.123.293,76	SUNRISEMEZZ PLC (ΚΟ)	0,30%
ΔΕΗ (ΚΟ)	2.453.535,41	ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΗΣ (ΚΟ)	0,29%

ΑΡΧΗ	(ΑΡΧΗ ΤΡΑΠΕΖΑΣ)	1,855	1.98
ΜΠΕΛΑ	(JUMBO)	16,7	0.18
ΕΤΕ	(ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	4117	0.66
ΠΕΙΡ	(ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	1,7185	2.63
ΕΥΡΩΒ	(EUROBANK)	1177	-0.25
ΕΛΠΕ	(ΕΛΠΕ)	7,38	-0.54
ΚΟΥΕΣ	(QUEST)	5,42	0.56
ΟΤΟΕΛ	(ΑΥΤΟΗΕΛΛΑΣ)	10,24	-0.58
ΕΥΔΑΠ	(ΕΥΔΑΠ)	6,74	-0.44
ΟΠΑΠ	(ΟΠΑΠ)	13,22	-0.68
ΜΟΗ	(MOTOR OIL)	23,82	3.66
ΔΕΗ	(ΔΕΗ)	7305	-0.2
ΟΛΠ	(ΟΛΠ)	16,56	2.1

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	395	6.048	5.440
FTSE/X.A. Τράπεζες	5	35	376
FTSE/X.A. Large Cap	390	6.013	5.064
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	1.570	46.391	330.387
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	22	276	8.316
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	234	17.196	141.631
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	14	155	676
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	16	73	6.019
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	24	87	503
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	43	1.540	14.750
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	13	31	572
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	14	21	1.244
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	52	346	9.227
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	76	547	3.763
HELLENIC ENERGY (ΚΟ)	56	736	1.196
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	29	121	4.308
JUMBO (ΚΟ)	21	34	610
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	15	87	5.933
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	96	5.974	16.188
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	40	259	670
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	51	393	1.893
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	147	2.732	13.311
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	83	317	1.437
ΟΤΕ (ΚΟ)	100	585	7.993
ΟΛΠ (ΚΟ)	1	1	514
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	284	14.239	49.805
ΔΕΗ (ΚΟ)	96	489	26.724
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	14	47	7.690
TITAN CEMENT (ΚΑ)	4	12	746
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	25	93	4.668
Δικαιώματα σε Δείκτες	13	112	1.343
FTSE/X.A. Large Cap	13	112	1.343
Δικαιώματα σε Μετοχές	5	30	1.455
ΑΛΦΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	0
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	555
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	1	3	86
ΟΤΕ (ΚΟ)	0	0	198
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	2	17	304
ΔΕΗ (ΚΟ)	2	10	312
Συνολική Δραστηριότητα	1.983	52.581	338.625

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 17 Ιανουαρίου 2023

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΑΣΤΑΘ	ΑΝΩΣΤΑΘ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	1.5200	1.5500	1.5407	1.1340	"27,068"	1.5250	1.5400	1.5400	0.00
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	1.8850	1.9300	1.9102	4.9200	"74,772"	1.9000	1.9300	1.9300	2.39
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	0.4900	0.4980	0.4967	0.4160	"33,251"	0.4900	0.4980	0.4980	1.22
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)	0.0865	0.0865	0.0865	0.1040	71	0.0865	0.0000	0.0865	0.58
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC						0.0740	0.0785		
ΤΣΟΚ	A. TSOBKOS HOTELS PUBLIC LTD	0.0740	0.0800	0.0767	0.3670	"2,250"	0.0740	0.0800	0.0800	9.59
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	2.0000	2.0000	2.0000	1.1370	255	1.9900	2.0000	2.0000	0.50
ΕΝΔΕΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	1.5900	1.6000	1.5984	4.8440	"1,277"	1.5600	1.6000	1.6000	3.23
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0465	0.0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0180	0.0200		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0260		
ΑΚΕΠ22	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Διαπραγματ. Κ)						0.0000	0.0000		
ΓΙΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0440	0.0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3240	0.3820		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (ΕΜ)						0.0000	0.0700		
ΚΑΕΠ	ΚΑΡΥΣΣ ΕΠΕΝΔΥΣΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ (Σ)						0.0000	0.2300		
ΚΕΑΕ	CFI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0030	0.0060		
ΣΑΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0.0025	0.0035		
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΠΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD (Σ)						0.2220	0.0000		
ΤΟΕΠ	ΤΟΞΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (Σ)						0.0000	0.0315		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ" "Η ΠΡΟΟΔΟΣ" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ "						1.1400	0.0000		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0210	0.0220		
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0845	0.1020		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD	0.0610	0.0610	0.0610	-0.4000	"5,555"	0.0610	0.0650	0.0610	-6.15
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.7500	0.8050		
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)						1.8300	1.9000		
ΤΟΠΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)	0.0565	0.0565	0.0565	-0.0500	300	0.0565	0.0000	0.0565	-0.88

Βιομηχανία

NTIA	DISPLAY ART PLC (Σ)					0.0000	0.0575		
PONA	ROLANDES ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)					0.0195	0.0000		
ABKO	BAZIKEE BIOMHIVANIEE KYTPOY ΔHMOCIA ATΔ					0.9050	0.0000		
KETE	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0.6200	0.6200	0.6200	1.0000	"3,000"	0.6100	0.6200	0.6200 1.64
KYBP	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.0000	0.4400	
TZIB	TΣIMENTOTONIA BAZIKOY ΔHMOCIA ETAIPEIA ATΔ						2.6600	2.7000	

Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά

KEO	KEO PLC						1.4500	1.5300		
MITI	ΜΙΤΙΣΙΩΝΕ ΔΗΜΟΔΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΑ						1.1850	0.0000		
MITI	BLUJIANE PLC	0.8550	0.8650	0.8589	-0.5350	"1.150"	0.7950	0.9050	0.8650	0.00
POY	ALKIS H. HADIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD	0.2580	0.2580	0.2580	-0.2000	500	0.2500	0.2580	0.2580	-0.77

Τεχνολογία

NETIN	NET INFO PLC							0.0000	1.2000		
-------	--------------	--	--	--	--	--	--	--------	--------	--	--

Βασικά Υλικά

ΛΟΡΔΩΣ	LORDOS UNITED PUBLIC LTD						0.0835	0.0920		
--------	--------------------------	--	--	--	--	--	--------	--------	--	--

Ακίνητη Περιουσία

ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)				0.2800	0.3060		
ΠΑΝΔ	ΠΑΝΔΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ				0.0780	0.0820		
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΗΤΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (Σ)				0.0000	0.1890		

Ενέργεια

A/A	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD	1.1900	1.1900	1.1900	6.7110	"1,000"	1.1500	1.1900	1.1900	4.39
-----	---------------------------------	--------	--------	--------	--------	---------	--------	--------	--------	------

ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ

Χρηματοοικονομικά									
ΑΕΠ	"ΑΝΤΑΓΓΕΙ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΩ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"							0.0000	0.0000
ΙΣΕΠ	"ΙΣΧΥΕ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΩ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"							0.0000	0.0000
ΡΕΕΠ	"REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΑΝ, ΕΜ, Σ)"							0.0000	0.0000
ΧΑΕΠ	"HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"							0.0000	0.0000

Καταναλωτικά Προϊόντα

EPME	"ERMES DEPARTMENT STORES PLC (AN, Σ)"				0.0000	0.0000
XAZE	"Ch. Charilaou Group Plc (AN, Σ)"				0.0020	0.0000

Βιομηχανία

[illegible]

Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά

IOAN	CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0.0180	0.0000		
------	------------------------------	--	--	--	--	--	--------	--------	--	--

Ακίνητη Περιουσία

ΓΟΥΛΑ	"WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (ΑΝ, Σ)"					0.0000	0.0000		
-------	---	--	--	--	--	--------	--------	--	--

ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ

ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ									
ΕΛΜΗΟ24	Ellinas Finance Public Company Ltd (Ουδόλογο)						0.0000	0.0000	
ΕΤΜ1Α	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΣΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1	85.0000	85.0000	85.0000	-546.8950	29	85.0000	92.0000	85.0000 -6.59
ΕΤΜ2Α	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΤΔ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΣΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2						83.0100	88.0000	
ΤΡΙΣΤΟΝΕ	"Tristone Healthcare Bond Designated Activity Company (Ουδόλογο) (ΑΝ, ΣΥ"						0.0000	0.0000	

* Η διαφορά αυτή αντιπροσωπεύει την αύξηση της μέσης σταθμικής τιμής σε συντ από την προηγούμενη χρηματιστηριακή συνάντηση.

****** Στον υπολογισμό της μέσης σταθμικής τιμής συμπεριλαμβάνονται και η αξία και τα τεμάχια συναλλαγών που εκτελέστηκαν με τη μέθοδο 'Απλή Προσυμφωνημένη Συναλλαγή'

Εξέλιξη κατηγοριών διαπραγματεύσεων: Στην Κατηγορία αυτή θα ταξινομηθούν εταιρείες όταν ενδεχομένως θα αντρεύουν σοβαρό λόγο με πλήρους συμβόλωσης τους με τη γενική συνέλευση και μη παρόντες επανώτατων στοιχείων /εξουσιών προς τους συνεδριζόμενους.

Αγορά εθνικών χαρακτηριστικών: ταξινομούνται εταιρείες οι οποίες έχουν: (α) δεν ηθικής υποχρεώσεις της διασποράς ή της συμπεριλαμβανομένης ή της χρηματιστηριακής αξίας της αγοράς στην οποία είναι εισαγμένες ή (β) παραλείπονται να εισαγάγονται στο Χρηματιστήριο μεταξύ των οποίων προβλέπεται από το Άρθρο 129 των περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμων ή (γ) i. για τις οποίες επιβεβαιωτική διασποράση στην δραστηριοποίησή των άρθρων 129 ii. για τις οποίες επέκταση αντίστοιχη εξαγορά ή iii. οι οποίες είναι επικείμενα ουσιαστικά και επιζητούν την αναμείωση τους από περιορισμό αναφοράς που είναι ηθικά ανεπιθύητοι

NBG Securities

Οι Ευρωπαίοι δεν θέλουν πια έξοδο από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Αλλαξαν γνώμη μετά την εισβολή στην Ουκρανία και το φιάσκο του Brexit

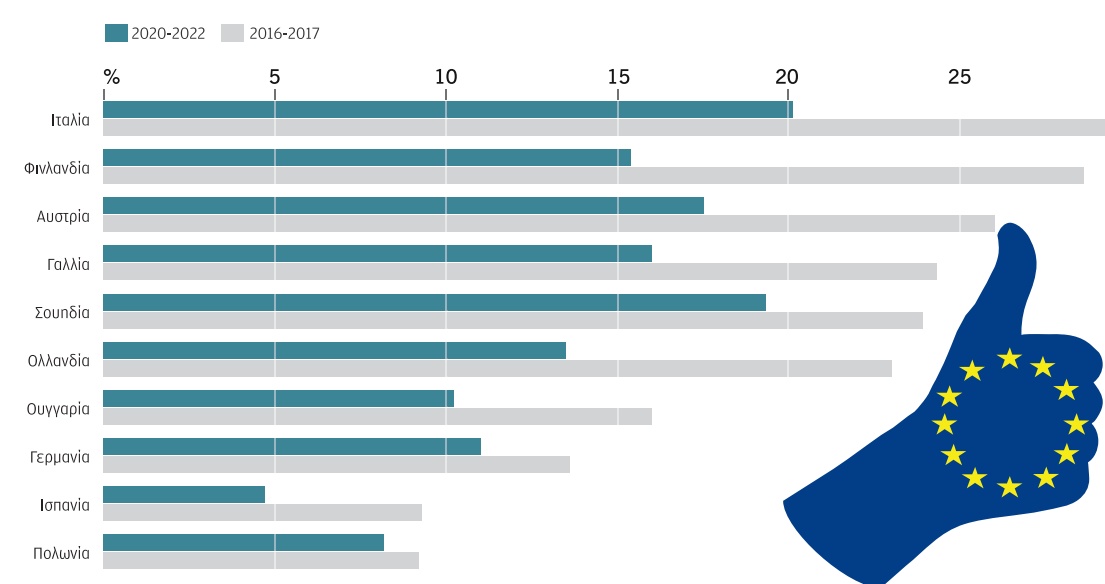
ΛΟΝΔΙΝΟ. Δραματικά μειώνεται το ποσοστό Ευρωπαίων οι οποίοι επιθυμούν η χώρα τους να αποχωρήσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση, στον απόηχο του Brexit, σύμφωνα με πανευρωπαϊκή μελέτη βρετανικού πανεπιστημίου. Η Ευρωπαϊκή Κοινωνική Έρευνα (ESS), που πραγματοποιήθηκε υπό την αιγίδα του Πανεπιστημίου Σίτι του Λονδίνου, έδειξε ότι οι ερωτηθέντες Ευρωπαίοι πολίτες είχαν λιγότερες πιθανότητες να ψηφίσουν υπέρ της εξόδου της χώρας τους από την Ένωση σε περίπτωση διεξαγωγής δημοψηφίσματος, όπως στη Βρετανία το 2016, σύμφωνα με δημοσίευμα της εφημερίδας The Guardian. Η τάση αυτή καταγράφηκε, με κάποιες αποκλίσεις, σε όλες τις χώρες της Ένωσης.

Πρώτη η Φινλανδία

Τη μεγαλύτερη μείωση ποσοστού οπαδών ενός Finexit (την έξοδο της Φινλανδίας από την Ε.Ε.) κατέγραψε η Φινλανδία, όπου 28,6% των ερωτηθέντων υποστήριζαν το 2016-17 ότι επιθυμούσαν η χώρα τους να βγει από την Ένωση. Στην έρευνα του 2020-22, μόλις 15,4% των Φινλανδών δήλωσαν ότι θα προτιμούσαν η χώρα τους να βρισκόταν εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, υποχώρηση της τάξης του 13,2%.

Αντίστοιχες εντυπωσιακές μετατοπίσεις της κοινής γνώμης στο θέμα της εξόδου από την Ε.Ε. μεταξύ 2016 και 2022 σημειώθηκαν σύμφωνα με την έρευνα και στην Ολλανδία (υποχώρηση του ποσοστού υπέρ της εξόδου από την Ε.Ε. κατά 9,5 ποσοστιαίες μονάδες), στην Πορτογαλία (μείωση 9,1%), στην Αυστρία (8,5%) και στη Γαλλία (8,3%), ενώ μικρότερη –αλλά στατιστικά ουσιώ-

Ποσοστό πολιτών που επιθυμούν η χώρα τους να εγκαταλείψει την Ε.Ε.

Η απομάκρυνση από ευρωσκεπτικιστικές προτάσεις είναι συνέχεια «της αποτελεσματικής στάσης της Ε.Ε. απέναντι σε μεγάλες κρίσεις τα τελευταία χρόνια».

δη–μείωση κατέγραψε το ποσοστό στην Ουγγαρία (5,8%), στην Ισπανία και στη Σουηδία (4,6%) και στη Γερμανία (2,6%).

Οι Τσέχοι πιο μακριά

Η πρόταση για έξοδο από την Ένωση ήταν πιο δημοφιλής, σύμφωνα με τα πρόσφατα στοιχεία, στην Τσεχία (29,2% υπέρ του Czeexit), στην Ιταλία (20,1%) και στη Σουηδία (19,3%), παρότι και

στις τρεις χώρες η δημοτικότητα της «ηρωικής» εξόδου από τα δεσμά των Βρυξελλών κάνει σταθερά έδαφος. Το μικρότερο ποσοστό πολιτών που επιθυμούν η χώρα τους να βγει εκτός Ευρώπης καταγράφεται στην Ισπανία με 4,7%. Η χρονική περίοδος της έρευνας, μεταξύ 2016 και 2022, καλύπτει τις πιο δύσκολες ημέρες των διαπραγματεύσεων μεταξύ Λονδίνου και Βρυξελλών για την ολοκλήρωση του Brexit, αλλά και την πολιτική αναταραχή που συγχλόνησε έκτοτε τη Βρετανία, με πέντε πρωθυπουργούς σε έξι χρόνια. Την ίδια στιγμή, τα σοβαρά οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα της Βρετανίας, πολλά από τα οποία αποδίδονται από την ευρωπαϊκή κοινή γνώμη στο Brexit, έχουν αποθαρρύνει πολλούς πάλι ποτέ ευρωσκεπτικιστές στην απειρωτική Ευρώπη.

Η έρευνα αντικατοπτρίζει επίσης τις επιπτώσεις της πανδημίας του κορωνοϊού και της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία στις πεποιθήσεις και στις προσδοκίες των Ευρωπαίων πολιτών. Τον τελευταίο χρόνο, πολλοί Ευρωπαίοι πολίτες συμφιλιώθηκαν με την ιδέα της ευρωπαϊκής ενότητας απέναντι σε μεγάλες προκλήσεις, ενώ πολλά ευρωσκεπτικιστικά κόμματα, όπως αυτά σε Γαλλία και Ιταλία, εγκατέλειψαν παλαιότερες προτάσεις τους για Frexit και Italexit, προωθώντας πλατφόρμα μεταρρύθμισης της Ένωσης εκ των ένων.

Ο Ματιέ Γκαγιάρ, επικεφαλής ερευνών της εταιρείας δημοσκοπήσεων Ipsos, λέει ότι τα στοιχεία της έρευνας ESS αποκαλύπτουν «πραγματική κατάρρευση» της υποστήριξης κάθε πρωτοβουλίας εξόδου από την Ε.Ε. Ο Γκαγιάρ εκτιμά πως η αποστραφή του κοινού από ευρωσκεπτικιστικές προ-

τάσεις αποτελεί «συνέπεια της αποτελεσματικής στάσης της Ε.Ε. απέναντι σε σειρά μεγάλων κρίσεων τα τελευταία χρόνια, της νέας μετριοπάθειας που επιδεικνύει η Ακροδεξιά γύρω από το θέμα και των προβλημάτων που προκάλεσε το Brexit στη Βρετανία».

Η έρευνα ESS έδειξε ότι ο συναισθηματικός δεσμός των ερωτηθέντων με την Ευρωπαϊκή Ένωση ενισχύθηκε μεταξύ 2016 και 2022 στα περισσότερα κράτη-μέλη. Στην ερώτηση πώς βαθμολογούν τον συναισθηματικό δεσμό τους με την Ε.Ε. στην κλίμακα μηδέν μέχρι δέκα, 54,9% των Πορτογάλων έδωσαν βαθμούς από 7 μέχρι και 10 το 2020-22, από 41,5% το 2016-17.

Ισχυροί δεσμοί

Ισχυρό συναισθηματικό σύνδεσμο με την Ευρώπη μοιάζει να έχουν και οι Φινλανδοί, με το ποσοστό που ψήφισε μεταξύ 7 και 10 να ενισχύεται στο 58,7% το 2020-22, από 46% το 2016-17. Στην Ουγγαρία, όπου η κυβέρνηση του λαϊκιστή πρωθυπουργού Βίκτορ Ορμπαν βρίσκεται σε ανοικτή διένεξη με τις Βρυξέλλες, ποσοστό 70,3% των πολιτών δήλωσε φέτος ότι νιώθει συναισθηματικά δεμένο με την Ε.Ε., από 60% το 2016-17.

Σε έρευνα του ινστιτούτου Pew την περασμένη άνοιξη σε δέκα κράτη-μέλη της Ένωσης, η πλειονότητα των πολιτών είχε θετική άποψη για την Ε.Ε. Ποσοστό 72% των ερωτηθέντων στα δέκα κράτη-μέλη δήλωσαν ότι διάκινεται θετικά απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση, έναντι 26% που διατηρούν αρνητική εικόνα γι' αυτήν.

REUTERS

Διδάσκοντας το τέλειο μήνυμα γνωριμιών

Της ΣΑΡΑ ΡΑΝΤΙΝ

Λίγες μέρες αφότου η 24χρονη Αμπι Νόρτον γνώρισε κάποιον που της άρεσε στην πλατφόρμα Hinge, τον περασμένο Ιούλιο, έφυγε για ένα ταξίδι δύο εβδομάδων στο εξωτερικό. Δεδομένων των διαφορετικών ζωνών ώρας, η ίδια και ο πιθανός μνηστήρας της δυσκολεύθηκαν να καθιερώσουν μια ρουτίνα στην επικοινωνία τους παρά το γεγονός ότι ανταλλάσσαν σταθερά κάποια μηνύματα κάθε μέρα. Μόλις η Αμπι επέστρεψε στη Μινεάπολη –όπου ζει– οι δυο τους συναντήθηκαν από κοντά, αλλά τα μηνύματα εξακολουθούσαν να μην είναι ικανοποιητικά. Η Αμπι έφθασε να κλαίει και να αισθάνεται μεγάλο άγχος. Έτσι αποφάσισε να ζητήσει τη βοήθεια ενός επαγγελματία στο νεοεμφανιζόμενο πεδίο των μαθημάτων γνωριμιών και παρακολούθησε ένα σεμινάριο από την «προπονήτρια γνωριμιών» Κέλεϊ Γουόντερλιν.

Η «προπονήτρια» Κέλεϊ Γουόντερλιν παραδίδει σεμινάρια για τους συμμετέχοντες στις πλατφόρμες επικοινωνίας και ραντεβού.

ση. Αντ' αυτού, πολλοί αναγκάζονται να τα βρουν όλα μόνοι τους.

Εξάλλου, τα γραπτά μηνύματα είναι ακόμη ένα σχετικά νέο μέσο επικοινωνίας. «Το να αποσπάσουμε τα πολύπλοκα συναισθήματά μας σε ένα γραπτό μήνυμα είναι δύσκολο, γεγονός που καθιστά πιθανό να πούμε άθελά μας κάτι που δεν βοηθάει», δήλωσε η κ. Γουόντερλιν.

Το βιντεοσκοπημένα μαθήματά της, τα οποία κοστίζουν 333 δολάρια, περιλαμβάνουν πέντε ενότητες. Ξεκινούν με τη σημασία της δημιουργίας μιας υγιούς επικοινωνίας από νωρίς σε μια σχέση και στη συνέχεια ασχολούνται με διαφορετικούς τύπους «κειμενογράφων», βοηθώντας τους μαθητές να κατανοήσουν ποιο είναι το ιδιαίτερο στυλ του ανθρώπου που τους στέλνει μηνύματα. Ο Νταν Λίντερ, ένας 36χρονος από το Ντιτρόιτ, εγγράφηκε στο μάθημα της κ. Γουόντερλιν τον Δεκέμβριο. «Πλέον στέλνω μηνύματα με σκοπό και πρόθεση», είπε. «Στη συνέχεια κάνω ένα σαφές πλάνο για να ορίσω μια ημερομηνία για ραντεβού. Δεν αισθάνομαι πλέον την ανάγκη να συνεχίσω τη συζήτηση με ψιλοκουβέντες».

Στο Σατέλ της Ελβετίας τα άλλοτε γεμάτα σαλέ είναι άδεια στις πρώτες ημέρες του Ιανουαρίου, καθώς στις πίστες το χιόνι είναι ελάχιστο.

Ελβετικά σαλέ χωρίς χιόνι και σκιέρ

Η κλιματική αλλαγή αλλάζει τις συνθήσεις των κατοίκων αλλά και το επιχειρείν

Της **ΕΡΙΚΑ ΣΟΛΟΜΟΝ**

Τα μεγάλα ζύλινα σαλέ θα έπρεπε εδώ και εβδομάδες να είναι γεμάτα με λάτρες του σκι ή απλούς χειμερινούς τουρίστες. Αντ’ αυτού, ο Σιμόν Μπισίγκ, διευθυντής χιονοδρομικού κέντρου στο Σατέλ της Ελβετίας, βλέπει με απογοήτευση το σαλέ της επιχειρήσης του άδειο μία από τις πρώτες ημέρες του Ιανουαρίου, καθώς στις πίστες το χιόνι είναι ελάχιστο κι ένα μελαγχολικό ψιλόβροχο χτυπάει τα τζάμια.

Καθώς ο πλανήτης θερμαίνεται, η Ευρώπη αντιμετώπισε μια δύσκολη χρονιά κλιματικών κρίσεων. Το καλοκαίρι πολλές

Υπό εξαφάνιση το «εθνικό σπορ», ενώ «εξατμίζονται» 5,5 δισ. δολ. ετησίως από την ελβετική χιονοδρομική βιομηχανία.

περιοχές υπέστησαν σοβαρές ξηρασίες και καύσωνα. Ηδη φέτος σε ορισμένες περιοχές σημειώθηκαν οι ιστορικά υψηλότερες θερμοκρασίες που έχουν καταγραφεί εντός χειμώνα – τόσο υψηλές που πολλά χιονοδρομικά κέντρα δεν έχουν καν χιόνι.

Υπερδιπλάσιοι ρυθμοί

Για την Ελβετία, της οποίας οι παγετώνες και οι όγκοι χιονιού αποτελούν μια κρίσιμη σημασία αποθήκη νερού για την Ευρώπη, οι επιπτώσεις είναι ιδιαίτερα ανησυχητικές. Η χώρα θερμαίνεται με υπερδιπλάσιο ρυθμό από τον παγκόσμιο μέσο όρο και οι παγετώνες της έκασαν το 6% του όγκου τους μόνο τον τελευταίο χρόνο, σύμφωνα με τις ελβετικές ομοσπονδιακές αρχές.

Οι αλλαγές θέτουν σε κίνδυνο μεγάλα τμήματα της ελβετικής χιονοδρομικής βιομηχανίας, η οποία σύμφωνα με ορι-

Φέτος, σε ορισμένες περιοχές σημειώθηκαν ιστορικά υψηλές θερμοκρασίες τον χειμώνα και πολλά χιονοδρομικά κέντρα δεν έχουν καν χιόνι. Σε βαυαρικό χωριό, αθλητές του σκι προπονούνται σε διάδρομο με αποθηκευμένο από την προηγούμενη χρονιά χιόνι.

σμένες εκτιμήσεις αποφέρει περίπου 5,5 δισ. δολάρια ετησίως. Όμως, σε μια χώρα όπου σχεδόν όλοι οι άνθρωποι κάνουν σκι, η απώλεια του χιονιού είναι κάτι περισσότερο από ένα οικονομικό ή περιβαλλοντικό ζήτημα. Αποτελεί απειλή και

για την εθνική ταυτότητα. «Το σκι εδώ είναι κάτι σαν το άθλημα του λαού», είπε ο κ. Μπισίγκ. «Και βλέπουμε ότι σιγά σιγά αυτό εκλείπει. Είναι πολύ λυπηρό».

Για χρόνια οι άνθρωποι σε μέρη όπως το Σατέλ, όπου οι ψηλότερες κορυφές

βρίσκονται περίπου 1.600 μέτρα πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας, πίστευαν ότι θα γλίστωναν από την απώλεια χιονιού.

Τώρα οι επιστήμονες λένε ότι τα μέρη κάτω από τα 2.000 μέτρα θα αντιμετωπίσουν πιθανότατα ένα μέλλον χωρίς χιόνι, αν συνεχιστούν οι σημερινοί ρυθμοί αύξησης της θερμοκρασίας. Ακόμα και τα μέρη που βρίσκονται ψηλότερα, σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη, θα μπορούσαν πιθανώς να επιβιώσουν ως τουριστικοί προορισμοί μόνο με τη βοήθεια της ενεργόβορας και υδροβόρας παραγωγής τεχνητού χιονιού.

Κατοίκες και φοντί

«Νομίζω ότι πρέπει να κοιτάξουμε την αλήθεια κατάματα. Έχουμε μπροστά μας κάτι που πεθαίνει», δήλωσε η Μισέλ Φιρέρ, διευθύντρια ξενώνα ο οποίος βρίσκεται στην ίδια πλαγιά με το χιονοδρομικό κέντρο που διευθύνει ο κ. Μπισίγκ. «Πρέπει να το αποδεχθούμε αυτό και ύστερα να προσπαθήσουμε να δημιουργήσουμε κάτι άλλο».

Ορισμένοι άλλοι κάτοικοι του Σατέλ, όπως ο Τόμας Σμιτ, έχουν ανοίξει επιχειρήσεις που αγκαλιάζουν την επερχόμενη αλλαγή. Ο κ. Σμιτ, πρώην διαχειριστής τουριστικής επιχείρησης, πούλησε την κληρονομιά του πατέρα του και αγόρασε κατοίκες, σκαρώνοντας ορισμένους από τους γείτονές του. Ο ίδιος και οι αδελφές του έχουν ανοίξει τώρα ένα εστιατόριο και ένα κατάστημα και πειραματίζονται με την παρασκευή σοκολάτας και παγωτού από κατσικίσιο γάλα. Προσκαλούν τα παιδιά των τουριστών να έρθουν να παίξουν με τις κατοίκες και τους πεζοπόρους να τελειώσουν τις ορεινές διαδρομές στο εστιατόριό τους με φοντί από κατσικίσιο τυρί.

«Είμαι από εδώ, με πονάει κι εμένα η σκέψη ότι δεν μπορούμε πλέον να κάνουμε σκι», δήλωσε ο κ. Σμιτ. «Αλλά οι άνθρωποι αρχίζουν να συμβιβάζονται με αυτό. Το κλίμα αλλάζει. Το ίδιο πρέπει να κάνουμε κι εμείς».

Ο ζεστός χειμώνας καίει το ενεργειακό χαρτί του Πούτιν

Από την πρώτη μέρα της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία ένα ερώτημα υπήρχε στο μυαλό κάθε Ευρωπαίου κυβερνήτη: Τι θα γίνει εάν ο Βλαντιμίρ Πούτιν «κλείσει» την παροχή αερίου;

Σύμφωνα με ανάλυση του CNN, η απειλή της διακοπής των προμηθειών ρωσικού φυσικού αερίου προς τις ευρωπαϊκές χώρες, πολλές από τις οποίες βασίζονται σε αυτό εδώ και χρόνια για τη θέρμανση των νοικοκυριών τους και την τροφοδοσία των εργοστασίων τους, ήταν ένα χαρτί που θα μπορούσε να παίξει ο Πούτιν αν ο πόλεμος συνεχιζόταν μέσα σε έναν βαρύ χειμώνα.

Πολίτες από χώρες που δεν βρίσκονταν σε άμεσο πόλεμο με τη Ρωσία θα άρχιζαν να αναρωτιούνται, καθώς το κρύο θα δυνάμωνε, για ποιον λόγο θυσιάζουν την άνεσή τους για χάρη των Ουκρανών. Οι εθνικοί ηγέτες, τότε, νιώθοντας την εσωτερική πίεση, θα άρχιζαν να ζητούν την άμβλυνση των κυρώσεων ή μία ειρηνευτική διαπραγμάτευση με ευνοϊκούς για τη Μόσχα όρους. Αυτό, πιθανότατα, ήταν το σχέδιο.

«Υπάρχει μια παραδοσιακή άποψη στη Ρωσία ότι ένα από τα καλύτερα πλεονεκτήματά της στους πολέμους είναι ο Στρατηγός χειμώνας. Αυτόν επιδίωξε να εκμεταλλευτεί ο Πούτιν ώστε να παίξει το “ενεργειακό χαρτί”», εξηγεί ο Κάιρ Γκάιλς, ανώτερος σύμβουλος στο think tank Τσάιμαν Χάους.

Όμως η παγωνιά δεν έχει έρθει ακόμη. Η Δυτική και η Κεντρική Ευρώπη απολαμβάνουν έναν πιο ήπιο χειμώνα από ό,τι αναμενόταν, ο οποίος, μαζί με μια συντονισμένη προσπάθεια μείωσης της κατανάλωσης φυσικού αερίου, έχει πάρει από τα χέρια του Πούτιν ένα από τα ισχυρότερα διαπραγματευτικά χαρτιά του.

Καθώς προχωράμε στο νέο έτος, οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις έχουν αυτή τη στιγμή τη δυνα-

τότητα να μειώσουν περαιτέρω την ενεργειακή τους εξάρτηση από τη Ρωσία.

Κέρδος ένα έτος

Ο Ανταμ Μπέλ, πρώην αξιωματικός της βρετανικής κυβέρνησης σε θέματα ενέργειας, υποστηρίζει πως ο θερμός χειμώνας «έχει κερδίσει έναν χρόνο για την Ευρώπη. Εάν ζούσαμε έναν ψυχρό Δεκέμβριο και Ιανουάριο τα αποθέματα ενέργειάς μας θα τελείωναν. Αυτό δεν θα μας άφηνε πάρα πολλές επιλογές». Ωστόσο, θεωρεί πως η Ευρώπη έχει αρκετό δρόμο ακόμη. «Δεν αρκεί απλώς να α-

Κόντρα στην παραδοσιακή άποψη στη Ρωσία ότι ένα από τα καλύτερα πλεονεκτήματά της στους πολέμους είναι ο στρατηγός χειμώνας, η παγωνιά στην Ευρώπη δεν ήρθε ακόμη.

ποηθκείς αέριο. Πρέπει να μπουν μονώσεις στα νοικοκυριά ώστε να καταναλώνουν λιγότερη ενέργεια. Η βιομηχανία πρέπει να απεξαρτηθεί από το φυσικό αέριο».

«Αυτό είναι που καθιστά την παρούσα συγκυρία τόσο σημαντική», καταλήγει το CNN. «Καθώς οι μάχες συνεχίζονται υπάρχει για την Ευρώπη μια διαρκής υπόμνηση ότι αν αποτύχει να δράσει εγκαίρως θα οδηγηθεί νομοτελειακά σε μία καταστροφή τον ερχόμενο χειμώνα. Και μια ενεργειακή κρίση που θα έχει προκαλέσει η ίδια στον εαυτό της θα επιστρέψει στον Πούτιν μια δύναμη που φέτος του στερεί η τύχη κι ένας απρόβλεπτα καλός καιρός».

Δεν αρκεί η αποθήκευση αερίου. Πρέπει να μπουν μονώσεις στα νοικοκυριά, ώστε να καταναλώνουν λιγότερη ενέργεια. Η βιομηχανία πρέπει να απεξαρτηθεί από το φυσικό αέριο, είναι η άποψη Βρετανού αξιωματούχου.

Καλλιέργεια σόγιας και κινόα στο Διάστημα για ώρα ανάγκης

Η StarLab Oasis αναμένει να στείλει τους πρώτους σπόρους σε τροχιά το 2023 - Είναι το ιδανικό μέρος για έρευνα, εξηγεί ο Κόρνορ Κιζελτσουκ

Οι σπόροι αναπτύσσονται διαφορετικά στο περιβάλλον και στις συνθήκες του Διαστήματος απ’ ό,τι στο χώμα. Ταυτόχρονα εκτίθενται και στην κοσμική ακτινοβολία. Αυτό μπορεί να κάνει τους σπόρους να μεταλλάσσονται, κάτι που ίσως οδηγήσει σε νέες, πιο εύρωστες ή παραγωγικές ποικιλίες.

Η μεγάλη αγωνία ολόκληρου του πλανήτη για την επιβιώσή του και τη δυνατότητα η φύση να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του πληθυσμού του είναι ένα σοβαρότατο πρόβλημα, εξ ου και η διεθνής συμφωνία για την προστασία της βιοποικιλότητας έχει τεράστια σημασία. Ωστόσο, σε επίπεδο κράτους υπάρχουν σχέδια τα οποία μεταπολίζουν την επίλυση του προβλήματος στον... γαλαξία. Καθώς η κλιματική κρίση κάνει πολλές καλλιέργειες τροφίμων πιο δύσκολο να αναπτυχθούν, ορισμένοι επιστήμονες και επιχειρηματίες αναζητούν λύσεις πέρα από τον πλανήτη μας, όπως σχετικώς αναφέρει σε δημοσίευσμά του το αμερικανικό ενημερωτικό δίκτυο CNN. Ανάμεσα σε αυτούς συγκαταλέγεται η νεοφυής ε-

Η Κίνα έχει στείλει σπόρους στο Διάστημα από το 1980 και οι νέες ποικιλίες καλλιέργειών χρησιμοποιούνται από τους αγρότες.

ταιρεία με έδρα το Αμπου Ντάμπι StarLab Oasis, η οποία αποσχίστηκε από τη μητρική Nanoracks με έδρα το Τέξας των ΗΠΑ. Στόχος της είναι να καλλιεργήσει σπόρους στο Διάστημα, όπως κινόα παραδείγματος χάριν, προκειμένου να αναπτύξει φυτικές ποικιλίες που μπορούν να επιβιώσουν σε μια λιγότερο φιλόξενη Γη. Το 2023 η StarLab Oasis αναμένει να στείλει τους πρώτους σπόρους της σε τροχιά.

Από τη σόγια μέχρι την κινόα οι σπόροι αναπτύσσονται διαφορετικά στο περιβάλλον και στις συνθήκες του Διαστήματος απ’ ό,τι στο χώμα. Χωρίς τη βαρυτική έλξη της Γης, τα φυτά αγωγίζονται για να διαπιστώσουν με ποιον

Οι σπόροι αναπτύσσονται διαφορετικά στο περιβάλλον και στις συνθήκες του Διαστήματος απ’ ό,τι στο χώμα. Ταυτόχρονα εκτίθενται και στην κοσμική ακτινοβολία. Αυτό μπορεί να κάνει τους σπόρους να μεταλλάσσονται, κάτι που ίσως οδηγήσει σε νέες, πιο εύρωστες ή παραγωγικές ποικιλίες.

τρόπο θα μεγαλώσουν, ενώ ταυτόχρονα εκτίθενται και στην κοσμική ακτινοβολία. Αυτό μπορεί να κάνει τους σπόρους να μεταλλάσσονται, κάτι που ίσως οδηγήσει σε νέες, πιο εύρωστες ή πα-

ραγωγικές ποικιλίες φυτών, όπως ανθεκτικές στην ξηρασία καλλιέργειες που μπορούν να αναπτυχθούν σε αλατούχες συνθήκες. Η αποστολή σπόρων στο Διάστημα θα βοηθήσει «την αει-

φορία, την κλιματική αλλαγή και την επιστητοτική ασφάλεια στη Γη», λέει στο CNN Business ο συνιδρυτής της νεοφυούς εταιρείας StarLab Oasis, Άλεν Χέρμπερτ. «Το Διάστημα αποτελεί ένα μέρος όπου έχουμε περιορισμένους πόρους, περιορισμένη ενέργεια, περιορισμένο χώρο. Είναι το ιδανικό μέρος για να κάνουμε την έρευνά μας και στη συνέχεια αυτή η ίδια τεχνολογία θα μπορούσε να επαναφερθεί στη Γη». «Εκθέτοντας τα φυτά σε χημικές ουσίες ή ακτινοβολία από τη δεκαετία του 1920, αυτά υπόκεινται σε αναπαραγωγή μεταλλάξεων στη Γη», εξηγεί ο φωτοεπιστήμονας του StarLab Oasis Κόρνορ Κιζέλτσουκ, ενώ αυτή η συνθήκη από τη δεκαετία του 1960 άρχισε να εφαρμόζεται στο Διάστημα. Η Κίνα έχει στείλει σπόρους σε τροχιά από τη δεκαετία του 1980, με αποτέλεσμα νέες ποικιλίες καλλιέργειών να χρησιμοποιούνται από τους αγρότες της. Το 2022 ο Διεθνής Οργανισμός Ατομικής Ενέργειας και ο Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών εκτόξευσαν σπόρους στο Διάστημα για πρώτη φορά,

με στόχο την ανάπτυξη καλλιέργειών για να αντέχουν στην κλιματική αλλαγή.

Ο Χέρμπερτ επισημαίνει ότι η StarLab Oasis θα είναι ένας από τους πρώτους φορείς που θα εμπορευματοποιήσουν τη διαδικασία. Σχεδιάζει να συνεργαστεί με εταιρείες, διαστημικές υπηρεσίες, πανεπιστήμια και μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, για να στείλει σπόρους στο Διάστημα είτε για ερευνητικούς είτε για εμπορικούς σκοπούς. Ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός, με τον οποίο συνεργάζεται επί του παρόντος, είναι το International Center for Biosaline Agriculture, που εδρεύει στο Ντουμπάι, το οποίο επιδιώκει να αυτήσει την ανεκτικότητα σε αλατούχα περιβάλλοντα και συνθήκες ξηρασίας καλλιέργειών, όπως η κινόα, επεξηγεί ο Κιζέλτσουκ. Τέλος, η StarLab Oasis θα στείλει σπόρους στον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό (ISS), όπου θα καλλιερπηθούν από αστροναύτες, αλλά ο μακροπρόθεσμος στόχος της είναι να τους στείλει σε εμπορικό διαστημικό σταθμό, που ονομάζεται Starlab, ο οποίος πρόκειται να λειτουργήσει το 2027.

ΑΝΑΛΥΣΗ / EUROBANK

Νέα υποχώρηση των πληθωριστικών πιέσεων στις ΗΠΑ

Οι πληθωριστικές πιέσεις στην οικονομία των ΗΠΑ υποχώρησαν τον Δεκέμβριο για τρίτο συνεχόμενο μήνα, ενισχύοντας τις προσδοκίες των επενδυτών για υποχώρηση του ρυθμού αύξησης των επιτοκίων από την Ομοσπονδιακή Κεντρική Τράπεζα (Fed) σε 25 μ.β. Χαρακτηριστικά, ο κύριος δείκτης τιμών καταναλωτή κατέγραψε αρνητικό ρυθμό μεταβολής σε μηνιαία βάση για πρώτη φορά από τον Μάιο του 2022 (-0,1%), με τον ετήσιο πληθωρισμό να υποχωρεί από 7,1% σε 6,5%, ο χαμηλότερος από τον Οκτώβριο του 2021, κυρίως ως αποτέλεσμα της σημαντικής μείωσης των τιμών ενέργειας. Νέα επιβράδυνση κατέγραψε και ο δομικός πληθωρισμός, σε 5,7% από 6,0% ετησίως, κυρίως λόγω της νέας υποχώρησης της συνιστώσας των αγαθών (-0,3% μηνιαίως) η οποία αντανakλά την πτώση της ζήτησης για διαρκή αγαθά, τη συνεχιζόμενη ομαλοποίηση του προτύπου καταναλωτικών δαπανών μετά την απόσυρση των μέτρων προστασίας κατά του κορωνοϊού, καθώς και τη συνεχιζόμενη εξομάλυνση των προβλημάτων στην παγκόσμια εφοδιαστική αλυσίδα.

Αντιδρώντας στη νέα επιβράδυνση του πληθωρισμού στις ΗΠΑ, οι επενδυτές αναθεώρησαν ανοδικά την πιθανότητα για αύξηση 25 μ.β. στο βασικό παρεμβατικό επιτόκιο στην επόμενη συνεδρίαση της Fed (31 Ιανουαρίου-1 Φεβρουαρίου) στο 90%. Παράλληλα, μετρίασαν την εκτίμησή τους για το επίπεδο του τερματικού επιτοκίου (στο 4,91%

το οποίο αναμένεται τώρα να σημειωθεί τον Ιούνιο), καθώς και για το επίπεδο στο οποίο αναμένεται να βρεθεί το βασικό παρεμβατικό επιτόκιο στο τέλος του 2023 (στο 4,40%, δηλαδή ακόμη χαμηλότερα από την εκτίμηση της Fed στο 5,1%, σύμφωνα με τις πλέον πρόσφατες προβλέψεις της τον Δεκέμβριο). Η εξέλιξη αυτή ευνόησε τις αγορές σταθερού εισοδήματος των ΗΠΑ, αλλά και της Ευρώπης, με την απόδοση του διετούς αμερικανικού ομολόγου να υποχωρεί προσωρινά μετά την ανακοίνωση των στοιχείων την Πέμπτη στο χαμηλότερο επίπεδο από τις αρχές Οκτωβρίου (4,11%) πριν ενισχυθεί μερικώς την επόμενη ημέρα στην περιοχή του 4,15%, παραμένοντας όμως περίπου 22 μονάδες βάσης χαμηλότερα από τις αρχές του έτους. Στις αγορές συναλλάγματος, η υποχώρηση των αποδόσεων των αμερικανικών ομολόγων καθώς και το βελτιωμένο κλίμα στις περισσότερες διεθνείς χρηματιστηριακές αγορές, είχαν ως αποτέλεσμα την άσκηση ισχυρών πιέσεων στο δολάριο. Η ισοτιμία ευρώ/δολ. ανήλθε πάνω από την περιοχή του 1,08 για πρώτη φορά από τον Απρίλιο του 2022, ενώ η ισοτιμία δολ./γιν υποχώρησε κάτω από την περιοχή του 130 για πρώτη φορά από τον Μάιο του 2022, εν μέσω φνημολογιών για ενδεχόμενη νέα απρόσμενη αλλαγή στην πολιτική της κεντρικής τράπεζας της Ιαπωνίας.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης και Ερευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Χρονιά των τόκων το 2023 για τις τράπεζες

Αύξηση εσόδων φέρνει η άνοδος των επιτοκίων από την ΕΚΤ – Ανοίγει ο δρόμος για τη διανομή μερίσματος

Της ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ

Τραπεζικά στελέχη και αναλυτές αποκαλούν το 2023 χρονιά των τόκων, καθώς θα αποτελέσει, σύμφωνα με τις προβλέψεις, χρονιά επανόδου των τραπεζών σε σταθερή κερδοφορία, ανοίγοντας τον δρόμο για τη διανομή μερίσματος. Οδηγό θα αποτελέσουν τα αυξημένα έσοδα που πυροδοτεί η άνοδος των επιτοκίων από την ΕΚΤ και αρωγός σε αυτή τη δυναμική θα είναι η σημαντική πιστωτική επέκταση που αναμένουν οι τράπεζες για τη νέα χρονιά, κυρίως σε ό,τι αφορά τα δάνεια προς επιχειρήσεις που θα σπηρчихούν από τους ευρωπαϊκούς πόρους που θα εισρεύσουν στην ελληνική οικονομία κυρίως μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και του ΕΣΠΑ.

Η αβεβαιότητα

Η αισιοδοξία που διατυπώνεται για το τραπεζικό σύστημα εμπεριέχει και αβεβαιότητες, με βασικότερη την απειλή για τη δημιουργία νέας γενιάς κόκκινων δανείων λόγω του υψηλού πληθωρισμού και των πιέσεων που θα δεχθούν κυρίως τα νοικοκυριά. Σύμφωνα όμως με όλες τις εκτιμήσεις, ο κίνδυνος αυτός θα είναι διαχειρίσιμος και παρά το γεγονός ότι οι τράπεζες θα υποχρεωθούν σε αυξημένες προβλέψεις για την κάλυψη του αυξημένου πιστωτικού κινδύνου, η εξέλιξη αυτή δεν είναι ικανή να αναστρέψει τις θετικές προοπτικές του 2023.

Οι εκτιμήσεις για τη νέα χρονιά συγκλίνουν στα τα εξής:

1. Σε σημαντική πιστωτική επέκταση της τάξης του 7% με σημαντική άνοδο των εσόδων από τόκους. Ήδη η άνοδος του ευρίδορ από το αρνητικό επίπεδο του α' εξαμήνου του 2022 στο 2,1% περίπου στα τέλη του χρόνου έχει οδηγήσει σε σημαντική άνοδο των εσόδων από τόκους των ελληνικών τραπεζών κατά 500-700 εκατ. ευρώ. Η περαιτέρω άνοδος έως και το 3% που εκτιμάται ότι θα φθάσει εντός του 2023 θα δώσει περαιτέρω ώθηση στην κύρια πηγή εσόδων που, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, θα ενισχυθούν συνολικά από 750 έως και 900 εκατ. ευρώ την περίοδο 2022-2023, με το όφελος ωστόσο να επιβραδύνεται την τρέχουσα χρονιά, καθώς σταδιακά ένα μέρος της ανόδου των επιτοκίων θα περάσει στις καταθέσεις.

2. Η πιστωτική επέκταση εκτιμάται ότι

Οι τράπεζες επιδιώκουν να θωρακίσουν την κερδοφορία τους και να πετύχουν διψήφιο δείκτη απόδοσης κεφαλαίων της τάξης του 10% μέσω της βελτίωσης του λειτουργικού αποτελέσματος, με στόχο την τήρηση των δεσμεύσεων για επιστροφή σε μερισματική πολιτική για πρώτη φορά μετά το 2008.

Συνολικά εκτιμάται ότι θα ενισχυθούν από 750 έως και 900 εκατ. ευρώ την περίοδο 2022-2023.

θα συντηρήσει και τα έσοδα από προμήθειες, αντισταθμίζοντας τις απώλειες που θα προκαλέσει η πώληση του τομέα διαχείρισης και εκκαθάρισης των συναλλαγών από κάρτες σε τρίτους, κίνηση που ολοκλήρωσαν και οι τέσσερις συστημικές τράπεζες εντός του 2022. Μετά και τις κυβερνητικές παρεμβάσεις στο θέμα, οι ελληνικές τράπεζες που έχουν τα χαμηλότερα έσοδα προμηθειών στην Ε.Ε. ως ποσοστό των συνολικών τους εσόδων, αναμένεται να ακολουθήσουν συγκρατημένη πολιτική σε αυτόν τον τομέα, καθώς όπως εκτιμούν οι «το timing για αυξήσεις τόσο στα επιτόκια των δανείων όσο και στις προμήθειες δεν είναι κατάλληλο».

3. Συνέχιση της προσπάθειας συγκράτησης των κόκκινων δανείων με στόχο να σταθεροποιηθούν σε μονοψήφιο ποσοστό. Ήδη με βάση τα στοιχεία 9μηνίου ο δείκτης μη εξυπηρετούμενων ανοιγμάτων διαμορφώνεται στο 8% για την Alpha Bank, στο

6,1% για την Εθνική Τράπεζα, στο 5,6% για τη Eurobank και στο 8,7% για την Τράπεζα Πειραιώς, και ο στόχος είναι η σταθεροποίηση των ποσοστών αυτών με προοπτική περαιτέρω μικρής μείωσης. Η προσπάθεια θα δυσκολέψει λόγω της ανόδου των επιτοκίων που εκτιμάται ότι θα προσθέσει νέα κόκκινα δάνεια, αλλά όπως επιμένουν οι τράπεζες, η άνοδος θα είναι διαχειρίσιμη και δεν θα ακυρώνει τη δουλειά που έχει γίνει τα τελευταία χρόνια.

4. Θωράκιση της κερδοφορίας και επιτευξη διψήφιου δείκτη απόδοσης κεφαλαίων της τάξης του 10% μέσω της βελτίωσης του λειτουργικού αποτελέσματος, με στόχο την τήρηση των δεσμεύσεων για επιστροφή σε μερισματική πολιτική για πρώτη φορά μετά το 2008. Παρά την αύξηση των λειτουργικών εσόδων, στο μέτωπο του κόστους η περαιτέρω μείωση εκτιμάται ότι δεν είναι απλή υπόθεση σε περιβάλλον υψηλού πληθωρισμού.

Σύμφωνα όμως με τις εκτιμήσεις των τραπεζών, το 2023 θα αποτυπωθούν τα αποτελέσματα της πολιτικής του προσωπικού, χωρίς τα έκτακτα έξοδα από τα προγράμματα εθελουσίας εξόδου που επιβάρυναν την κερδοφορία των προηγούμενων ετών. Οι ελληνικές τράπεζες διαθέτουν άλλωστε

τον χαμηλότερο δείκτη εξόδων προς έσοδα, αλλά αυτό βασίζεται σε σημαντικό βαθμό και στα υψηλά χρηματοοικονομικά κέρδη που υπήρχαν τα προηγούμενα χρόνια και τα οποία έχουν ήδη αρχίσει να εκλείπουν και θα περιοριστούν σημαντικά το 2023. Η άσκηση για συγκράτηση του κόστους θα συνεχίσει να επιβαρύνεται από τα υψηλά επιτόκια που υποχρεώνονται να πληρώνουν οι τράπεζες για τις ομολογιακές εκδόσεις στο πλαίσιο των δεσμεύσεων για την κάλυψη των ελαχιστων απαιτήσεων ιδίων κεφαλαίων και επιπλέον υποχρεώσεων, γνωστών ως MREL.

Οι προγραμματισμένες εκδόσεις κεφαλαίων στο πλαίσιο των MREL υπολογίζονται στα 2 δισ. ευρώ και το κόστος άντλησης κεφαλαίων, σύμφωνα με όλες τις εκτιμήσεις, θα παραμείνει υψηλό και το 2023, επηρεαζόμενο από την αβεβαιότητα και τη διευρύνση των spreads των ελληνικών ομολόγων.

Σε κάθε περίπτωση, οι ισολογισμοί μετά τη δραστική μείωση των κόκκινων δανείων είναι στιβαροί και ανοίγουν τον δρόμο για την επίτευξη ικανοποιητικών αποδόσεων και την προσέλκυση μακροπρόθεσμων επενδυτικών κεφαλαίων, μετά και την ανάκτηση της επενδυτικής βαθμίδας.

Συνεχίζεται την Τρίτη η ανοδική πορεία του ΧΑΚ

Συνεχίζεται η ανοδική πορεία του Χρηματιστηρίου την Τρίτη με τον Γενικό Δείκτη να κλείνει στις 95,71 μονάδες, παρουσιάζοντας κέρδη 1,15%. Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 έκλεισε στις 57,77 μονάδες, παρουσιάζοντας κέρδη σε ποσοστό 1,17%. Ο όγκος συναλλαγών ήταν στις €208.326,93.

Κέρδη παρουσίασαν και όλοι οι επιμέρους χρηματιστηριακοί δείκτες, με τα Βενδοδοχεία να παρουσιάζουν τα μεγαλύτερα κέρδη, της τάξης του 1,93%. Ακολουθεί η Κύρια Αγορά με 1,14%, οι Επενδυτικές με 1,12% και η Εναλλακτική Αγορά με 1,08%. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσε οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €142.830 (άνοδος 2,39% - τιμή κλεισίματος €1,93). Ακολούθησαν οι μετοχές της Ελληνικής Τράπεζας με

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε στις 95,71 μονάδες, παρουσιάζοντας κέρδη 1,15%.

€41.702 (χωρίς μεταβολή - τιμή κλεισίματος 1,54%), της Demetra Holdings Plc με €16.516 (άνοδος 1,22% - τιμή κλεισίματος €0,49), της Atlantic Insurance με €2.041 (άνοδος 3,23% - τιμή κλεισίματος €1,60) και της Cyprus Cement Public με €1.860 (άνοδος 1,64% - τιμή κλεισίματος €0,62). Από τις μετοχές που έτχχαν διαπραγματευθείς, οκτώ κινήθηκαν ανοδικά, τρεις πτωτικά και δύο παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε σε 145.

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Στο 1% τοποθετεί η Wood την ανάπτυξη στην Ελλάδα φέτος, τη στιγμή που για την Ευρωζώνη αναμένει συρρίκνωση 1,6%, έπειτα από άλλη μια δυναμική χρονιά με ισχυρή ανάπτυξη του ΑΕΠ (+5% το 2022) και σταθερό πολιτικό σκηνικό, παρά το αρνητικό παγκόσμιο περιβάλλον.

Στους θετικούς καταλύτες για φέτος ο οίκος τοποθετεί την ισχυρότερη εγκύκλια μακροοικονομική προοπτική και την πολύ πιθανή αναβάθμιση της Ελλάδας σε επεν-

Σημαντικότερος κίνδυνος το ενδεχόμενο συγκρότησης εϋθραυστης κυβέρνησης συνεργασίας μετά τις εκλογές.

δυτική βαθμίδα, ενώ στα «εμπόδια» για τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας τοποθετεί την αστάθεια που θα μπορούσε να δημιουργηθεί κατά τη διάρκεια μιας παρατεταμένης εκλογικής περιόδου και τους κινδύνους από το παγκόσμιο μακροοικονομικό περιβάλλον, που θα μπορούσαν να επιβαρύνουν τον τουρισμό και τις εξαγωγές.

Μείωση ανεργίας

Όπως σημειώνει η Wood, τα οικονομικά στοιχεία του Δεκεμβρίου υποδηλώνουν ένα ισχυρό 2023 για την Ελλάδα. Τα αποτελέσματα της έρευνας του Δεκεμβρίου, που δημοσίευσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή,

Η Wood εκτιμά ότι η ανάπτυξη στην Ελλάδα θα φθάσει το 1%, ενώ συνολικά για την Ευρωζώνη προβλέπει συρρίκνωση 1,6%.

δείχνουν ότι το χαμηλό σημείο όσον αφορά την εμποτισμένη μεταξύ των επιχειρήσεων και των καταναλωτών επιτεύχθηκε στις αρχές του δ' τριμήνου του περασμένου έτους. Η διάθεση για προσλήψεις παραμένει ισχυρή και το σχετικά υψηλό ποσοστό ανεργίας σε σχέση με τις άλλες χώρες υποδηλώνει ότι η Ελλάδα θα συνεχίσει να «βλέπει» ραγδαία μείωση της ανεργίας στο άμεσο μέλλον και ισχυρή αύξηση των μισθών, τονίζει ο οίκος. Τα στοιχεία της Κομισιόν δείχνουν πως υπάρχει σημαντική πιθανότητα για θετικές εκπλήξεις στο μέτωπο της ανάπτυξης, επισημαίνει η Wood, ενώ εκτιμά πως η τουριστική περίοδος θα

αποδειχθεί ανθεκτική ακόμη και σε ένα πλαίσιο υποτονικής παγκόσμιας ανάπτυξης. «Χάρη στην αναβάθμιση σε επενδυτική βαθμίδα που είναι επιτέλους εφικτή, στην ομαλή εκτέλεση για προγραμμάτων της Ε.Ε. και τις μικρές ανάγκες χρηματοδότησης, η Ελλάδα ξεχωρίζει ως μία από τις λίγες χώρες που αντιμετωπίζουν ελάχιστες πραγματικές αυστηρότερες συνθήκες χρηματοδότησης κατά την άποψή μας», τονίζει χαρακτηριστικά. Ένας βασικός κίνδυνος, ωστόσο, για τις προοπτικές της Ελλάδας φέτος αποτελούν, σύμφωνα με τη Wood, οι εθνικές εκλογές και το ρίσκο μιας ασταθούς κυβέρνησης συνεργασίας. Για την α-

γορά, όπως τονίζει, το καλύτερο αποτέλεσμα από τις εκλογές θα ήταν μια σταθερή κυβέρνηση, η οποία θα συνεχίσει το τρέχον σύνολο πολιτικών. Από αυτή την άποψη, άλλη μια θητεία με απόλυτη πλειοψηφία από τη Νέα Δημοκρατία θα ευχαριστούσε τους επενδυτές. Οι τρέχουσες δημοσκοπήσεις δείχνουν ένα πειστικό προβάδισμα για το σημερινό κυβερνητικό κόμμα, χωρίς ωστόσο να έχει εξασφαλίσει την απόλυτη πλειοψηφία στο Κοινοβούλιο. Η επιστροφή του ΣΥΡΙΖΑ δεν φαίνεται πιθανή με βάση τις έως τώρα δημοσκοπήσεις, αν και θεωρητικά θα μπορούσε στον δεύτερο γύρο να προσπαθήσει να κτίσει έναν συνασπισμό με κόμματα της Αριστεράς, κάτι που επίσης θα είναι δύσκολο να επιτευχθεί. Σε κάθε περίπτωση, κατά τη Wood, η αρχική αντίδραση της αγοράς σε μια επιστροφή του ΣΥΡΙΖΑ θα θεωρούνταν αρνητική από τους επενδυτές. Ωστόσο, ο βασικός κίνδυνος από τις εκλογές (και μεγαλύτερος από την επιστροφή του ΣΥΡΙΖΑ) είναι η πιθανότητα εύθραυστων συνασπισμών, που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε περιορισμένη πολιτική δράση, με συνεχή κίνδυνο πρόωγων εκλογών. Τονίζει, ωστόσο, ότι η Ελλάδα έχει υγιή σελίδα και η πολιτική είναι πολύ λιγότερο σημαντική από ό,τι την περίοδο της κρίσης μεταξύ 2010-19. Η χώρα έχει αποκτήσει ανταγωνιστικότητα, ο δείκτης χρέους βρίσκεται σε πτωτική τροχιά και οι επενδύσεις αυξάνονται. Παράλληλα, η διάθεση για επιστροφή στον λαϊκισμό είναι μάλλον περιορισμένη, παρά τις προκλήσεις που δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια της πανδημίας και της ενεργειακής κρίσης.

Deloitte.

Ο πλήρης οδηγός

Φορολογικές Πληροφορίες 2023

μόλις κυκλοφόρησε!

© 2023 Deloitte Limited

Κατεβάστε τον
σε ελληνικά
και αγγλικά

www.deloitte.com/cy/tax-facts-2023